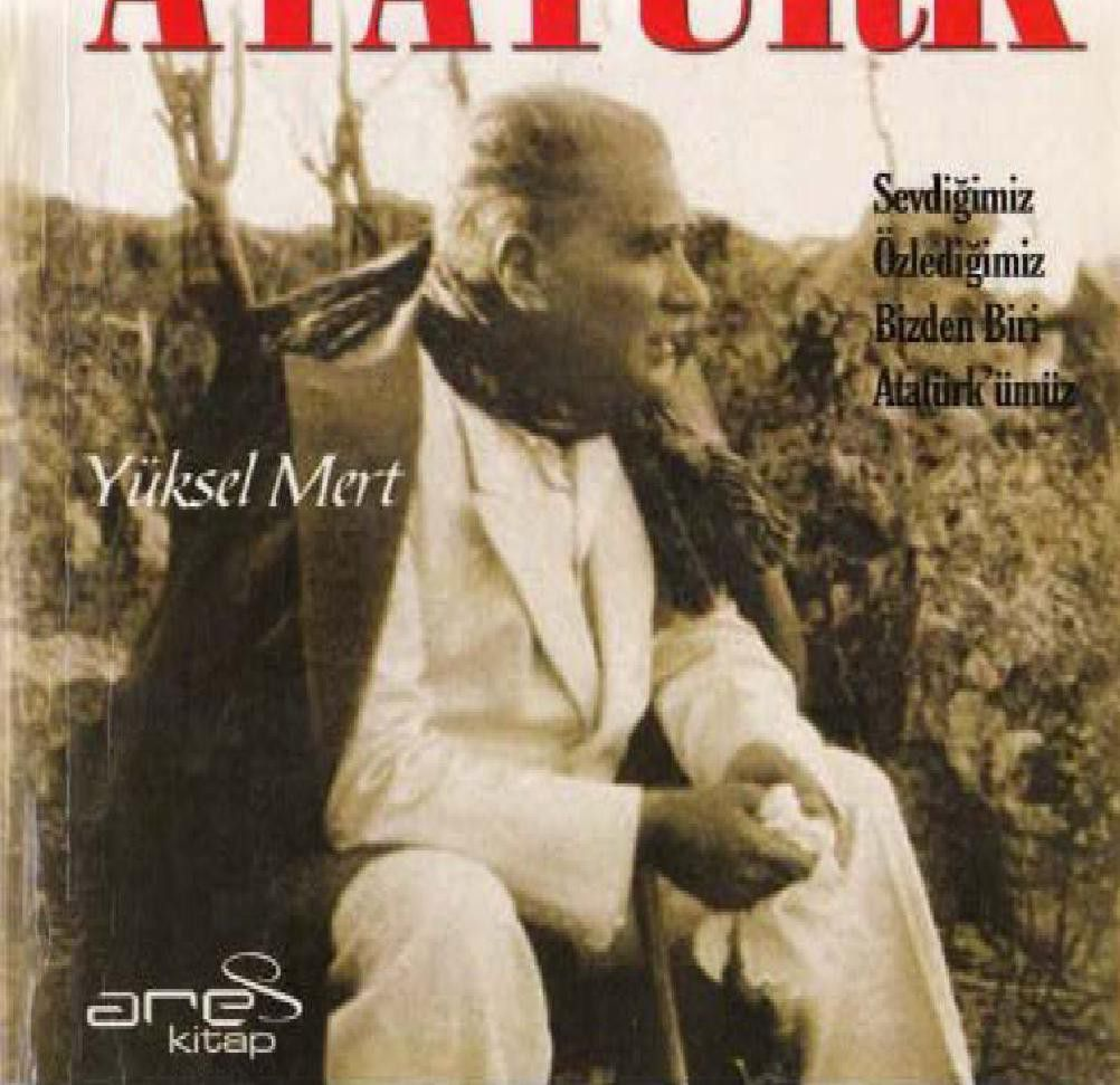
BİLİNMEYEN ATATÜRK

Sevdiğimiz
Özlediğimiz
Bizden Biri
Atatürk'ümüz

Yüksel Mert

ares kitap

BİLİNMEYEN ATATÜRK

Yüksel MERT

ares kitap

BİLİNMEYEN ATATÜRK

Yüksel Mert

Yayın Yönetmeni : Bilal Özbay
Editör : Lilay Koradan
Kapak Tasarım : Gökhan Koç
İç Tasarım : Seda Aşlamacı
Baskı-Cilt : Star Medya Yayıncılık
Mehmet Akif Mah. İnönü Cad.
Basın Ekspres Yolu Star Sok. No: 2
İkitelli / İstanbul
Genel Yapım : Endülüjans İçerik Hizmetleri
1. Baskı : Mayıs 2009 İstanbul
ISBN : 978-605-5672-00-3

ARES KİTAP

Kitap Yayıncılık San. Tic. A.Ş.
Merkez Mah. Karaoğlanoğlu Cad. Konut Sk. No: 9
Mahmutbey / Bağcılar - İstanbul
Tel: (0212) 447 33 37 pbx Faks: (0212) 447 33 89
www.areskitap.com-ares@areskitap.com

BİLİNMEYEN ATATÜRK

ares kitap

YÜKSEL MERT KİM?

1954 yılında; Osmaniye'nin merkezine bağlı Issızca Köyü'nde, soğuk bir kış mevsiminin nöbeti bahara coşkular dolusu sunduğu bir zaman diliminde dünyaya gelmişim...

Siyahla beyaz arasında, trilyonlarca ton farkı olmalıdır sanırım!

Herhangi bir konuda, "Kesinlikle!" demeden önce; bir daha, bir daha, bir daha düşünmelisiniz...

Adam yerine koyduğunuz adam, "Adam olur!" esprisince, çağımızda; insan, doğa, yeryüzü, evren sevgisi ve dünyanın bütün güzel sevgileri; Her türlü kötülüğe karşı olmakla başlar... diyebilmek istiyorum...

Değerlerinize verdiğiniz değerce, değerinizin olduğunun bilincindeyim...

Bu anlayışla; bütün insani ilişkilerimde ve özellikle de kitap yayımlama çabalarımda; dil değirmenimin bütün çarklarını, biraz daha beyinden ve yürekten geliveren ırmakların dalgaları coşkusuyla kanatlandırmaya çabalıyorum işte...

Belki de, herhangi bir insan için, olağanüstü yetenek denilen kavram; gerekeni; gerektiği yer, zaman ve biçimde söyleyebilmek mi acaba?" diye soruyorum.

Yanlışlarım da vardır, herkeslerde olduğunca! Dört dörtlük, eksiksiz, yanlışsız kişi var mıdır? Çünkü insanız, çünkü bende bir insanım. Ülkesini seven, yurtsever bir kalem olmaya çalışıyorum...

Öyleyse yaşıyorum... Çünkü yalnızca ölüler yanlış davranmazlar: Irk, renk, din, dil, sosyal konum, güzellik ve çirkinlik... demeksizin: Kapısı sonuna değin insana açılmış; berrak bir yüreği taşımak gibi, soyut varsıllıklara büyük bir tutkum var... Doğum günüm, uğurlu sayılarım ve renklerim; fal, nazar, yükselen burçlarım gibisinden saplantılarım yoktur!

Övünmek gibi olmasın, ama "Fenerbahçeliyim..." Ne kölelerin efendisi ne de zalim sultanların hizmetçisiyimdir! Zorunlu olmadıkça; susmayı ve konuşmayı sevmem...

Bu kitabımdan önce;

"Özden İman Etmek, Mertçe Paylaşmak",

"Okurdan Okura Sizin Kitabınız",

"Çukurova Kültürü'nden Esintiler",

"Kur'an-ı Kerim'in Aydınlığında Büyü Bozma",

"Gönül Ağası",

"Ben Yüksel MERTOĞLU, Atatürk'ten Özür Diliyorum!",(Belgesel - Biyografik Roman E. Ali OKUR 1. ve 2. cilt)

"Allah'ın, 'Yürü, Ya Kulum!' Dediği: İşte, O Başbakan!"

"Allah'ın İşaret Ettiği İşte O Millet: Büyük Türk Milleti"

"Delice"

"Yüksel Mert'le Kur'an'dan Nutuk'a"

"Dünya İnsanlık Ailesinin Yüz Akı İki Mustafa"

adlarını taşıyan; on bir tane kitabım yayımlandı... Öteki kitaplarımda da olduğunca; bu kitabımda da, "İNSANI, İNSANA, İNSANLA İNSANDA VE İNSANCA..." anlatmaya ve yazmaya çalıştım...

Dünya İnsanlık Ailesi'nin, bilgi birikimine ne kadar katkım olabilirse; kendimi o denli mutlu sayacağıma güvenebilirsiniz...

BARIŞ, SEVGİ, SAYGI VE GÜVENİN EGEMEN OLACAĞI BİR DÜNYA VE GELECEĞİN ÖZLEYİŞİYLE; "YARADILIŞIMDAN GELEN BÜTÜN HAKLARIMIN, EN AZINDAN YÜZDE ELLİSİNİ KULLANABİLEYİM, BANA YETERLİDİR..." KALAN İNSAN HAKLARIMIN ÜSTÜ, SİZLERE KALSIN!

Söz ve yazılarımla herhangi bir insanı elimde olmaksızın incittiysem eğer; çok özür ve bağışlanmak isterim...

SONSÖZ olarak; çok ünlü bir düşünce adamının, bir bilge dehanın söylemiş olduğu o çok özel ve güzel özdeyişi; burada bir kez daha vurgulamak istiyorum:

"İNSANLIĞIN BÜTÜN HALLERİ, BİZİM İÇİNDİR...

ÖNYAZI

Değerli okurlarım!

Dünya insanlık ailesinin kendisine çok şey borçlu olduğu,

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ü gereği gibi tanıya bildik mi?

O'nun devrimlerine sadık kalabildik mi?

Yeni nesillere onu gereği gibi tanıta bildik mi?

Sevgili okur!

Atatürk bizden içimizden biriydi.

Yani halktan biriydi,

Bir Yörük çocuğuydu.

Hiçbir zaman ne oldum delisi olmadı.

Çağdaşlarının güya aydınların birçoğu gibi O batı dünyasının bir sarhoşu, mukallidi olmadı.

Soyadı kanunu çıktığında, kendine ilk kez "Türk Dil Kurumu Başkanı Atatürk" diye hitap ettiğinde; bundan hoşlanıyor soyadı olarak kullanıyor.

Yani halktan biri olduğunu,

Milletiyle öğündüğünü,

Onların varlığıyla var olduğunu iyi bilip hep bu bilinçle yaşamıştı.

O da bu halkı gibi,

Ömrü boyunca,

Kuru fasulye-pilavı sofralarında başyemek olarak bulundurmaktan hep keyif aldı.

Reşat Nuri Güntekin'in Anadolu'nun aydınlanmasını konu edinen "Çalıkuşu" romanını gittiği her yere götürdü. Hatta cephede bile yanından ayırmayıp her gün rast gele bir yeri açıp birkaç sayfa okumaktan geri kalmadı.

Ataları gibi atı ve köpeği çok sevdi.

Fox adını verdiği köpeği hep ayakucunda uyudu. Yeni doğmuş tayını ve anasını Çankaya köşkü kabul salonuna getirterek konuklarıyla bu duygularını paylaşmaktan çekinmemişti.

Çünkü o tıpkı halkı gibi,

Doğasever,

İçtenlikli,

Sade,

Mütevazı bir güzel insandı.

Özenli ve temiz bir Türkçe kullanır,

Kimi zamanda sözcükleri Rumeli şivesiyle telaffuz ederdi.

Atatürk halkına daha yakın olabilmek için Cumhurbaşkanlığından bile sıkılıyor, daha sade bir hayat yaşamak istiyordu. Öyle ki evinde, çevresinde hatta konuk olduğu evlerde bile, eğri duran, çarpık oturan her ne varsa kalkıp eliyle onu düzeltmek isterdi.

Hoşgörülüydü. Köylülerden biri gazete kâğıdına sardığı tütünü içmeye çalışırken eli yanınca "alın bunu kendi içsin" diye sövmüş.

Adam mahkemeye verilince,

Atatürk olayı öğrenince "O nu mahkemeye vereceğinize doğru-dürüst sigara içmesini temin edin" diyerek olaya nasıl baktığını göstermiştir.

Evet, Atatürk bizden yani halktan birisiydi.

Buna tarih şahittir.

Bir sabah millet vekilleriyle birlikte trene biner. Kondüktör, milletvekillerinden bilet parası almaz. Atatürk bu durumu görünce çok şaşırır. Nedenini sorar. Trenin milletvekillerine bedava olduğunu duyunca çok kızar ve "Oh... oh... Bu ne güzel halkçılık!" diye sinirlenir.

İşte adam gibi ADAM olmak, bu işte! Devlet adamı, büyük adam olmak bu.

İlk mecliste üyelerden biri lâikliğin ne anlama geldiğini Atatürk'e sorar,

Gazi bu maksatlı soruya sinirlenip elini kürsüye vurarak, "Adam olmak hocam adam olmak demektir" diye yanıtlar.

Atatürk gittiği yurt gezilerinde, kendine yalakalık yapılmasını sevmez ve ne denli hayvan sever biri olduğunu göstermek için, adına kurban edilen hayvanlara bakmaz ve böyle durumlarda sırtını dönerek bunu engellerdi.

Cephelerde göğüs göğse savaşmasına rağmen kan görmeye tahammül edemezdi.

Atatürk ne yaptığını bilen, hep kendi olmaya çalışan biriydi.

Onun için O "İki Mustafa Kemal vardır;

Biri ben, et ve kemik yani geçici Mustafa Kemal..

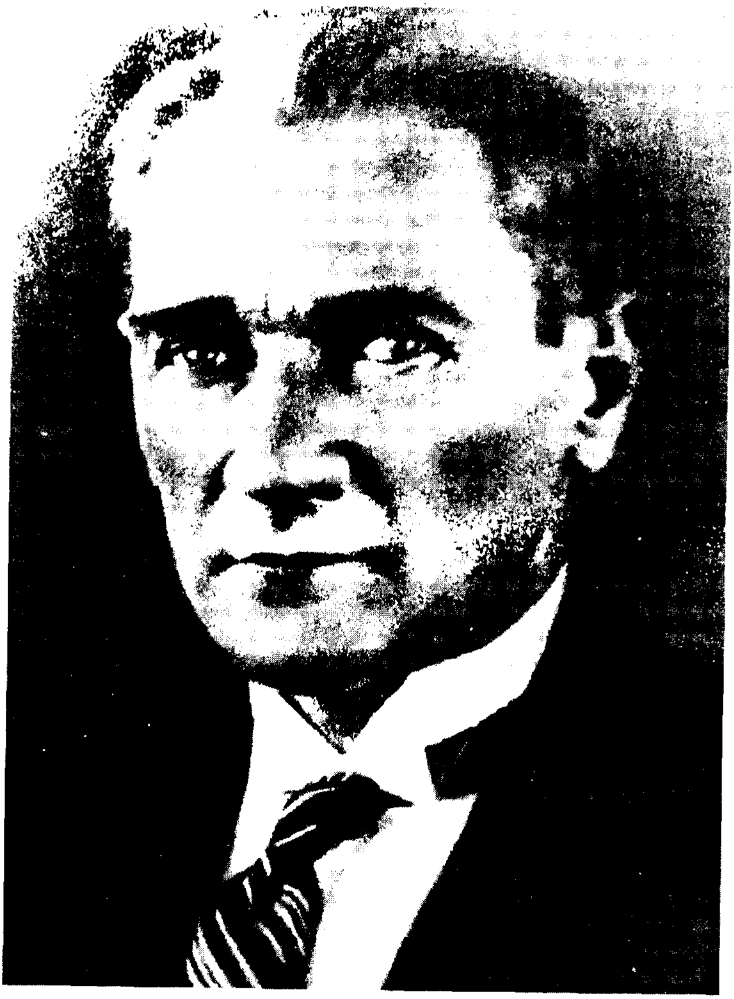
İkincisi ise "ben" kelimesiyle ifade edemem.

O, ben değil bizdir.

O, memleketin her köşesinde,
Yeni fikir,
Yeni hayat ve ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur.
Ben onların rüyasını temsil ediyorum.
Benim girişimlerim onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir.
O Mustafa Kemal, "Siz"siniz.
Geçici olmayan,
Yaşaması ve muvaffak olması gereken,
Mustafa Kemal ATATÜRK O'dur.
"Benim naçiz vücudum elbette bir gün toprak olacaktır; lakin Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."
Büyüklük odur ki,
Hiç kimseye iltifat etmeyeceksin,
Hiç kimseyi aldatmayacaksın,
Memleket için gerçek ülkü ne ise onu göreceksin.
Herkes senin aleyhine bulunacaktır.
Herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır.
Önüne sayılmayacak güçlükler yığacaklar,
Kendini büyük değil küçük, zayıf, vasıtasız, hiç telakki ederek, kimseden yardım gelmeyeceğine inanarak bu güçlükleri aşacaksın.
Ondan sonra sana büyük derlerse,
Bunu diyenlere de güleceksin.
Benim şan ve şerefimden bahsetmekte hatadır.
İyi dinleyiniz. Nasihatim odur ki,
İçinizden herhangi bir adam çıkar,
Şan, şeref davası güder ve benzersiz olmak isterse, başımızın belasıdır.
İlk önce kafası kırılacak adam budur.
Mensup olduğum Türk Milleti'nin şan ve şerefi varsa,
Benimde bu milletin bir ferdi olarak şanım, şerefim vardır.
Ben düşündüklerimi, sevdiklerime olduğu gibi söylerim.
Aynı zamanda gerekli olmayan bir sırrı kalbimde taşımak kudretinde olmayan bir adamım.

Çünkü ben bir halk adamıyım.
Ben düşündüklerimi daima halkın önünde söylemeliyim.
Yanlışım varsa halk beni yalanlar.
Fakat şimdiye kadar bu açık konuşmalarımda halkın beni yalanladığını hiç görmedim.
Milletler gam ve keder bilmemelidir.
Şeflerin vazifesi,
Hayatı neşe ve şevkle
Karşılamak hususunda
Milletine yol göstermektir.
Ben gerektiği zaman,
En büyük hediyem olmak üzere
Türk milletine canımı vereceğim.
Atatürk,
Bizden,
Sizden,
Hepimizden,
Yani halkımızın içinden biriydi.
O bir bilge,
O bir devrimci,
O bir gönül adamıydı.
O bu yoksul halkın çocuğuydu.
Ve hep bu halkın yücelmesi,
Özgür ve barış içinde yaşaması için,
Kendini halkına,
İnsanlığa adamış biriydi.
Yani içimizden biri,
Bizden biriydi.

YÜKSEL MERT (İletişim: 0542.5258484-0537.5254940)
(yukselmertoglu@hotmail.com)

Mustafa Kemal'in Yolu

Batı uygarlığının yanlış ve köhne din anlayışına karşı yapmış olduğu akılcılık yolunun Türk milletine uygulanma yoludur.

Onun yolu elbette Türk Milleti'ni çağdaşlaştırma yoludur.

Çağdışı kalmış olan(lar)dan kurtulma yoludur. Bu yol çileli bu yol uzun, bu yol meşakkatli bir yoldur. Bu yoldan niceleri geri dönmüş, niceleri hayatını feda etmiştir. Yaşam adına, insanlık adına ve Türk Milleti'nin huzur ve bekası adına atılan her adımın izine bu yolda rastlamak mümkündür.

Nice devrimci Mustafa'lara...

ATATÜRK VE KUR'AN

Mustafa Kemal ATATÜRK akılla ilimle çelişen uydurma, hurafe din anlayışını yer ile yeksan etmiştir. Yıktığı hurafe din anlayışının üzerine, yeniden akıl ve mantık temeline dayanan salt Kur'an-ı Kerim gerçeğini bina etmeye çalışmıştır. Devrin Alimi (merhum) Elmalılı Muhammet Hamdi Yazır'a Kur'an-ı Kerim'in Tefsir ve Meal'ini yaptırmıştır.

Atatürk, Kur'an'a olan bağlılığını, inancını ve saygısını **"Kitab-ı Ekmel"** yani **"En Mükemmel Kitap"** ifadeleriyle dile getirmiş, hayatının her döneminde ahlakıyla gerçek bir Kur'an temsilcisi olduğunu göstermiştir. İlmi, aklı, zekası, cesareti, hayası, nezaketi, alçakgönüllülüğü, asaleti ve kararlılığı, onun **"insan-ı kamil"** olduğunun delilleridir.

Bu güzel ahlaka dayalı özellikleri şüphesiz Kur'an'ı hayatına geçirmesinden kaynaklanmaktadır. Müslüman Türk halkının kalbinde bu denli büyük bir yer tutmasının en önemli sebeplerinden biri de, üstün ahlaki ve insani vasıfları üzerinde çok iyi taşımasıdır.

Atatürk'e göre insanın, hayatının tüm evrelerinde güzel ahlak kaidelerinin hakim olması için Kur'an-ı rehber edinmesi gerekmektedir. O nedenle, her fırsatta Kur'an'ın okunması ve hayatın her anında uygulanması gerektiğinin altını çizmiştir:

İlahi öğütler Kur'an'ın içindedir, Hz. Peygamber'in sözlerinde ve hareketlerindedir. **"Biz Kur'an'ı duvara asmışız ancak tören olarak okuyoruz. Vaazlarda da, din derslerinde de, mukabelelerde de, ölülerin ruh-**

ları için de onu hep musiki ile duygulanmak için okuyoruz. Aklımızla da anlayıp davranış geliştirmek için ise, başkalarının bize anlattıklarına bağlanıyoruz."

Büyük Önder'in ifade ettiği bu gereklilik, gerçekte Kur'an-ı Kerim'in insanlara indiriliş amaçlarından birini teşkil etmektedir:

Bu Kur'an ayetlerini iyiden iyiye düşünsünler ve temiz akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. *(Sad Suresi, 29)*

Atatürk'ün hayatını inceleyenlerin hemen tespit edebilecekleri gibi **Ulu Önder haftanın belirli günlerinde, Saadettin Kaynak, Niyazi Ahmet Banoğlu, Mısırlı İbrahim, Hafız Yaşar, Hafız Rıza, Hafız Kemal ve Hafız Nubar gibi döneminin en önde gelen hafızlarını çağırarak Kuran-ı Kerim okutturmuş ve okunan ayetlerin tefsir ve açıklamalarını yaptırmıştır.** Atatürk bu açıklamaları ilgiyle dinlemiş ve zaman zaman kendisi de sorular sorarak katılmıştır.

"Din Vardır ve Lazımdır..."

Büyük Önder, bir fert olarak samimi bir dindar olduğu gibi milletinin de dini değerlerini muhafaza etmesini her zaman teşvik etmiş, hem yaşayışıyla hem de sözleriyle çok sevdiği milletinin dinine ve mukaddesatına sıkı sıkıya bağlanmasını temin etmeye çalışmıştır. **Ulu Önder'in bu tutumu onun iyi bir Müslüman olduğu kadar son derece ileri görüşlü ve basiretli bir devlet adamı olduğunu da ortaya koymaktadır. Gerçekten de milli-manevi değerlerini yitiren, mukaddesata sırtını dönen bir milletin birlik ve beraberliğini koruması imkansızdır.**

Yüce Önder işte bu nedenle Türk Milleti'ne yol göstermiş, her fırsatta dinine ve mukaddesatına sıkı sıkıya bağlanmasını salık vermiştir:

"Milletimiz din ve dil gibi kuvvetli iki fazilete sahiptir. Bu faziletleri, hiçbir kuvvet milletimizin kalp ve vicdanından çekip alamamıştır ve alamaz da."

(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, cilt 2, s. 66)

Büyük Önder, milleti için herşeyden önce, maneviyatın, kalp ve vicdan kuvvetinin yüksek tutulmasının şart olduğuna inanmıştır. Bunun için de;

"Türk Ulusu daha dindar olmalıdır. Yani tüm sadeliği ile dindar olmalıdır. Dinime, bizzat gerçeğe nasıl inanıyorsam buna da öyle inanıyorum..."

(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, cilt 3, s. 69-70, 29.10.1923, Fransız yazar Maurice Pernot'ya verdiği demeç)

Benzer şekilde, Atatürk ünlü "**Din vardır ve lazımdır. Dinsiz milletlerin devamına imkan yoktur**" (Kılıç Ali, Atatürk'ün Hususiyetleri, s.116) sözü ile de milletimizin ve devletimizin bekası için dine bağlılığın vazgeçilmez bir unsur olduğunu tartışmasız biçimde ifade etmiştir.

Atatürk'ün dinine olan samimi bağlılığını ortaya koyan sözlerinden en anlamlı olanı, kuşkusuz vefatından hemen önceki son sözleridir. Vefatından 15 gün önce Başbakan kanalıyla tüm dünyaya açıkladığı ve Türk Ulusu'na manevi bir vasiyet niteliği taşıyan bu son sözlerinde Ulu Önder İslam Dini'ne ve Hz. Peygamber'e tam anlamıyla inanmanın ve tâbi olmanın gereğini şöyle belirtmektedir:

"**Bütün dünyanın Müslümanları Allah'ın son peygamberi Hz. Muhammed'in gösterdiği yolu takip etmeli ve verdiği talimatları tam olarak tatbik etmeli. Tüm Müslümanlar Muhammed'i örnek almalı ve kendisi gibi hareket etmeli; İslamiyet'in hükümlerini olduğu gibi yerine getirmeli. Zira ancak bu şekilde insanlar kurtulabilir ve kalkınabilirler.**"

(Nedim Senbai, Atatürk, A.Ü. Dil, Tarih, Coğrafya Yay., s. 102, 1979)

Atatürk'ün, İslam dinini, Kur'an-ı Kerim'i, Hz. Muhammed'i ve dini müesseseleri öven tüm bu sözleri, onun dinimize olan içten bağlılığını gösteren somut ve tartışılmaz belgelerdir. Bu bağlılık, sadece sözlerinde değil, uygulamalarında da açıkça görülmektedir.

Olayı nakletmemiz yerinde olacaktır: Bir vesileyle Batılı bir oryantalistin Hazreti Peygamber hakkında yazdığı bir kitap kendisine sunulur. Oryantalist kitabında Yüce Peygamberimizden; "**...cezbeye tutulmuş sönük bir derviş...**" diye söz etmektedir. Mustafa Kemal bu yazıyı okuyunca şu yorumu yapar:

"**Bu gibi cahil adamlar onun yüksek şahsiyetini ve başardığı büyük işleri kavrayamazlar. O, Allah'ın(c.c.) birinci ve en büyük kuludur. O'nun izinde bugün milyonlarca insan yürüyor. Benim, senin adın silinir; fakat sonsuza kadar O anılacaktır, yaşayacaktır.**"

Atatürk'ün Kur'an-ı Kerim'e duyduğu derin sevgi ve saygısı, İslam dininin en saf şekliyle yaşanmasına olan inancı onun dindar yönünü her dönemde ortaya çıkarmıştır. Her zaman gerçek din ile batıl inançlarla dolu gericiliği net biçimde ayıran Atatürk, birçok konuşmasında, samimi ve içten bir şekilde Allah'tan, İslam'dan, Kur'an'dan saygı ve bağlılıkla bah-

setmiştir. Hazreti Peygamberimizi övmüş ve Türk Milleti'ne, gerçek dine sarılmayı ve daha dindar olmayı tavsiye etmiş. Allah'a yönelmede Hz. Muhammed'i rehber göstermiştir.

Hz. Muhammed'i överek O'nu kendisine örnek alan Atatürk, Hazreti Muhammed'in peygamberliğine kesin olarak iman etmişti. Hazreti Muhammed'e duyduğu hayranlığı ve O'nun peygamberliğini heyecanla anlattığı bir sırada yanında bulunan M. Şemseddin Günaltay, Ata'nın o anki halini şöyle anlatmıştır:

"... Atatürk'ün denizlerden renk alıp renk veren gözleri, masanın üzerinde serili haritaya dikildi ve beni kolumdan tutarak masanın başına çekip parmağını bir noktaya dikti. Bu, kendi elleriyle çizdikleri bir askeri harita idi ve Hazreti Muhammed' in büyük Bedir Cengi' ni adım adım gösteriyordu. Hazreti Muhammed'e ve O'nun peygamberliğine kadar, büyük askeri dehasına hayran olan eşsiz Sakarya Galibi, Bedir Galibi'ni göklere çıkarırken, "O'nun Hak Peygamber olduğundan şüphe edenler, şu haritaya baksınlar ve Bedir destanım okusunlar" diye heyecanlandı. Ata'nın son sözü şu olmuştu: "Hz. Muhammed'in bir avuç imanlı Müslümanla mahşer gibi kalabalık ve alabildiğine zengin Kureyş ordusuna karşı Bedir meydan muharebesinde kazandığı zafer, fani insanların kârı değildir, O' nun Peygamberliğinin en kuvvetli delili işte bu savaştır." (Atatürk ve Din Eğitimi, Ahmet Gürbaş, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, s.28)

Atatürk'ün Hazreti Muhammed'e duyulacak sevgiyi tarif ettiği sözleri ise şöyledir: **"Büyük bir inkılap yaratan Hazreti Muhammed'e karşı beslenilen sevgi, ancak onun ortaya koyduğu fikirleri, esasları korumakla tecelli edebilir."**

(Şemsettin Günaltay, Ülkü Dergisi, sayı 100, s. 4)

ATATÜRK'ÜN DOĞUM SÜRECİNDEKİ BİLİNMEYENLER

Alemlerin Rabbi, Rahman ve Rahim Allah alemlere öğüt olan Kur'an'ı yüce katından indirmiştir. **"Kur'an'ı Kerim 114 Sure'den oluşur, genel kabule göre 6666 ayettir. Ve 23 yılda vahyolunmuştur."**

Kur'an'daki sure sayısının 114 olduğu kesindir.

Bu kesin bilgiyi, Kur'an matematiksel olarak da açıklamaktadır. "**O'nun üzerinde** (Tisate aşer) "**on dokuz**" vardır." Müddessir Suresi:74/30)

19 sayısının 6 katı, sonuç olarak 114 sayısını vermektedir. 19 ve 6 sayılarının, değişik anlam boyutlarında önemli ve çok büyük özelliklere sahip olduğu konuların akışı içinde açıklanmaya çalışılacaktır.

(19 X 6= 114)

Kur'an ayetlerinin sayısı ve vahiy süresiyle ilgili olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı'nın (Din İşl.Y. Krl.BAŞ.- 18 Eylül 1991 Tarih sayısı:10/214-9/1268) yazı ile verdiği bilgilere göre:

Ayetlerin sayısı konusunda çeşitli görüş ve rivayetler vardır. Mesela; kıraat imamlarından,

Nafiye göre; 6236,

Mısırlılara göre; 6226,

İbn'i Abbas'tan nakledilen bir rivayete göre; 6616'dır.

Halk arsında ise; 6666 ayet rivayeti (kolaylığı sebebiyle) yaygın haldedir.

Vahyin başladığı ve kesildiği tarihler konusunda kesin bir bilgi yoktur. Çünkü tarihler konusunda Araplar arsında miladi takvim bilinmiyor ve kullanılmıyordu. Kendilerine göre mahalli bir takım olaylar tarih başlangıcı olarak kabul ediliyordu. Bunun için vahiy edilen ilk ayet ile son ayet konusunda esasa taalluk etmeyen görüş ayrılıkları vardır.

Ancak vahyin toplam olarak "22 yıl 2 ay 22" gün sürdüğü ileri sürülmektedir."

(Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı, 25/8/1994 Tarih ve B.02.1.10/2140/1133 sayılı yazı.)

Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı'nca verilen bilgilere göre:

"Ayetlerin sayısı konusunda çeşitli görüş ve rivayetler vardır."

"Vahyin toplam olarak "22 yıl 2 ay 22" gün sürdüğü ileri sürülmektedir." Kur'an doğruluğu şüphe götürmeyen, doğrululuk rehberi olan kitaptır. İnsanlar Kur'an'ı, ancak bilgi ve ilim seviyelerindeki yükselişlerine göre anlayabilmektedirler. Pozitif ilimlerin sınırlarında gezinen ve içinde bulunduğu çağa "**bilgi-iletişim**" adını veren günümüz insanının elle-

rinde, kendilerini iyiye, güzele, doğruya yöneltecek ve gerçeklerin idrak edilebilmesine vesile olacak, bilgiler bulunabilir mi?

Kur'an vahyinin "22 yıl 2 ay 22" gün sürmesi, görevi gereği Hz. Muhammed'in kendisine vahiy olunanları insanlara bir süre içinde tebliğ etmiş bulunması ilahi takdir ve proje gereğidir.

Kur'an tüm insanlara tebliğ edilmiştir. (3/138)

Kur'an'ın muhatapları olan insanların, elde ettikleri ve elde edebilecekleri tüm bilgilerin, Kur'an'da ayetler halinde beyan edilmiş olması, tüm ihtimal hesaplarının üstündeki bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kur'an 22 yıl 2 ay 22 günde vahiy edilmiştir.

Kur'an'ın bu sürede vahiy edilişinin, elbette ki hikmetli bir sebebi vardır.

Kur'an insanların ilgisini güne (yevm) çeker... **"Allah din(hesap)hesap gününün sahibidir."** (Fatiha suresi 1/4)

"Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratıp, sonra arşa hükmeden, işi düzenleyen Allah'tır." (10/3)

"Allah'a döndürüleceğiniz bir günden sakının." (2/281)

Kur'an'ın vahyediliş süresini gün olarak hesaplarsak:

22 Yıl....................22 X.... 365=8030
2 Ay ....2..X.... 30==60
22 Gün.............................====22
________________________________+__________
TOPLAM GÜN SAYISI 8112 olmaktadır.

Fakat: **Kur'an vahyi, miladi 610 yılında başlayıp, 632 yılında sona ermiştir.**

Bilindiği gibi, miladi takvimde dört yılda bir artık gün bulunmaktadır. Buna göre Kur'an'ın vahiy ediliş süresinde altı (6) artık gün bulunduğu kolaylıkla hesap edilir. Hal böyle olunca Kur'an vahyinin gün olarak gerçek süresinin bulunabilmesi için 8112 günlük süreye 6 gün daha ilave etmek gerekmektedir.

8112..........+................6=============8118 (1881)

Sonuç olarak, Kur'an ayetlerindeki beyanlardan, ilmi delillerden ve eldeki verilerden yola çıkacak olursak:

1-Kur'an vahyinin başlangıcındaki ilk beş ayet, Kur'an sure sıralamasındaki 96. sure olan Alak Suresi'ndedir.

2-Kur'an 114 Sure'den oluşmakta, 19 sayısının 6 katı da 114 sayısını vermektedir.

3-Kur'an'da, göklerin ve yerin yaratılış süresinin 6 gün olduğu bildirilmektedir.

4-Kur'an vahiy süresinde, miladi takvime göre 6 artık gün bulunmaktadır.

5-Ellerin içinde bulunan 81 ve 18 sayısının Türkçe ve Arapça gösterimlerinin birleşik konumlarından 8118 sayısı elde edilebilmekte ve bu süre gün olarak hesaplandığı zaman Kur'an vahiy sürecinin ömrüne denk düşmektedir.

6-Kur'an vahiy sürecinin ömrüne tetabül eden bu (8118) sayısının simetrisinin (1881) olması ve bu tarihin "BÜYÜK ÖNDER GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK' ün doğum tarihini resmen işaret etmesi ve bunun ispata gerek olmayacak açıklık ve netlikte en mükemmel şekilde yaratılmış olan İNSAN elinin içinde olması gerçekten bir tesadüf olabilir mi?...

Kur'an'ın matematiksel sistemiyle, Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamındaki matematiksel sistemin aynı kod'a sahip olmasının hikmeti sebebi nedir?...

Yukarıda sıralamaya çalıştığım sayısal değerler ve sembolik ifadeler,

Bizlere ne gibi işaretler vermekte,

Karakterler oluşturmakta,

Hangi açık gerçekleri ilmi delilleri ile birlikte sunmaktadır...

Derinden derine düşünülmesinde,

İz,

İşaret,

Ve tüm bu kanıtlardan yola çıkarak,

Akledererek,

Gerçeklere ulaşmak için çaba gösterilmesinde,

Dünya İnsanlık Ailesi adına büyük yararların olacağına inanmaktayız..

Ulaşmaya çalıştığımız Allah (c.c.) yardımı ile varabildiğimiz menzillerde bir nokta ışık yanarsa bu ancak Yüce Allah'ın takdiri ve biz kullarına olan lütuf ve ihsanından başka bir şey değildir.

Bizim gayemiz sadece düşünmek ve düşündürmektir... Kur'an çatısını akledenlerin ve düşünenlerin üzerine kurmakatadır.

Çünkü Allah (c.c.) "Düşünmeyenlerin üzerine pislik yağdırır." (Yunus Suresi: 100. ayet)

Çünkü Allah (c.c.) bizlere düşünmemiz için, "OKU" emriyle başlayan muhteşem bir kitap indirmiştir.

KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

Vatanı düşmandan kurtarıp Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran, Türk İnkılâbını gerçekleştiren Atatürk'ün kişiliği üzerinde başta Türkçe olmak üzere belli başlı dillerde pek çok araştırma yayınlanmıştır.

Bu da ulu önderin kişiliğine karşı duyulan ilginin bir işaretidir.

Bütün bu yazarların üzerinde birleştiği husus Atatürk'ün bir dâhi olduğudur. O seçkin tarihte ender çıkan kişiliklerdendir. Dâhi dediğimiz insanlar kendi aralarında toplum etkisinin üstüne çıkabildikleri gibi onu çok büyük ölçüde biçimlendirirlerdi.

Bir Mozart, Beethoven, belirmeseydi, çok sesli müzik bu gün ne durumda olurdu? Kopernikus, Galiei, Kepler gibi on beş - yirmi fizik dâhisi çıkmasaydı bilimsel gelişme ne durumda kalırdı?

Sayıları çok daha az olan dâhiler toplumsal ortamı değiştirebilecek çok çeşitli özelliklere sahiptirler.

Tarihte üstün asker,

Büyük devlet adamı çok görülmüştür.

Ama toplumsal ortamı değiştirmeye cesaret edenler çok azınlıktadır.

İşte Atatürk bu tür önder dâhilerden biridir.

Dehası tek alanda sınırlı değildir.

Hep başarılarla geçen bir askerlik hayatı,

Devlet kuruculuğu,

İnkılâpçılık dehasının belirdiği belli başlı alanlardır.

Atatürk'ün pek çok özelliğini ilkokuldan beri,

Belki de daha önce ailenizden başlayarak öğrendiniz.

Bütün bu öğrendiklerinizi toplayacak olursak;

Atatürk'te şu özelliklerin olduğunu görürüz.

Olayları değerlendirmede olağanüstü başarılıdır.

Zorluklar karşısında yılgınlığa kapılmaz,

Olayları yüzeysel olarak değerlendirmez,

Onları doğuran sebepleri çok iyi görür.

Gerçekleri arar ve bulur.

Bu niteliği onu adeta bir bilim adamı yapmıştır.

Durmadan okur, çok okur,

Okuduklarını değerlendirir.

Cephede savaş alanlarında bile okumuştur.

Atatürk'ün kitap okuma sevgisi bütün Türklere örnek olmalıdır. İnkılâpların en yoğun olduğu 1929 yılında nasıl kitap peşinde koştuğunu yeni çıkan tarih ve hukuk kitaplarının sağlanması için büyük elçilikleri nasıl seferber ettiği şimdi öğrenilmektedir.

Bu araştırma aşkı onu yazar da yapmıştır.

Askerliğe dair dördü telif ikisi çeviri altı kitabı vardır.

Büyük Nutku görkemli bir tarih ve siyaset eseridir.

Vatandaş için medeni bilgiler kitabı modern hukuk öğretilerini ve demokrasiyi öven büyük bir eserdir.

Dilimizde sadeleşme akımı başlayınca pek çok terimi Atatürk buldu.

En şaşırtıcı olanı bugün kullandığımız geometri terimlerinin bile onun tarafından yazılan bir geometri kitabında yer almasıdır.

Atatürk önemli siyasal gelişmeler karşısında ünlü gazetecilere makaleler de yazdırırdı.

Atatürk herkesin düşüncesine değer verir herhangi bir karar alacağı zaman ilk önce çevresindekileri dinlerdi.

Daha sonra kafasında oluşturduğu kararı verirdi.

Kararı verdikten sonra asla ondan dönmez, gerçekleşmesi için sabırla beklerdi.

Hoşgörülüydü.

Vatan ve millet sevgisine kendisini tam ve coşkulu bir şekilde adamıştı. Gelmiş geçmiş en büyük Türk milliyetçisi idi.

Atatürk ileriyi çok iyi görebilen bir önderdi. "Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufkunu görmesi yetmez. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi gereklidir." diyordu.

Atatürk'ün ileri görüşlülüğü konusunda en çarpıcı örnek 1932'de Amerikalı General Mac Arthur'la yaptığı görüşmede 1939 da çıkacak ve 1945 yılına kadar devam edecek olan II. Dünya Savaşı'm ve sonuçlarım ona anlatması ve savaştan sonra aynısı çıkması Atatürk'ün ileriyi çok iyi gördüğünü gösteren bir örnektir.

Atatürk'ün vatanseverliğini, idealistliğini, hakikati arama gücünü, yaratıcı zihniyetini, ileri görüşlülüğünü, mantıklılığını, çok cepheliliğini yöneticiliğini, gurura ve umutsuzluğa yer vermemesi gibi kişisel özelliklerini çok iyi okuyup anlamalıyız.

Ağlamak, İnsana Özgüdür

Atatürk'e gerçekten yakın olan Afet İnan, onun, "**Gözyaşları zaaf alâmetidir**" dediğini söyler. Fakat, ekler ve der ki, "Fakat bu zaafın insan hislerinin bir gösterisi olduğuna kim şüphe edebilir? Çünkü Atatürk de, bu insanî zaafa boyun eğmiş ve hayatında sevinç ve keder gözyaşları dökmüştür. Ama gerçekten gözyaşı dökmek bir "**zaaf**" mıdır, yoksa "**insan**" olmanın bir göstergesi midir? Sıradan insanlar için belki bir "**zaaf**" ama, Atatürk gibi bir "**insan**" için değil. Çünkü, bir kere "**insan**" dan başka hiçbir canlının gözlerinden yaş süzülmüyor.

Çünkü, yalnız insan duygu yüklü. Ne ki, duygusal olma ölçüsü de insandan insana değişiyor. Ve biz biliyoruz ki, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, duygusal bir insan. Şu ana değin tanık da olmuş bulunuyoruz onun bazı olaylar karşısında gözyaşlarını tutamadığına. Onun için kendisini duygulandıran olaylar karşısından gözyaşı dökmek, bir "**zaafın değil, "insan" olmanın, Mustafa Kemal olmanın sonucu.**"

Ali Fuat Cebesoy, Trablusgarp Savaşı başlarında Mustafa Kemal ile Selanik'te buluştuğunda ve Beyaz-kule'de birlikte oldukları gecelerden birinde:

"-...müteessirim. Doğup büyüdüğüm Selanik acaba Türkler'in elinde kalacak mı? Ben eğer Trablus'tan dönersem, yine buralara gelebilecek miyim?... Ah, Selanik, seni bir daha Türk olarak görebilecek miyim?" (165) derken gözlerinden yaşlar süzülmesinin nedeni, hiç kuşkusuz, bir zaafın değil, doğup büyüdüğü vatan parçasından ırak düşecek olmasının dayanılmaz kaygısıydı.

Ali Fuat Cebesoy, o gece arkadaşı Mustafa Kemal'in "**o altın şarısı saçlarını**" okşayarak onu teselli etmeye çalışmıştı ama bir de Cebesoy'un 1922 yılının Ağustos ayında Batı Cephesi'ni yanında Mehmet Akif olduğu halde denetlerken yaşadıklarını ve o günü Mustafa Kemal Paşa'ya anlattığında onun davranışını yine Cebesoy'dan izleyelim:

"Hatırladıkça hâlâ titrerim. Merasim nizamında dizilmiş bir tümenin kıtalarını teftiş ediyorduk. Hepsi aslanlar gibi idi. Mehmet Akif, kendinden geçmişti. Dudaklarından kendi yazdığı İstiklâl Marşı'nın mısraları dökülüyordu.

"Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,

Hangi çılgın bana zincir vuracakmış şaşarım,

Kükremiş sel gibiyim bendimi çiğner aşarım,

Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım."

Beni solumdan takip eden Akif'e döndüm. Gözlerinde yaşlar tanelenmişti. Bu mehabetli manzara karşısında kendisini tutamıyordu.

-Akif Bey, siz ağlıyorsunuz, dedim.

-Ne yapayım heyecanımı zapt edemiyorum. Cevabını verdi ve sonra ilave etti:

-Fakat sizin de gözlerinin yaşlı, Paşam.

Arkadaşım doğru söylüyordu. Ben de çok heyecanlı idim. Gözlerimde tanelenenler sevinç gözyaşları idi....

Ankara'ya döndükten sonra Batı Cephesi'ndeki intibalarımı anlatırken, bu olaydan da bahsettim. **Gazi'nin dinlerken o ışık saçan mavi gözlerinde tanelenen yaşlar birden yüzüne döküldü, ağlıyordu...**

Fuat Paşa, "muzaffer olacağız." dedi"

Bu kere, **Mustafa Kemal Paşa'yı ağlatan, vatan aşkı ve zafere olan inancıydı, "zaaf" değil. O ağlayan insan, Yunan ordusunu denize dökecek, Birinci Dünya Savaşı'nın galiplerine diz çöktürecekti...**

Ne var ki, Balkan Savaşı'ndan beri 10 yıl süren bir savaş sonucunda yıkıntıya dönmüş, halkı ve doğal kaynakları sömürülmüş, insanları cahil bıraktırılmış, bitkin ve yorgun bir ülkede savaşı kazanmış olmak yetmeyecekti elbette. Ülkeyi kalkındırmak, bayındırlaştırmak gerekiyordu. Bu, düşmanı savaş alanlarda yenmekten de önemliydi. Üstelik, Osmanlı'nın borçları da ödeniyordu bu arada, yatırım yapacak para yokken. Bu da yetmezmiş gibi, Dünya Ekonomik Bunalımı! Bu durum, bir şeyler üreterek satmaya çabalayanları da yiyip bitirecekti. İşte bu koşullar altında kıvranan halkının sıkıntılarını doğrudan ondan dinlemek için yurt gezisine çıkacaktı Gazi. Yol boyunca dura dura, halkı dinleye dinleye 6 Mart 1930 günü Antalya'ya ulaşacak ve akşam üstü kaldığı evin bir odasına Hasan Rıza Soyak'la birlikte çekilecek, kapıyı kapatacak ve bir koltuğa yığılırcasına oturacak.

Çok yorgun ve sinirli. Elleri titreyerek yakıyor sigarasını:

"Bunalıyorum çocuk, büyük bir ıstırap içinde bunalıyorum! Görüyorsun ya, gittiğimiz her yerde mütemadiyen dert, şikâyet dinliyoruz... Her taraf derin bir yokluk, maddî, manevî bir perişanlık içinde... Ferahlatıcı pek az şeye rastlıyoruz', Memleketin hakikî durumu bu işte!... Bunda bizim bir günahımız yoktur; uzun yıllar hatta asırlarca dünyanın gidişinden gafil, bir takım şuursuz idarecilerin elinde kalan bu cennet memleket; düşe düşe şu acınacak hale düşmüş. Memurlarımız henüz istenilen seviyede ve kalitede değil; çoğu görgüsüz, kifayetsiz ve şaşkın... Büyük istidatlara mâlik olan zavallı halkımız ise, kendisine mukaddes âkideler şeklinde telkin edilen bir sürü batıl görüş ve inanışların tesiri altında uyuşmuş, kalmış...

Bu arada beni en çok üzen şey nedir bilir misin? Halkımızın zihninde kökleştirilmiş olan, her şeyi başta bulunandan beklemek itiyadı... İşte bu zihniyetle; herkes büyük bir tevekkül ve rehavet içinde, bütün iyilikleri bir şahıstan, yani şimdi benden istiyor, benden bekliyor; fakat nihayet ben de bir insanım be birader, kutsî bir kuvvetim yoktur ki.,.

Münasebet düştükçe daima tekrar ediyorum; bütün bu dertlerin, bütün bu ihtiyaçların giderilmesi, her şeyden evvel, pek başka şartlar altında yetişmiş; bilgili, geniş düşünceli, azim, feragat ve ihtisas sahibi adam meselesidir, sonra da zaman ve imkân meselesi...

Bu itibarla evvelâ kafaları ve vicdanları köhne, geri, uyuşturucu fikir ve inançlardan temizleyeceksin; işlerinin ehli, idealist ve enerjik insanlardan mürekkep, muntazam, her parçası yerli yerinde, modern bir devlet makinesi kuracaksın; sonra bu makine halkla beraber durmadan çalışacak, maddî ve manevî her türlü istidat ve kaynaklarımızı faaliyete getirecek, işletecek, böylece memleket ileriye, refaha doğru yol alacak...

Başka çaremiz yoktur, ileri milletler seviyesine erişmek işini; bir yılda, beş yılda, hatta bir nesilde tamamlamak da imkânsızdır.

Biz şimdi o yol üzerindeyiz; kafileyi hedefe doğru yürütmek için, beşer takatinin üstünde, gayret sarf ediyoruz; başka ne yapabiliriz ki?..."

Gazi, sözlerinin burasında duracaktı, gözleri dolmuştu, elleri titriyordu. Hasan Rıza'ya,

"**-Kalk, bana bir kahve getirmelerini söyle de, gel...**" diyecekti. Harsan Rıza anlamıştı Gazi'nin gözlerinden yaşlar boşandığını kendisinin görmesini istemediğini. O da, kahve söylemek bahanesiyle dışarı çıktığında oyalanacak, hemen dönmeyecekti odaya. 1932 yılının 19 Şubat gecesi **Faruk Nafiz Çamlıbel'in Tepebaşı Dram Tiyatrosu**'nda **Muhsin Ertuğrul**'un sahneye koyduğu "**Akın**" piyesini izlediğinde, kıtlık karşısında hakanın umarsız kaldığı bölümde, "**Tanrı su vermezse hakan ne yapsın buna?**" sözü geçtiğinde, Gazi'nin gözlerinin yaşarmasının nedeni de, iki yıl önce Hasan Rıza Soyak'a dert yanarken ağzından dökülen;

"**Bütün iyilikleri bir şahıstan, yani şimdi benden istiyor, benden bekliyor; fakat nihayet ben de bir insanım be birader, kutsi bir kuvvetim yoktur ki...**" sözleriyle aynı olacaktı.

Halkının çektiği acıyı böylesine duyumsamak!... Ulusunu birey birey böylesine sevmek!...

Hele "**Mehmetçik**" söz konusu olursa...

Güreş tutmuş erlerden birinin terini sildiği işlemeli **mendilinin yavuklusundan geldiğini öğrendiğinde de elbette gözleri buğulanacak, göz pınarlarından yaşlar süzülecekti!...**

Konya'da Kız Muallim Mektebi'nin öğrencilerinin sahnelediği oyunu izlerken, savaştan sakat dönen delikanlı nişan yüzüğünü iade ermesine karşılık, kızın yüzüğü kabul etmeyerek malûl askeri bağrına bastığı sahnede, kimselere belli etmemeğe çalışarak mendiliyle gözyaşlarını sildiğinde o yaşlar vatan için şehit düşen, gazi olan Mehmetçik için dökülecekti.

Dostlarının ölümü de ona hep acı verecek, arkalarından gözyaşı döktürecektir. Cumhuriyet'in eşsiz Millî Eğitim Bakanı Mustafa Necati öldüğünde, bu kere mendiliyle gözyaşlarını gizlemeye gerek de görmeyecek, Falih Rıfkı'nın deyişiyle, "âdeta hüngür hüngür" ağlayacaktır.

Çocuklukları, gençlik yılları hep birlikte geçen, her cephede omuz omuza oldukları ve herkesin içinde bile Atatürk'e "**Kemal**" ya da "**Sen**" diyebilen, **ölüm haberi üzerine** gelen başsağlıkları üzerine **Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği**'nden yayınlanan resmî bildiride bile **Atatürk'ün "aziz arkadaşı"** diye nitelendiren **Nuri Conker**'in ölümü de onu derinden sarsacaktı.

Trablusgarp'a giderken Urla'dan Salih Bozok'a yazdığı mektubunda Nuri Conker'den söz ederken kullandığı sözcükler, bu arkadaşına olan bağlılığının ve sevgisinin derinliğini gösteriyordu:

"**...Benim için hatırası kalp ve vicdanımdan bir an çıkmayacak bir öz kardeş varsa Nuri'dir**" Conker'in ölümü üzerine de o sırada yurt dışında olan Afet İnan'a yazdığı 16 Ocak 1937 günlü mektubunda şu satırlar yer alacaktır:

"**...Hatay'ın üzüntüsüne, Conker'in ölümü acısı karıştı; bu acının açtığı yaranın derinliğini tahmin edemezsin. "Atatürk, hıçkırıklarını güçlükle tutarak, "Hey koca dost, koca adam! Demek sonunda kadere sen de boyun eğdin! Demek kader seni de aramızdan alıp götürdü... Seni çok arayacağız elbet... Tokalaşmanı, dertlerini, şikâyetlerini, sofiramızdaki yerini hep arayacağız... Ölüm de savaşın bir başka türlüsü! Beklenmedik bir anda, bir şarapnel parçası gibi en sevdiğini alıp götürüyor insanın... Böyle olduğu halde, hayat çok kısa olduğu halde niçin birbirimizi sevmeyiz yeterince? Niçin birbirimizin aleyhinde bulunur, birbirimizi yemeğe çalışırız? İşte nitekim bir can daha eksildi meclisimizden, bir nefes daha kesildi**" diyecekti.

Sevinç gözyaşları da olurdu Gazi'nin. Örneğin 1928 yazında Boğaziçi'nde yaptığı bir yat gezintisinde kıyıdaki halkın teknede Gazi'nin bulunduğunu anlamaları üzerine yapılan sevinç gösterileri de onu duygulandıracak, gözyaşlarını mendiliyle usulca silmeye çalışacaktı.

Dedim ya, **Gazi Mustafa Kemal Atatürk, duygusal bir "insan"**. Onun bu duygusallığı, "**Vatan**", "**Bağımsızlık**", "**Özgürlük**" kavramlarını sözlüklerdeki anlamlarının çok ötesine taşıyarak "**tutkulu**" bir "**aşk**"a dö-

nüştürmüş. Ama duygulu insan, yaşamının tüm anlarında da öyledir. Gazi'nin yaşamının böyle bir "an"ına tanık olalım şimdi de...

Florya deniz köşkünün yeni yapıldığı günler.

Hafız Yaşar, Selâhaddin Pınar o gecenin sanatçı konukları. Selâhaddin Pınar, "Gel gitme kadın" şarkısını okuyor. Şarkının **"Karşında esirim, bana düşman gibi bakma!..."** bölümüne geldiğinde **Mustafa Kemal ağlamaya başlayacak.** Burada sözü o gecenin bir başka tanığına, Sabiha Gökçen'e, bırakalım:

"Ve Atatürk ağlıyordu... Mavi gözlerinden bir sıralı yaş o **çetin yüzünü yalayarak aşağıya süzülüyor, göğsünü ıslatıyordu... Dudakları bir bıçak kadar incelmiş, dişleri kenetlenmişti..."** Ertesi sabah Sabiha Gökçen, Atatürk'e dün gece neden ağladığını sormadan edemeyecektir. O ise, önce sigarasından derin nefesler çekecek, bir açıklamada bulunmadan yaveri Cevat Abbas'a otomobili hazırlatmasını söyleyecek. Yanına Cevat Abbas'ı ve Sabiha Gökçen'i alarak birlikte yola koyulacaklar. Doğayı seyredecek, kuş seslerini dinleyecek, başka konulardan konuştuktan sonra, birdenbire:

"-**Cevat,** diyecek, **Biz Anadolu'ya çıktığımızda hep bir ağızdan bir marş söylerdik, hatırlıyor musun?"**

"-Hatırlamaz olur muyum Paşam, Dağ başını duman almış..."

Ve Atatürk, Sabiha Gökçen, Cevat Abbas, hep birlikte bu marşı söylemeye başlayacaklar. Ama en coşkulu söyleyeni Atatürk. Hele **"Bu ağaçlar, güzel kuşlar..." derken...**

Marş bitince yine hüzünlenecek ve Sabiha Gökçen'e diyecek ki:

"Gökçen, ben bu toprakları seviyorum,

Yurdumun topraklarını,

Dağlarını,

Taşlarını...

Göğünü,

Havasını seviyorum...

İnsanlarını seviyorum memleketimin...

Köylüsünü,

Çiftçisini,

Irgatını,

İşçisini,

Balıkçısını,
Çobanını,
Sanatçısını,
Askerlerini,
Gencini,
İhtiyarını,
Tüm insanlarım seviyorum memleketimin...
Kadınlarını,
Erkeklerini seviyorum...

Bazı şarkılar bana bu insanlardan bir gün kopacağımı hatırlatıyor. Onlardan uzak düşeceğimi... Bir gün onlarla olamayacağımı... İşte o zaman, şarkının sözleri ne olursa olsun içime bir ateş düşüyor... Ve sonradan gözyaşı olarak akıp gidiyor... Unutma Mustafa Kemaller de insandır ve onlar da zaman zaman şu ya da bu nedenlerle ağlamak isterler...

YENİLSEYDİK SORUMLU BEN OLACAKTIM

Bir aralık konu İstiklâl Savaşı'na geldi. Dikkat ettim, Binbaşılar dahil her komutanın hangi birliğe komuta ettiğini, nerede bulunduğunu, "bir gün önce olmuş gibi" hatırlıyordu.

O savaş ki araç, gereç, personel kıtlığı bugün güç tasavvur edilirdi. Tümenlere binbaşılar, Kolordulara yarbaylar komuta ediyordu! Fakat, bu kadro canını dişine takmış bir ekipti. Var olmak ya da olmamak bu savaşın sonucuna bağlıydı. 30 Ağustos bu ruh haletinin eseriydi. Böyle bir dramı, hem yazarı, hem baş aktörünün ağzından dinlemek müstesna bir mutluluktu. O anılar Ata'yı coşturdukça coşturuyordu. Anlatmalarında abartma yoktu. Ama bu anlatış öylesine canlı, öylesine muhteşemdi ki, hepimiz heyecandan heyecana sürükleniyorduk. Anlatışlarını şöyle bağladı:

"*İşte büyük zafer böyle ortak bir eserdir. Şerefler de ortaktır.*"

Bu alçakgönüllülük şaheseriyle konunun kapanacağını tahmin ediyorduk. Bu arada Atatürk bir duraklama yaptı. Sonra içine dönük, adeta kendisiyle konuşur gibi ilave etti: "Ama yenilseydik sorumluluk ortak

olmayacak yalnız bana ait olacaktı." Bu belagat karşısında gözyaşımı tutamadım. Tarihin, zaferleri kendine mal eden, yenilgileri ise maiyetine yükleyen sahte kahramanlarını hatırladım.

Ord. Prof. Sadi IRMAK

• *Kaynak: Sadi Irmak, Ord Prof. - Atatürk'ten Anılar,*

YANINA ALDIĞI İLK ER

O, Samsun'a çıktığı zaman, üstü başı yırtık, postalları patlamış, silahsız bir er gördü. Yüzünün rengi bakıra dönmüş, yağlan eriyip kemik ve sinir kalmış bu Türk askeri ağlıyordu. O'na sordu:

- Asker ağlamaz arkadaş, sen ne ağlıyorsun?

Er irkildi, başını kaldırdı. Bu sesi tanıyordu ve bu yüz ona yabancı değildi. Hemen doğruldu ve Anafartalar'daki Komutanını çelik yay gibi selamladı.

- Söyle niçin ağlıyorsun?

İç Anadolu'nun yanık yürekli çocuğu içini çekti:

- Düşman memleketi bastı, hükümet beni terhis etti. Silahımızı elimizden aldı. Toprağıma giren düşmanı neyle öldüreceğim? Kemal Atatürk, er'in omzuna elini koydu:

- Üzülme çocuğum, dedi. Gel benimle!

Ve Samsun deposunda giydirilip silahlandırarak yanına aldığı ilk er bu Mehmetçik oldu.

• ***Burhan Cahit*** MORKAYA

İNANMAYANLAR DA HAKLIYDILAR

Mustafa Kemal realist bir liderdi. Lekelemelerin politika kadrosunu nasıl daraltacağını ve kendisini bir avuç partizan takımı elinde bırakaca-

ğını düşünerek, açıkça bir suç işlemiş olanlar dışında yalnız kişisel değerlere saygı gösterdi. Sicil yoklamalarına rağbet etmedi. Bir gün bana:

- Kuva-yı Milliye'ye inanmayanlar da inananlar kadar haklı idiler, demişti.

Falih Rıfkı ATAY

• Kaynak: Falif Rıfkı Atay - Mustafa Kemal, Mütareke Defteri, 1955

TÜRK ORDULARI BAŞKUMANDANIYIM

Afyonkarahisar' ın hatlarının çözülmesi sonunda birkaç Yunanlı tutsak, geceleyin Mustafa Kemal'in çadırına getirilmişti. Bunlardan birisi, Muzaffer Generalin doğup büyümüş olduğu Selanik'ten gelmişti. Yüz, kendisine yabancı gelmediğinden ve üniformasında da hiçbir bellilik görmediğinden kim olduklarını ve rütbelerini sormaya başlamıştı.

- Binbaşı mısınız?

- Hayır.

- Albay mı?

- Hayır.

- Korgeneral mi?

- Hayır.

- Peki nesiniz?

- Ben Mareşal ve Türk Orduları Başkomutanıyım! Şaşkınlıktan ağzı açık kalan Yunanlı kekeledi:

- Bir başkomutanın savaş hattına bu kadar yakın yerlerde dolaşması işitilmiş değil de!..

General SHERRIL

• *Kaynak: General Sherril - Atatürk Nezdinde Bir Yıl Elçilik, 1935*

İZMİR SUİKASTI

İzmir'de hazırlanan o alçakça suikastın sonuçsuz kalmasından sonra bir gün bize şu olayı anlatmıştı:

- "Ziya Hurşit'in beni öldürmeye memur ettiği iki zavallı vardı. Sorguları yapıldıktan sonra bunların birisini yanıma çağırdım. Odada kimse yoktu. Kendisine sordum:

- Sen Mustafa Kemal'i öldürecekmişsin, öyle mi?

- Evet, dedi. Ben yine sordum:

- Mustafa Kemal ne yapmıştı ki onu öldürecektin?

- Fena bir adammış o. Memlekete çok fenalık yapmış. Sonra bize onu öldürmek için para da vereceklerdi.

- Sen Mustafa Kemal'i tanıyor musun?

- Hayır.

- O halde tanımadığın bir adamı nasıl öldürecektin?

- Geçerken işaret edecekler, Mustafa Kemal işte budur, diyeceklerdi. Biz de öldürecektik.

O zaman cebimdeki tabancayı çıkararak kendisine uzattım:

- Mustafa Kemal benim, haydi al eline tabancayı, öldür, dedim.

Herif benden bu karşılığı alınca yıldırımla vurulmuş gibi oldu. Bir süre şaşkın şaşkın yüzüme baktıktan sonra diz üstü kapanarak hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Yahya Galip KARGI

- *Kaynak: Yücel Dergisi, 1948*

MUTSUZ LİDER

Bir akşam sofrasının hararetli bir döneminde Mustafa Kemal, kişisel özgürlüğünün birçok bölümlerinden yoksun bırakılması acısını hüzün dolu sözlerle şöyle anlattı:

- "Şimdi siz buradan ayrılır, istediğiniz yerde gezer dolaşırsınız. Benim gözümde bunun ne büyük mutluluk olduğunu bilemezsiniz. Halime bakın, sahip olduğunuz bu özgürlükten yoksunum, cumhurbaşkanıyım ama köşeye atılmış ve özgürlüğü sınırlı bir insanım. Bütün eğlencem, akşamları soframa topladığım arkadaşlara ayrılmıştır. Haydi şimdi buradan ayrılıp bol bol dolaşın, istediğiniz yerlere girip çıkın, arzu ettiğiniz gibi eğlenin. Ben de bunun hayaliyle avunurum." dedi.

O akşam hepimiz masadan erken ayrıldık.

Damar ARIKOĞLU

• *Kaynak: Damar Arıkoğlu - Hatıralar, 1961*

ASKERLE GÜREŞ

Bir gezisinde, Kolordu binasının kapısında aslan yapılı bir Mehmetçik gördü. Çağırdı ve güler yüzle sordu:

-Sen güreş bilir misin?

Yanındakilerden en kuvvetli görünenlerle Mehmetçiği güreştirdi. Genç asker her zaman üstün geliyordu. Çok neşelendi, ayağa fırladı.

Ceketini çıkarıp Mehmet'e ense tuttu:

- Haydi, bir de benimle güreş!

Katıksız ve temiz Anadolu çocuğu Ata'sının yüzüne hayranlıkla baktı:

- "***Atam,***" dedi. "***Senin sırtını yedi düvel yere getiremedi. Bir Mehmet mi bu işi başarır?***"

Gözleri doldu ve ağlamamak için gülmeye çalıştı.

Tahsin UZER

• *Kaynak: Millet Dergisi, 1946*

ABDÜLHAMİD

1937 yılında idi. Yaz aylarından biri. Doğrudan doğruya kendi kontrolündeki bir gazetede "**Makedonya**" adlı bir eserim tefrika ediliyordu. Bir akşamüstü Başyaver Celâl (Üner) Bey beni telefonla aradı. Dolmabahçe Sarayı'na davet edildim. Ve Saraya gidince de, hemen hiç bekletilmeden, üst kata çıkarıldım. Bir kapı açıldı, kendimi Büyük Adamın karşısında buldum. Saygılarımı bildirince, belli bir iki nezaket cümlesi ile beni okşadı. Sonra:

- Yazını okuyorum, dedi. Hürriyetin ilân edildiği zaman küçük bir çocuk olman lâzım. Fakat kutlarım, o günleri iyi canlandırıyorsun. Yalnız Abdülhamid'i hiç sevmediğin belli.

Biraz durdu. Elindeki bir renkli kalemi, önünde açık duran kalın ciltli bir Fransızca kitaba dikine vurarak düşünür gibi oldu. Ben susuyordum. Bu hal bir iki dakika devam etti. Sonra birdenbire şu sözler çıktı ağzından:

- Sevme Abdülhamid'i! Yine de sevme! Fakat sakın anısına hakaret edeyim deme. Senin kuşağın biraz daha ölçülü kararlar vermeye alışmalı. Bak çocuk! Kişisel kanımı kısaca söyleyeyim: Tecrübe göstermiştir ki, toprakları üstünde yaşayan insanların çoğunun durumu kuşkulu ve sınırları yalnız düşmanlarla çevrili bir büyük devlette, Abdülhamid'in yönetimi büyük hoşgörüdür. Hele bu yönetim on dokuzuncu yüzyılın son yıllarında uygulanmış olursa...

Bunun üzerine ayrılmama müsaade buyurmuşlardı. Saygılarımı tekrarlayarak huzurundan uzaklaştım.

Nizamettin Nazif TEPEDELENLİOĞLU

- *Kaynak: Hürriyet Gazetesi, 31.07.1958*

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Hastalığının ilerlemiş zamanında:

"Hatta bir gün, bizim önümüzde bazı siyasi sorunlara değinip Romanya'da yapılan hükümet değişmesinden söz ederken, bir patriğin işbaşına gelmiş olmasından hayret duyduğumu söyledim. Bu nedenle İkinci Dünya Savaşı'nın da yaklaşmakta olduğunu anımsatarak dedi ki:

- "Bir savaş çıktığı takdirde, kanımca yansız kalmalıyız. O zaman birçok fırtınalar kopacak. Devlet gemisini gayet ustaca yöneterek işin içinden sıyrılmaya çalışılmalıdır." dedi.

Prof. Dr. Nihat Reşat BELGER

- *Kaynak: Nihat Reşat Belger - Atatürk'ün Hastalığı*

İNSAN MUSTAFA KEMAL

Mustafa Kemal Atatürk, Birinci Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Ateşkes Anlaşması'yla ortaya çıkan tehlikeli durumu ilk olarak görüp milletin dikkatini çeken oydu. Amasya Genelgesi'nde, vatanın bütünlüğünün ve milletin istiklâlinin tehlikede olduğunu söyledi. Erzurum Kongresi'nde, millî sınırlar içinde vatanın parçalanmaz bir bütün olduğunu bütün dünyaya ilân etti. Bugünün Türkiye'sinde sıradan olan bu cümleler o günler için kulakların daha ilk duyduğu incilerdi.

Vatan savunmasını her şeyin üzerinde tuttu. Sakarya Savaşı sırasında "**Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz**" diyerek bu konudaki kararlılığını göstermiş ve Dünya Savaş

Stratejisinde bir ilkin öncüsü olmuştur. Vatanı için her şeyini feda etmeye hazır olduğunu şu sözü ile açıkça ifade etmiştir: "**Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milleti'ni ebedî hayatta yaşatmak için feyizli kalacaksın.**"

Mustafa Kemal, vatanı ve milleti için canını feda etmekten kaçınmazdı. Daha Çanakkale savaşları sırasında Anafartalar grubu komutanı iken en ön safta savaştı. Bu savaş sırasında Atatürk'e bir şarapnel parçası isabet etmiş, fakat sağ cebinde bulunan saati kendisini ölümden kurtarmıştı. Sakarya Savaşı sırasında ise atından düşmüş ve kaburga kemikleri kırılmıştı. Buna rağmen cepheden ayrılmamış, savaşı sedye üzerinden yönetmişti.

Mensubu olduğu Türk Milleti'ni sonsuz bir aşkla seven Mustafa Kemal Atatürk, milleti için her türlü zorluğa katlanmış ve kendini ona adamıştır. Onun "**Ben, gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere, Türk milletine canımı vereceğim**" sözü, milletini ne kadar çok sevdiğini göstermektedir.

İDEALİST BİR İNSAN

Mustafa Kemal Atatürk, idealist bir liderdi. Onun idealizmi, yüksek vasıf ve kabiliyetlerine inandığı milletinin sonsuz hürriyet ve bağımsızlık aşkından kaynaklanıyordu. Onun en büyük ülkülerinden birisi de millî birlik ve beraberlik içerisinde vatanın bölünmez bütünlüğünü sonsuza dek yaşatmaktı.

Mustafa Kemal Atatürk'ün en büyük ideali, millî sınırlarımız içinde millî birlik duygusuyla kenetlenmiş uygar bir toplum oluşturmaktı. Vatanı kurtaran, hür ve bağımsız Türkiye idealini gerçekleştiren Mustafa Kemal, yeni Türkiye'yi modernleştirmek amacı ile çağdaş medeniyet idealine yöneltmiştir.

Atatürk'ün en büyük ideallerinden birisi de milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı meydana getirmekti. İdeallerini gerçekleştirmek için çok çaba harcadı. Bu çabalarına örnek olarak 1934'te imzalanan Balkan Antantı, 1937'de imzalanan Sâdâbat Paktı gösterilebilir.

AKILCI BİR İNSAN

Atatürk'ün inkılâpçılığı, akıl ve mantığın toplumsal gelişmeye egemen kılınması esasına dayanır. Onun şu sözü akıl ve mantığa verdiği değeri en

güzel şekilde ifade eder: "**Bizim akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmek en büyük özelliğimizdir. Bütün hayatımızı dolduran olaylar bu gerçeğin delilidir**".

Mustafa Kemal'in olaylara yaklaşımı hep mantıklı ve gerçekçi olmuştur. Milletine hep hakikatleri söylemiş ve bunu tavsiye etmiştir. "**Milleti aklımızın ermediği, yapmak kudret ve kabiliyetini kendimizde görmediğimiz hususlar hakkında kandırarak geçici teveccühler elde etmeye tenezzül etmeyiz**" sözü çok anlamlıdır. O, akıl ve bilime çok önem verirdi. Gerçeğe akıl ve bilim yoluyla ulaşılacağına inanan Atatürk, "**Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit ilimdir, fendir**" sözü ile bunu en güzel şekilde açıklamıştır.

Mustafa Kemal, yaratıcı düşünceye sahip bir liderdi. Türk Milleti'ni Kurtuluş Savaşı'na hazırlarken düşmanı yurttan atmak için savaşmak gerektiğine halkını inandırmakla işe başladı. Yapacağı işlerin plânını en ince ayrıntılarına kadar tespit edip bunları uygulamak için değişik yöntemler denedi. Sakarya Savaşı öncesinde, ülkenin kaynaklarından en verimli şekilde yararlanılmasını sağlayarak ordumuzun ihtiyaçlarını karşıladı.

Atatürk, bütün inkılâplarını gerçekleştirmeden önce, kamuoyunu hazırlamaya, millete inkılâpların gerekliliğini anlatmaya büyük bir özen göstermiştir. Ona göre: "**Milleti hazırlamadan inkılâplar yapılamaz**". Atatürk, yurt gezilerinde halkla konuşmalar yaparak bunu gerçekleştirmiştir.

Gerek Kurtuluş Savaşı'mızın başarıyla sonuçlanması, gerek gerçekleştirilen inkılâplarla, Türkiye'nin çağdaşlaştırılması onun dehasının bir eseridir.

Başarılı olmanın sırlarından birisi de sabır ve disiplindir. Mustafa Kemal Atatürk, her engeli sabır ve disiplin ile aşıp Kurtuluş Savaşı'nı başarıya ulaştıran bir liderdir.

O, meseleler karşısında önce düşünür, gerekli araştırmayı yapar, tartışır, kararını ondan sonra verirdi. Verdiği kararı uygulamaya koyarken uygun zamanı beklerdi. Zamanlamaya çok önem verirdi.

Samsun'a çıkmadan çok önce, millet egemenliğine dayanan bağımsız yeni bir Türk devleti kurmayı düşünmüştü. Bu fikrini, o zaman açıklamadı. Samsun'a çıktıktan bir süre sonra vatanın kurtuluşu ile ilgili fikirlerini uygulamaya başladı. Kongreler topladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açtı. Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığı zaman, saltanatı kaldırıp cumhuriyet yönetimini kurmayı düşünüyordu. Fakat mecliste saltanat yanlıları olduğundan zamanlamayı uygun görmemişti. Ancak Kurtuluş

Savaşı başarıya ulaştıktan sonra açılan ikinci meclis döneminde Atatürk'ün önderliğinde saltanat kaldırılıp cumhuriyet ilân edilmiştir.

Atatürk, Millî Mücadele'nin kazanılmasından sonra yaptığı inkılâpları çok önceden plânlamıştı. Ancak, bunları uygulayacak ortam sağlanıncaya kadar büyük bir sabırla bekledi ve tam bir disiplin ile düşündüklerini gerçekleştirmeyi başardı.

Mustafa Kemal Atatürk, daha Birinci Dünya Savaşı devam ederken Osmanlı Devleti'nin hızla felâkete doğru sürüklendiğini görüp çareler aramaya başlamıştır. Ülkemizin içinde bulunduğu durumu en doğru şekilde tespit etmiş ve ilerisi için en doğru kararları almıştır.

TEŞKİLATÇI BİR İNSAN

Atatürk, ileri görüşlü bir devlet adamıdır. Atatürk'ün 1932'de Amerikalı General Mac Arthur'la yaptığı bir konuşma, bunu en iyi şekilde ortaya koymaktadır. Atatürk bu konuşmasında; Avrupa'da Almanya'nın Versailles Antlaşması'nı ortadan kaldırmaya çalışacağını söylemiştir. Avrupa'da savaş çıkarsa, bundan Bolşevikler'in yararlanacağını; Sovyet Rusya'nın yalnız Avrupa'yı değil, Asya'yı da tehdit eden başlıca kuvvet hâlini alacağını belirterek, İkinci Dünya Savaşı ve sonrasındaki gelişmeleri önceden görebilmiştir.

Atatürk'ün gençlere söylediği "**Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi kâfi değildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lâzımdır**" sözü, onun ileri görüşlü bir lider olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Mustafa Kemal Atatürk, doğru bildiği şeyleri açıkça söylemekten çekinmezdi. Şu sözleri bunun en güzel örneğidir: "**Ben düşündüklerimi sevdiklerime olduğu gibi söylerim. Aynı zamanda lüzumu olmayan bir sırrı kalbimde taşımak iktidarında olmayan bir adamım. Çünkü ben bir halk adamıyım. Ben düşündüklerimi daima halkın huzurunda söylemeliyim**".

Büyük adamları ancak büyük milletler yetiştirir. Toplumların büyük adamlara ihtiyacı en çok bunalımlı dönemlerde ortaya çıkar. Toplumları, bunalımlı dönemlerden ancak büyük liderler kurtarır. Mustafa Kemal Paşa, bu özellikleri taşıyan çok yönlü bir liderdir. O, Millî Mücadele'nin ön-

deri, Türk inkılâbının hazırlayıcısıdır. Ayrıca birleştirici ve toplayıcı bir lider, büyük bir asker ve teşkilâtçı bir devlet adamıdır. Bütün bu yönleriyle çağa damgasını vuran bir dâhidir.

Atatürk, eğitimi sosyal ve kültürel kalkınmanın en etkili araçlardan biri olarak görmüştür. Kurtuluş Savaşı kazanıldıktan sonra yeni devletin varlığını sürdürebilmesi için çağdaş eğitim metotlarıyla yetiştirilecek bir nesle ihtiyaç vardı. Bu sebeple eğitim konusuna büyük bir önem verdi. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra kendisine sorulan **"işte memleketi kurtardınız, şimdi ne yapmak istersiniz?"** **sorusuna Atatürk: "Maarif vekili olarak millî irfanı yükseltmeye çalışmak, en büyük emelimdir"** cevabını verir.

Türk Milleti'nin aydınlık yarınları için elinde tebeşir, kara tahta başına geçerek Türk Milleti'ne okuma-yazma öğreten Atatürk, milleti tarafından başöğretmenliğe lâyık görüldü. O, maarif vekili olmadı ama modern bir eğitim politikasının esaslarını belirleyip eğitim alanında büyük inkılâplar yaptı. Öğretim programlarının hazırlanmasıyla ilgili komisyonları yönetti, ders kitabı yazdı, kürsüye çıkıp ders verdi. Milletin eğiticisi oldu. Atatürk, eğitimin toplumun ihtiyaçlarına cevap vermesi ve çağın gereklerine uygun olması gerektiğini belirtmiştir.

Atatürk, Türk milletinin manevî ihtiyaçlarının da karşılanması gerektiğini biliyor ve bu nedenle kültürel kalkınmaya büyük önem veriyordu. Atatürk, Türk kültür ve sanatını dünyaya tanıtmak için çok çalıştı. Bu konuda araştırmalar yapılmasını, sergiler açılmasını ve kültürle ilgili kongreler düzenlenmesini teşvik etti. Sanat ve sanatçılar hakkında takdir ve teşvik edici sözler söyledi. Bunlardan bazıları:

"Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir."

"Hepiniz mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat bir sanatkâr olamazsınız." "Bir millet, sanat ve sanatkârdan mahrum ise tam bir hayata malik olamaz."

KÜLTÜR VE SANAT ADAMI

Atatürk, sanatçı yetiştiren kurumlar açtı. Çağdaş Türk sanatını geliştirmek amacıyla Avrupa'ya resim, heykel ve müzik öğrenimi için gençler gönderdi. Bu durum, onun sanata ve sanatçıya ne kadar önem verdiğini gösterir.

İyi bir yönetici, milletinin huzur ve saadetini sağlamak için çalışır. Mustafa Kemal Atatürk, bütün hayatı boyunca bunu yapmaya çalıştı. Milleti için çalışmayı bir görev saydı. "**Millete efendilik yoktur. Hadimlik vardır.** Bu millete hizmet eden, onun efendisi olur" sözü ile yöneticilerde bulunması gereken özelliği belirtmiştir. Mustafa Kemal, hayatı boyunca Türk devletinin ve milletinin çıkarlarım kendi çıkarlarının üstünde tutan, ender devlet adamlarından birisidir. Savaştaki kahramanlığı kadar, devlet kurup yönetmedeki ustalığı, ileri görüşlülüğü ve barışseverliği ile Atatürk, tarihte eşine az rastlanan bir yöneticidir.

Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra başlayan işgal günlerinde, toplumu olaylar karşısında yönlendirecek bir öndere ihtiyaç vardı. İşte o karanlık günlerde Atatürk, milletine rehber oldu. Anadolu'ya geçerek kongreler topladı. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasını sağladı. Millî Mücadele, Atatürk'ün önderliğinde başarıya ulaştı. Türk Milleti'nin her alanda çağdaşlaşmasını hedef alan inkılâplar onun önderliğinde gerçekleşti. O'nun ilke ve inkılâpları, Türk milletine günümüzde de rehber olmaya devam etmektedir. Mustafa Kemal Atatürk, askerî zaferlerini ve başardığı inkılâpları kendisine mal etmemiştir. Büyük eserlerin, ancak büyük milletle başarılabileceğine inanan bir önderdi.

Atatürk'ün, milletine sonsuz bir güveni vardı. Türk milletinin geçmişte olduğu gibi büyük hamleler yapacağına bütün kalbiyle inanmıştı. Şan ve şerefle dolu tarihindeki başarılarına yenilerini ilâve edeceğine bütün kalbiyle inanmıştı. O, "**Atatürk Zaferleri**" denmesinden hoşlanmazdı. "**Atatürk İnkılâpları**" sözünü reddeder, "**Türk İnkılâbı**" sözünün kullanılmasını isterdi. Bütün başarıları milletine mal etmekten zevk duyardı. Mustafa Kemal bir konuşmasında "**Millî Mücadele'yi yapan doğrudan doğruya milletin kendisidir, milletin evlâtlarıdır**" demişti.

Atatürk, kararlı ve mücadeleci bir liderdi. Güçlükler karşısında yılmayan, ümitsizliğe düşmeyen kişiliği onun Millî Mücadele'nin lideri olmasını sağlamıştır. Samsun'a çıktıktan sonra, Kâzım Karabekir Paşa'ya çektiği bir telgrafta, o günlerdeki ağır durumu belirttikten sonra "**Bununla beraber bütün umutlar kaybolmuş değildir. Memleketi bu durumdan ancak Türk milletinin mukavemet azmi kurtarabilir**" diyordu. Eskişehir-Kütahya Savaşları'ndan sonra Yunanlılar, Ankara'ya doğru ilerlemeye

başladıkları zaman, Mustafa Kemal, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından başkomutanlık görevine getirilmişti. Başkomutan olarak yaptığı ilk konuşmasındaki "**Milletimizi esir etmek isteyen düşmanları, behemehal (ne yapıp edip) yeneceğimize dair güvenim bir dakika olsun sarsılmamıştır**" sözleri onun hiçbir zaman ümitsizliğe yer vermediğini ve mücadelesindeki kararlılığı gösteren başka bir örnektir.

PRAGMATİK AKLIN ÖNCÜSÜ

Atatürk, bütün çalışmalarını bir plân dahilinde yapardı. Bir işe karar verdiğinde; bu kararı bütün yönleriyle inceler, en iyi sonucu alacak şekilde uygulamaya geçerdi. Mustafa Kemal, yapacağı inkılâpları önceden düşünmüş, kamuoyunu bu değişiklikler konusunda aydınlattıktan sonra inkılâplarını yapmıştır. Kurtuluş Savaşı'nın plânını, İstanbul'dan Anadolu'ya geçmeden önce yapmış ve bunu yakın arkadaşlarıyla tartışmıştı. Zamanı geldikçe düşündüklerini uyguladı. Uygulamaya başladıktan sonra hiç taviz vermedi. Bütün hayatı boyunca metotlu çalışmayı hiç bırakmadı.

Atatürk, milletimizi çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracak ileri bir zihniyetin yerleşmesi çabasındaydı. Bu yolda birtakım inkılâplar yaptı. İnkılâpların amacı, modern bir devlet, çağdaş bir toplum meydana getirmekti. Atatürk, Türk Milleti'nin çağdaş milletlerin seviyesine çıkartmak için siyasal, toplumsal, ekonomik alanlarda inkılâplar yapmıştır.

O'nun şu sözleri inkılâpçı karakterini ortaya koyar: "**Büyük davamız, en medenî ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde de temelli inkılâp yapmış olan büyük Türk Milleti'nin dinamik idealidir. Bu ideali en kısa zamanda başarmak için, fikir ve hareketi beraber yürütmek mecburiyetindeyiz**".

Atatürk'ün birleştirici ve bütünleştirici özelliği sayesinde, Millî Mücadele başarıya ulaşmıştır. Atatürk, Millî Mücadele'nin karanlık günlerinde, değişik fikirlere sahip insanları bir mecliste, kendi etrafında toplamayı başardı. Kısacası, Atatürk'süz Millî Mücadele düşünülemezdi. Atatürk'ün birleştirici gücü, kişisel özelliğinden ve karakterinden geliyordu. O, yalnız askerlerin değil, sivil halkın da güvenini kazanmıştı.

Atatürk'ün bu üstün meziyetleri, sıkıntı ve bunalım içinde bulunan insanların, ona sevgi ve saygıyla bağlanmasını sağladı.

Atatürk, tarihte büyük devletler kuran ve yüksek bir medeniyet meydana getirmiş olan Türk Milleti'nin büyüklüğüne inanan ve bununla gurur duyan bir insandı. Atatürk; kahramanlık, vatan sevgisi, çalışkanlık, bilim ve sanata önem verme gibi değerlerin, Türklüğün yüksek vasıflarından olduğunu ifade etmiştir. O, milletinin bu özelliklerini her fırsatta dile getirip insanlık ailesi içinde lâyık olduğu yeri almasına çalıştı. Milletimizin yüksek karakteri, çalışkanlığı, zekâsı ve ilme bağlılığı ile millî birlik ve beraberlik duygusunu geliştirmeyi başlıca ilke kabul etti. Ona göre:

"... **Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki gelişmesi ile geleceğin yüksek medeniyet ufkundan yeni bir güneş gibi doğacaktır".**

Atatürk, yalnız yakın geçmişte büyük hizmetler yapmış bir lider değildir. Eserleriyle ve düşünceleriyle, gerek Türk Milleti'nin gerekse başka milletlerin geleceğine ışık tutmaya devam eden bir liderdir.

HÜMANİST BİR İNSAN

Atatürk, kendi milletini ve bütün insanları samimî duygularla seven, iyi kalpli bir insandı. Bütün milletleri bir vücut, her milleti de bu vücudun bir organı olarak görürdü. Dünyanın herhangi bir yerinde bir rahatsızlık varsa ilgisiz kalamazdı. "**İnsanları mesut edecek tek vasıta, onları birbirlerine yaklaştırarak, onlara birbirlerini sevdirerek, karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan hareket ve enerjidir**" derken insanlar için ne kadar iyi duygular beslediğini açıklıyordu.

Atatürk, çocukları ve gençleri çok sever, onların en iyi şartlarda yetişip yükselmesini isterdi. Çünkü bir milletin ancak iyi nesiller yetiştirebilirse yükseleceği düşüncesini taşıyordu.

Atatürk, insanlara değer vermiş, insanlığın hizmetinde çalışmayı amaç edinmiştir. Romanya dışişleri bakanı ile yaptığı bir konuşmada insanlık ailesinin yerini ve değerini şu sözlerle belirtmiştir: "**İnsan, mensup olduğu milletin varlığını ve mutluluğunu düşündüğü kadar, bütün dünya milletlerinin huzur ve refahını düşünmeli ve kendi milletinin mutluluğuna ne kadar kıymet veriyorsa, bütün dünya milletlerinin mutluluğuna hizmet etmeye elinden geldiği kadar çalışmalıdır. Bütün akıllı adamlar takdir ederler ki bu yolda çalışmakla hiçbir şey kaybe-**

dilmez. Çünkü dünya milletlerinin mutluluğuna çalışmak, diğer bir yoldan kendi huzur ve **mutluluğunu temine çalışmak demektir"**

Atatürk, barışa önem veren bir liderdi. Ona göre barışın bozulmasından bütün dünya ülkeleri ıstırap duymalıydı. Anlaşmazlıkların ortadan kalkması, insanlığın başlıca dileği olmalıydı. Dünyada yalnızca sevgi egemen olmalıydı. Atatürk'ün bu sevgi anlayışının nedeni insana duyduğu saygıdır. Onun "**Yurtta sulh, cihanda sulh**" sözü barış idealinin simgesi hâline gelmiştir.

Atatürk, Mudanya yolu ile Bursa'ya gidiyordu. Kalabalık bir halk kütlesi iskelede etrafını çevirmiş bulunmakta idi. Bir kadının, elinde bir kâğıtla Atatürk'e yaklaştığı görüldü. Zayıf bir kadındı. Ata'nın yolunu keserek titrek bir sesle:

- ***Beni tanıdın mı oğul?*** dedi... Ben sizin Selanik'te komşunuzdum. Bir oğlum var: Devlet Demir Yolları'na girmek istiyor. Siz onu alsınlar dediniz. Fakat müdür dinlemedi. Oğlumu yine işe almamış... Ne olur bir kere de siz söyleyiniz.

Atatürk'ün çelik bakışlı gözleri samimiyetle parladı. Elleriyle geniş jestler yaparak ve yüksek sesle:

- ***Oğlunu almadılar mı? dedi. Ben salık verdiğim halde mi almadılar? Ne kadar iyi olmuş... Çok iyi yapmışlar... İşte Cumhuriyet böyle anlaşılacak...***

Kadın kalabalığın içinde kaybolmuştu. Ve Atatürk adeta kendinden geçercesine dolu bir sesle:

- ***İşte Cumhuriyetten beklediğimiz sonuç...*** diyordu.

Hulusi **KÖYMEN**

- *Kaynak: Uludağ Dergisi, 1941*

GENELGEYLE DEVRİM OLMAZ

1924 yılının ilkbaharıydı. Erzurum ve Pasinler'de depremde birçok köyün evleri yıkılmıştı. Zarar gören halkla görüşmek için Pasinler'e gelen Atatürk, halkın içinden ihtiyar bir köylüyü çağırdı:

- ***Depremden çok zarar gördün mü, baba?*** diye sordu. Atatürk ihtiyarın şüphesini görünce, tekrar sordu:

- ***Hükümet sana kaç lira verse, zararını karşılayabilirsin?***

İhtiyar, Kürt şivesiyle: ***Valle Padişah bilir!*** dedi.

Atatürk gülümsedi. Yumuşak bir sesle:

- ***Baba, Padişah yok; onları siz kaldırmadınız mı? Söyle bakalım zararın ne?***

İhtiyar tekrar etti: ***Padişah bilir!...***

Bu cevap karşısında kaşları çatılan Atatürk, Kaymakam'a döndü:

- ***Siz daha devrimi yaymamışsınız! dedi***

Bu sırada görevini başarmış insanlara özgü bir ağırbaşlılıkla ortaya atılan tahrirat katibi: **Köylere genelge yolladık Paşam,** dedi. Atatürk'ün fırtınalı yüzü, daha çok karıştı:

- ***Oğlum, dedi, genelgeyle devrim olamaz!...***"

Ahmet Hidayet Reel

KÖYLÜ MİLLETİN EFENDİSİDİR

Bir gece beraber oturuyorduk. Yanımızda Siirt milletvekili Mahmut Soydan, şimdiki Macaristan elçimiz Ruşen Eşref Onaydın, bir de Soysallı vardı. Atatürk, ertesi günü Büyük Millet Meclisi'nde okuyacağı söylevi hazırlıyordu. Mahmut'la Ruşen Eşref not tutuyorlardı. Atatürk ara sıra bana da, "Ne dersin?" diye soruyordu. Ben ne diyebilirim? Hiç... Sonra Atatürk bana döndü ve dedi ki:

- ***Bu memleketin efendisi kimdir?***

Düşündüm. Karşılığı o verdi:

- ***Türk köylüsüdür,*** dedi. Ve devam etti:

- ***Türk köylüsü "Efendi" yerine getirilmedikçe memleket ve millet yükselmez!...***

Prof. Mahmut Esat BOZKURT

• *Kaynak: Tan Gazetesi, 10.11.1942*

KAHRAMAN TÜRK KADINI

17 Mart 1923 Tarsus:

Mustafa Kemal, İstasyon'dan şehre doğru, bir süre yaya olarak yürüdü. O'nu görmek için sabahtan itibaren yolları dolduran Tarsusluların arasından neşe ile selamlar vererek, ilerledi. O sırada ansızın bir olayla karşılaştı.

Milli Mücadele'deki çete giysili bir kadın, Atatürk'ün yolunu keserek ayağına kapandı. Gözyaşlarıyla şöyle haykırıyordu:

- "*Bastığın toprağa kurban olayım Paşam!*"

Mustafa Kemal onu yerden kaldırmak için eğilirken kulağına bu kadının Kurtuluş Savaşı'nda cephelerde çarpışmış olan (Adile Çavuş) olduğunu fısıldadılar.

Gözlerinden iki damla yaş düşen Mustafa Kemal, bu güneşten yüzü yanmış kadının elinden tutup ayağa kaldırdı ve ona şöyle seslendi:

- "*Kahraman Türk kadını! Sen yerlerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde yükselmeye layıksın.*"

Taha TOROS

GÖMÜLECEĞİ YER

Atatürk'ün gömüleceği yer ve toprak:

O'nun kabri Ankara'da olacaktır. Fakat bu şehrin neresinde? Çünkü O' nun en son kuvvetli isteği bir an önce Ankara'ya dönebilmekti. Biri Büyük Millet Meclisi'nden İstasyon'a inen cadde üzerindeki yuvarlak yer, diğeri Çankaya'daki yeni köşkün mermer havuzu. Bu yerler şu nedenle konuşulmuştur:

Bir akşam Atatürk'ün etrafında toplananlar arasında, O'nun ölümlü oluşu üzerinde durulmuş ve özellikle kendisi 1926 suikast girişiminden sonra söylediği cümleyi tekrar etmişti. "***Benim naçiz vücudum bir gün elbette toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.***" dedikten sonra "***Milletim beni istediği yerde yatırsın, yeter ki beni unutmasın,***" demişti. Meclisin altındaki yuvarlak yeri ortaya atan kişiye ise, "***iyi ve kalabalık bir yer, fakat ben böyle bir arzumu milletime va-***

siyet edemem". Ancak, gene o akşam ileri sürülen bir fikrin kendisini çok duygulandırdığını, bugün bile hatırlıyorum.

Memleketin bütün sınır boylarından getirilecek toprak üzerinde yatmak. Recep Peker, hararetle bu fikrin sembolik savunmasını yapmıştı.

Atatürk, böyle bir fikrin uygulanmasından ancak, ölümlü vücudu için hoşlanacağını ve gurur duyacağını anlatırken bana bakarak: "***Bunu unutma!***" demişti.

Prof. Dr. Afet İNAN

• *Kaynak: Ulus Gazetesi, 25.06.1950*

BENİM ADIM ATA DEĞİL

Atatürk'ün sinirlendiği önemli bir nokta vardı. Gazetelerde, kendisine "*Ata*" denildiğini okudukça şöyle dedi:

- Benim adım Ata değil, Atatürk'tür! Bazı gazeteler neden böyle yazarlar?

Şükrü KAYA

• *Kaynak: Dünya Gazetesi, 10.11.1953*

MUSTAFA KEMAL'İN SERYAVERİ SALİH BEYİN HATIRALARI

Ankara'dan ayrılıştan İzmir'e girişe kadar..

Rahmetli Salih Bozok, İstiklâl Harbi sırasında Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın başyâveri idi. Merhum bilindiği gibi Atatürk'ün çocukluk arkadaşı idi. Salih Bozok, Atatürk'e o kadar bağlı idi ki ölümü üzerine elindeki silâhı kalbine doğrultmakta tereddüt etmedi. Vakıa bir milimetrelik fark kendisini ölümden kurtardı, fakat aylarca yatakta kaldı; kalktıktan sonra da uzun zaman yaşayamadı.

Salih Bozok, Başkumandanlık Meydan Muharebesi'nde de Atatürk'ün yanıbaşında idi. Aşağıda okuyacağınız hâtıraları 925 senesinde ve Atatürk'ün sağlığında anlatmıştır.

Taarruz kararı nasıl verildi?

"Taarruz kararı, en müsait zamana intizaren, Sakarya muzafferiyetini müteakip verilmişti. Taarruzun icrasından birkaç hafta evvel cepheye gidildi. Gazi Paşa vaziyeti mahallinde tetkik ve yakında bir taarruza geçilecekmiş gibi hazırlık yapılmasını emrettiler. Birkaç gün cephede kaldıktan sonra tekrar döndük. Maksat, taarruz şayiasını bertaraf etmek ve etrafa, ancak bir teftiş seyahati icra edildiği, hissini vermekti.

Nihayet bir gece (23 Ağustos) Gazi Paşa Ankara'yı sessizce terketti. İkametgâhımız Çankaya olduğu için şehre uğramaksızın Konya yolu takip edilebilirdi. Müfarekatımızdan evvel Paşa'nın ikametgâhında kalanlara sureti mahsusada emir verildi:

Hareketimiz ifşaa edilmeyecekti. Ve bir iki gün zarfında köşke gelenler olursa, Gazi Paşa'nın rahatsızlığı ileri sürülerek kimse ile görüşmesi mümkün olmadığı anlatılacaktı.

Bu suretle birkaç gün kazanmak istiyorduk.

Ertesi gün, öğle üzeri otomobillerle Konya'ya vasıl olduk. Paşa'nın Ankara'dan hareket ettiğinden haberdar olmadıkları için, ansızın gelişimiz Konyalıları hayrete düşürdü. İki gün Konya'da kaldıktan sonra, Garp Cephesi karargâhının bulunduğu Akşehir'e gittik.

Akşehir'de kumandanların içtimaı

Akşehir'de bir kumandanlar içtimaı yapıldı. Taarruzun sureti icrası bu mühim içtimada kararlaştırıldıktan sonra lâzım gelen tertibat alınarak Garp Cephesi Karargâhı Akşehir'den (Şuhut) nahiye merkezine nakledildi. Burada karargâh düşman tayyarelerinin tarassuda tına açık bir vaziyette olduğu için Kocatepe ile Şuhut arasındaki vadiye çadırlar kuruldu. Fevzi ve İsmet paşaların karargâhları da sık ağaçlarla kaplı ve her iki tarafı yalçın tepelerle çevrilmiş vadinin içinde idi.

Bu sırada Anadolu Ajansı Çankaya'da süfera ve rical şerefine tertip edilen bir çay ziyafetinden bahseylemekteydi. Bu haber Gazi Paşa'nın Ankara'da bulunduğu hissini vermek için ifşaa edilmişti. Nitekim İstanbul gazetelerine de telgraflarla verildi. Ve kimse zerre kadar şüphe etmedi.

26 Ağustos sabahı

26 Ağustos günü taarruzun icra edileceği zaman sabahleyin erkenden çadırları terk ettik. Henüz hava karanlıktı, yolu görebilmek üzere önü-

müzden bir iki fenerli asker çıkardık. Vadi ile tepe arasında muntazam yol olmadığı için hayvanlara binmiştik. Kocatepe'ye muvasalat ettiğimiz zaman şafak yeni sökmeye başlamıştı. Birinci ordu kumandanını orada bulduk. Saat dörde gelmişti, herkes büyük bir heyecanla dürbününe sarılarak düşman mevzilerini tarassuda başlıyordu.

Mukarrer saat hulûl etti, bir anda cehennemî bir tarraka âfakı titretti, müteaddit çaptaki toplarımız gürledi: Taarruz başlamıştı. Yarım saat süren topçu ateşinden sonra mitralyöz ve piyade tüfekleri işlemeye başladı. Bundan kıtaatımızın düşman mevzilerine takarrüp ettiğini anladık.

Pek az zaman sonra Kalecik sivrisi kahraman askerlerimiz tarafından işgal edildi, buna mümasil birtakım düşman mevzilerinin de işgal olunduğu bildirildi. Hepimiz birbirimizi tebrik ediyor ve temadi-i muvaffakiyet için temenniyatta bulunuyorduk.

Güneş biraz yükseldi, Kocatepe'de bulunanlar düşman tarafından görülebildi. Tam bu sırada düşmanın büyük çaplı toplarından birinin mermisi bizim bulunduğumuz tepenin altında patladı. Bu mermiyi ikincisi, üçüncüsü, dördüncüsü takip etti. Anladık ki düşman, oradan geçmekte olan hasta nakliyatına mahsus arabalarımızı hedef ittihaz ederek ateş açmaktadır. Düşmanın yaralılarımıza karşı bu denaetkârane tecavüzleri devam etmekte iken, kahraman efradımız da Tınaz ve Belen tepelerindeki Yunan mevzilerine şiddetli hücumlarda bulunmakta idi.

Yine bu sırada 57'nci fırka kumandanının karşısındaki tepeyi dediği saatte alamamasından mütevellit teesssürle intihar ettiği telefonla bildiriliyordu. Akşama kadar devam eden taarruz muvaffakiyetimizle neticelenmiş, düşmanın bir çok mühim noktaları elimize geçmişti. Akşam karanlığı etrafı sarınca, ufukta patlayan mermilerin çıkardığı alevler seçilmeye başladı. Geceleyin de tarruza devam edilmesi mukarrer olduğundan muharebe sabaha kadar fasılasız sürdü.

İlk Yunan esirleri

İlk Yunan esirleri ertesi sabah, taarruzun ikinci günü, karargâhımıza getirildi. İlk esir kafilesi 20-30 kişiden ibaretti. İçlerinden biri Bulgar olduğunu, Türkçe bildiğini söyledi, halbuki arkadaşlardan biri kendisini Edirne'den tanıyormuş, Rum bir berbermiş. Pek güzel Türkçe konuşuyordu.

Kendisini teşhis eden arkadaşımıza cevaben bir müddet Bulgarlığını iddia etti, fakat sonra hakikati söyledi ve Edirneli Rum berber olduğunu itiraf etti.

Rum berber, mütemadiyen taarruzun şiddet ve dehşetinden bahsediyordu. Berhayat olarak siperlerde kimsenin kalmadığına kanîydi ve yeminlerle, kasemlerle Yunanistan'ın elinde neler varsa hepsinin bizim elimize geçeceğini yana yakıla iddia ediyordu. Halinden, askerlerimizin aslan gibi savletinden adam akıllı korkmuş olduğu anlaşılıyordu. Onun ifadesine göre Afyon'un çoktan bizim elimize geçmesi lâzımdı.

Gazi'ye getirilen beşaret haberi

Filhakika biz bu Rumla konuşurken Başkumandan Gazi Paşa'nın huzuruna bir erkân-ı harp zabiti geldi ve Afyon'un istirdadına dair telefonla aldığı malûmatı tebşir etti. Yunan esiri de bunu duymuştu, yalan söylemediğini teyit eder gördüğü bir hâdiseye, âdeta bizden ziyade seviniyordu.

Gazi Paşa, o akşam; ertesi günü Afyon'a gitmek için lâzım gelen tertibatın yapılmasını ve hareketimizden sonra karargâhın da oraya naklolunmasını emir buyurdular.

Ertesi sabah kumandanlarla maiyetlerini hâmil otomobiller Afyon'a müteveccihen hareket etmişlerdi. Yolda rastladığımız köylülerden bir ihtiyarı İsmet Paşa tanıdı, otomobilini durdurarak evvelâ hatırın, sonra takip ettiğimiz yolun doğru olup olmadığını sordu, ihtiyar aynen şu cevabı verdi:

"*- **Yol doğrudur, fakat bu şosenin ileride toprağı tesviye edilmemiştir.***"

İhtiyar: "***Belki bozulur, yürümez***" diyerek otomobillerimizi tuttuğumuz istikametten çevirtti ve diğer yolu tarif etti. Biz şoseden ayrıldıktan sonra ancak bir müddet gidebildik, yolu şaşırmıştık, dere, tepe arasında yine yol aramaya başladık. Bu yüzden hayli vakit kaybettik. Bizden sonra yola çıkan arkadaşlar Afyon'a vâsıl olmuşlardı bile. Biz hâlâ ovanın içinde yol arıyorduk.

Ovada yürüye yürüye nihayet düşman siperlerine, tel örgülerine tesadüf ettik. Bütün saha kazılmış ve derin hendekler açılmış olduğu için otomobilin geçmesi müşküldü. Telleri kopardık, kestik. Hendeklerden otomobili geçirtmek için de şu çareyi bulduk: ***Düşman siperlerinde elimize geçen bir kapıyı çukurların üzerine koyarak otomobili geçirdik.***

Afyonkarahisar'da

Afyon'a girdiğimiz sırada, şehrin muhtelif kısımlarında yükselen alevler, gittikçe genişleyerek mahalleleri bir kül yığını halinde bırakıyordu. Düşman kaçarken son ve müthiş şenaatini yapmaktan geri kalmamış ve şehri ateşlemişti. Afyon'da kumandanlara karşı halkın gösterdiği tezahüratı bugün dahi aynı heyecanla yaşamaktayım. Afyon'da belediye dairesinde kaldık.

Başkumandanlık muharebesinin olduğu günün gecesi idi. Yatıyordum. Bir ayak sesi ve bir gürültü işittim. Uyandığım zaman yeni gelen bir rapora muttali oldum: Düşman pek fena bir vaziyete girmişti.

Bunun üzerine Gazi Paşa, sabahleyin Dumlupınar'a hareket etmek kararını verdiler. Gazi Paşa Birinci Ordunun, Fevzi Paşa da İkinci Ordunun harekâtını takip etmek üzere erkenden Afyon'a hareket ettiler. İsmet Paşa Afyon'da kalmıştı. Dumlupınar civarında bir köyde Birinci Ordu Kumandanını çadırında bulduk. Gazi Paşa Kolordu Kumandanı Kemaleddin Sami Paşa ile telefonla görüşüyorlardı.

Gazi'nin huzurunda bir Yunan erkânıharbi

Bu sırada, bir iki gün evvel esir edilmiş olan bazı Yunan zabitanı karargâha getirilmişti. Gazi Paşa esirlerin arasında bulunan erkânıharp zabitin yanına istedi. Yunan zabitine bir çay ısmarladı ve kendisinden vaziyet hakkında malûmat istedi.

Zabit iki gün evvel esir edilmiş olduğu için, son vaziyetten haberdar olmadığını söyledi. Bunun üzerine başkumandan Gazi Paşa haritayı açarak alınan raporlara göre hâsıl olan vaziyeti işaret etti. Karargâhımızdaki Yunan erkân-ı harbi de Yunan ordusunun düşmüş olduğu ağı görmüş ve vaziyetin vahametini anlamıştı. Gayrı ihtiyarî parmağını haritanın üzerinde gezdirdi:

- "***Bu vaziyete nazaran, iki kolordu kumandanımızla, dört fırka kumandanımızın, kıtaatınızın çemberi içinde bulunduğunu zannederim***" dedi.

Gazi Paşa, aldığı bu malûmatı derhal telefonla Kemaleddin Sami Paşa'ya bildirdi, bahsedilen kumandanların behemehal esir edilmesini emir buyurdu.

Yunan zabiti, evvelce Türkçe bilmediğini söylemiş ve kendisiyle tercüman vasıtasıyla ve Rumca görüşülmüştü, fakat Gazi'nin Türkçe olarak verdiği bu emri işitir işitmez benzi kül gibi oldu. Elini alnına götürdü, teessüründen getirilen çayı içemedi ve çadırdan dışarı çıkmak için müsaade istedi.

Kendisinin Türkçe bildiğini ve biraz evvel gayriihtiyarî verdiği malûmattan dolayı nedamet hissettiğini anlamıştım. Ben de beraber dışarı çıktım, kendisine Türkçe:

- Nerelisin? dedim.

Selânikli olduğunu ve Kule kahvehaneleri mahallesinde ikamet ettiğini söyledi. Ne tesadüf. Ben de Selânik'te o mahallede ikamet etmekte idim:

- ***Ne için o güzel Selânik'i bıraktın da buralara geldin?*** diye sordum.

- ***Askerim, emir aldım.*** Cevabını verdi. Başı fevkalâde ağrıdığından dolayı da fazla konuşmaya mütehammil olmadığını ilâve etti. İcap eden ilâçları kendi bavulumuzdan verdik.

Gazi Paşa Yunan erkânıharp zabitinden bu haberi aldıktan sonra, otomobilin hazırlanmasını emretti. Kemaleddin Sami Paşa'nın karargâhına gitmeyi arzu ediyordu. Birinci Ordu Kumandanı yolun fevkalâde muhataralı olduğunu söylediyse de, Gazi'yi alıkoymak mümkün olmadı.

Hep beraber Kemaladdin Sami Paşa'nın bulunduğu tepeye geldik. Kemaleddin Sami Paşa dürbünüyle düşmanın Dumlupınar civarındaki ovadan ricatını tarassut ediyordu. Gazi Paşa sordu:

- ***İleride bir duman görüyorum. Bu nedir?***

Kemaleddin Sami Paşa cevap verdi:

- ***Düşman ağırlıklarını yakıyor, paşa hazretleri.***

Gazi Paşa:

-***Şu sağdaki köy ve duman nedir? dedi.***

Kemaleddin Sami Paşa:

-***Döğüştüğümüz düşman çekilirken yalnız ağırlıklarını değil, köyleri, şehirleri sakinleriyle beraber ateşe veren bir düşmandır. Yanan Çal köyüdür, Yunanlılar yakmıştır.*** cevabını verdi. Gazi Paşa orada hangi kıtalarımızın olduğunu da sordu. On Birinci Fırkanın bulunduğu cevabını alınca şu suali irad etti:

- ***Telefonla muhabere mümkün müdür?***

- ***Henüz telefon tesis etmedik, çünkü bir gün evvel o civardaki tepelerde düşmanla muharebe edilmiştir.***

Gazi Paşa, On Birinci Fırkanın bulunduğu mahalle gitmek arzusunu izhar buyurdukları için refakatimizde Kemaleddin Sami Paşa da bulunduğu halde Çal köyü istikametine müteveccih olduk.

Tepeye geldiğimiz zaman düşmanla harp başlamıştı.

On Birinci Fırka kıtaatı avcı halinde ve bizim üç dört yüz metre ilerimizde hareket ediyordu. 11'inci Fırkanın topçuları aramızdaki bir tepeden düşmana ateş açıyorlardı.

Gazi Paşa bu vaziyeti gördükten sonra neticeyi katiyenin bir an evvel istihsali için fırka kumandanını da nezdlerine celbetti ve topçunun önümüze geçmesini, piyadenin ileri hareket devam etmesini emir buyurdu.

Fırka kumandanı derhal altına binerek yıldırım süratiyle avcı hattına gitti. Karşımızdaki düşmana -hareketlerini gözle seçebilecek kadar- yaklaşık. İkinci Ordu Kıtaatının da sağ cenahımızdan düşmanı tazyik etmekte olduğunu haber aldık. Her taraftan sıkıştırılmış ve ateşten bir çember içine alınmış olan düşman tam manasıyla şaşkına dönmüştü.

Birkaç saat geçti, güneş gurup ediyordu. Ufuktaki dağların arkasına çekilen güneşin son ışıkları, askerlerimizin düşman mevzilerinde parlayan süngülerine aksetmişti. Gece başlarken ateş kesildi. Tevali eden raporlar ve telefonla verilen haberler hemen hemen birbirinin aynı olarak şu malûmatı ihtiva ediyordu:

"***Bozguna uğrayan düşman efradı çil yavrusu gibi dağıldılar, dağlara, tepelere, ormanlara iltica ediyorlar.***"

Diğer taraftan, raporlarda makhur düşmandan alınan ganaim hakkında da malûmat vardı. Yalnız On Birinci Fırkanın karşısında Yunan kuvveti beşi koşulu olduğu halde 25 top bırakıp kaçmıştı.

Karanlık basmıştı. Karargâhımızın bulunduğu Afyon'a döneceğimizi zannederken Gazi Paşa Dumlupınar köyüne gitme kliğimiz için emir verdiler. Muharebe meydanından ayrılarak Dumlupınar'a geldik. Ne yanımızda, ne de köyde eşya vardı. Sabaha kadar "***Gazi Paşa ve hepimiz***" oda döşemeleri, peykeler veya toprak üzerinde yattık. Eşyamız ancak ertesi gün öğle üzeri geldi. Gazi Paşa'nın çadırlarını köy evlerinden birinin damı üzerine kurduk.

Yunan generallerinin hayreti

"... Tam bu sırada Fırka Kumandanı Kâzım Paşa muharebede esir edilmiş olan dört Yunan generalini getirdi. Bu generaller, bir gün evvel başkumandan paşanın esir edilmelerini telefonla Kemaleddin Sami Paşa'ya emir buyurdukları kolordu kumandanları idi.

Gazi Paşa generallerle görüşerek icap eden malûmatı aldı. Generallerden birisi kendilerine sorulan suallerin hitamını müteakip, kiminle teşerrüf etmekte olduğunu sordu:

- *Mustafa Kemal Paşa'dır!* Dedik. Hayretle gözlerini açtı, inanmak istemiyordu. Sualini tekrarladı:

- ***Fakat bu Mustafa Kemal Paşa, bizim bildiğimiz Mareşal Mustafa Kemal midir?*** dedi. Görüştüğü zatın hakikaten Başkumandan Mustafa Kemal Paşa olduğunu öğrendikten sonra:

- ***Dün burada mıydı?*** diye sordu.

- ***Başkumandanlık muharebesini bizzat kendisi idare etmiştir.*** Cevabını verdik. Düşman generali bir müddet sustu. Sonra nazarlarını hürmet ve takdirle Gazi Paşa'ya atfetti ve dudaklarından şu sözler döküldü:

- ***Zafer, galibiyet, şeref ve bu topraklar... Her şey sizin hakkınızdır. Bizim Haci Anesti İzmir'den kıpırdanamadı.***

Ertesi günü ben Büyük Millet Meclisi Riyasetine muharebeler ve cereyan eden ahval hakkında telgrafla malûmat vermek üzere Gazi Paşa'nın emirleri mucibince Dumlupınar'dan Afyon'a henüz telgraf hattı tesis edilmediğinden Bolvadin'e gitmeye mecbur oldum.

Gazi esir Yunan Başkumandanını nasıl kabul etti?

İşimi bitirdikten sonra Afyon'a döndüğüm zaman Gazi Paşa'nın istirdat edilen Uşak'ı teşrif ettiklerini ve kendilerine orada mülâki olmaklığımı emir zabiti Siirt Meb'usu Mahmut Bey telefonla bildirdi. Ertesi günü Uşak'ta karargâha iltihak ettiğim zaman Yunan başkumandanı general Trikopis'le General Diyonis'in esir edilmiş olduklarını öğrendim.

Esir düşmüş başkumandanla general arkadaşı o gün Mustafa Kemal Paşa'nın nezdine getirdiler. İsmet Paşa ile Birinci Ordu Kumandanı da beraber gelmişlerdi.

Gazi Paşa hazretleri esir generalleri ayakta karşıladı. Kendilerine yer gösterdi, birer çay ısmarladı, sonra Trikopis'e sordu:

- ***Bu iş nasıl oldu?***

Trikopis iki ellerini yanlarına doğru açarken başını önüne eğdi. Vaziyetinden bu âkıbeti mukadderattan ziyade aciz ve zaafa hamletmek istediği anlaşılıyordu.

Gazi kendisini teselli etti:

- *Üzerinize düşen vazifeyi ifa ettiğimize kailseniz müsterih olunuz. En büyük kumandanlar için de esaret mukadder olabilir.*

Trikopis, verdiği cevapta bazı kusurları Diyonis'e atfettikten sonra topçularımızın mükemmeliyetinden, iki telsizleri olduğu halde birinin evvelce bozulup İzmir'e gönderildiğinden, diğerinin topçu ateşimizle tahrip edildiğinden bahsetti ve çaresizlikler içinde kaldığını ve hatta bir gün evvel kendi yaverinin dahi yanından ayrıldığını söyledi.

Trikopis yapacak yalnız bir şey kaldığını fakat yapamadığını ilâve etti. Esir başkumandan intihar arzusunda olduğunu imâ ediyordu! Gazi Paşa:

- *Kendi vicdanına muhavvel bir keyfiyettir, ona biz karışamayız!..* Dedikten sonra İsmet Paşa'ya:

- *Kumandanlar zannedersem istirahate muhtaçtırlar,* dedi.

Trikopis çıkacağı sırada, Gazi Paşa'dan gördüğü fevkalâde nezaketten cesaret alarak, İstanbul'da bulunan ailesinin sıhhatinden haberdar edilmesini rica etti. Gazi Paşa, adresinin alınmasını ve Hilâl-i Ahmer vasıtasıyla ricasının is'afını emir buyurdular.

Başkumandan muharebesinden sonra İzmir'in istirdadına kadar hemen hiçbir yerde şayanı dikkat mühim muharebat olmamıştır. Birkaç gün içerisinde İzmir'e girmek müyesser oldu. Afyon'da halkın halâskârlara karşı tezahüratını bilvesile söyledim. Bu tezahürat, Akdeniz kıyısına kadar yollarda mütezayit bir alâka ve şiddetle devam etti.

Cepteki fotoğrafın verdiği müjde

"Armutlu" isminde bir köyden geçerken ora ahalisi askeri seyretmek için yol kenarına çıkmışlardı. Yanık bakraçları, kırık testileriyle de geçen askerlere su veriyorlardı.

Bunların önünden geçerken, arabalara ve hayvanlara rast geldiğimiz için yol vermek ve yolun açılmasını beklemek üzere otomobili durdurmuştuk.

Gazi Paşa bir sigara yakmak üzere toz gözlüğünü gözünden kaldırdığı zaman köylüler yaşlıca bir adam, anî bir hareketle kalabalığın arasından ayrıldı. Otomobile yaklaştı.

İhtiyar köylü bir müddet Gazi'nin yüzüne baktıktan sonra elini koynuna soktu ve çıkardığı kartpostalı avucu içinde saklayarak otomobilin basamağına bastı. Olanca dikkatimle ihtiyarı tetkik ediyordum. İhtiyar bir

karta, bir de paşanın yüzüne baktıktan sonra sağ elinin şahadet parmağını evvelâ karta sonra paşaya tevcih etti ve:

- *Bu sensin!* diye bağırdı ve müteakıben köylülere döndü:

- *Arkadaşlar, Mustafa Kemal'dir!* dedi. Bunu işiten köylüler, kadın, erkek ellerindeki testileri, bakraçları atarak her taraftan otomobile girdiler. Göz yaşları dökerek paşanın kalpağını, omuzunu öptüler, paşanın ayağındaki tozları sürme gibi gözlerine çekenler vardı.

Köylünün elindeki kart kim bilir ne zamandan beri ve ne müşkülâtla sakladığı Paşa'nın bir fotoğrafı idi.

Köylüleri Paşa'nın etrafından ayırmak müşkül olduğu için, şoföre, naçar motoru işletmesini söyledim. Motor işleyince mecburen ayrıldılar. Hareket ettik, fakat sesleri hâlâ bizimle beraber geliyordu:

- ***Yaşa Paşamız... Namusumuzu, hayatımızı kurtardın, hepimiz sana kurban olalım.***

Yunanlılar tarafından hâk ile yeksan edilmiş ve yakılıp yıkılmış olan bu havaliden geçtiğimiz sırada karşılaştığımız bu samimî tezahürat bizi her defasında ağlatmıştır. Halkın böyle heyecanla icra ettikleri candan tezahürat arasında istirdat edilen köylerden ve kasabalardan geçerek Nif'e geldik.

"Nif"e (Kemalpaşa) akşamüzeri vâsıl olmuştu.

Gazi Paşa, buradan İzmir'in kaç kilometre mesafede olduğunu sordu. Nifliler İzmir'den 25, 30 kilometre uzakta olduğumuzu söylediler. Başkumandan Paşa civarda bir tepeden İzmir'i temaşa mümkün olup olmadığını sual etti. Belkahve denilen mahalden İzmir'in göründüğü cevabını verdiler.

Gayri ihtiyarî bağırmışız: Deniz...

Bunun üzerine Gazi Paşa otomobile binerek (Belkahve) ye hareket emrini verdiler. Oraya geldik, İzmir'in, üzerinde ecnebî sefa ini duran körfezini görür görmez, birden gayrı ihtiyarî:

- *Deniz!* diye bağırmışız.

Hakikaten, oradan İzmir'in körfezi, Kadifekale ve diğer bazı mahaller gayet iyi görülüyordu. Güneş bir defa daha gurup ediyordu ki, hatırası aziz Türkiye'miz üzerinde ilelebet payidar olan bir manzarayı bizzat seyretmek saadetini tattık. Kadifekale'ye Türk bayrağı çekiliyordu.

Güneş yavaş yavaş alçalmış, İzmir Körfezi'nin yeşil sularında erimişti. Hiçbirimiz Belkahve'den ayrılamıyorduk.

Bu arada ağaçlıklar arasından bir araba sesi geldi. Tek atlı bir yol arabası İzmir cihetinden gelmekte ve arabacı şarkı okumakta idi. Nereden geldiğini sorduk. Gür bir sesle:

- ***İzmir'den!*** dedi.

- ***İzmir'de ne var ne yok?*** Dedik.

- ***Askerlerimiz Kordon'da geziyor,*** cevabını verdi.

- ***Doğru mu söylüyorsun?*** diye sorduk.

- ***Nah, işte İzmir, gidin de bakın!*** diye körfezi işaret etti ve yoluna koyuldu.

Yürüyüş nizamında ilerleyen bir fırka

Daha bir müddet orada kaldıktan sonra Nif'e dönmek üzere hareket ettik. Yolda bir fırkanın İzmir'e doğru yürüyüş nizamında ilerlediğini gördük. Efrat günlerce süren yürüyüşlerine rağmen yorgunluk âsârı göstermiyorlar, bir an evvel İzmir'e ulaşabilmek için can atıyorlardı.

Gazi Paşa bana:

- ***Askerlere, arkadaşlarının İzmir'e girdiklerini söyle!*** dedi. Emri tebliğ etmek üzere ayağa kalktım. Kolbaşına elle işaret ederek kıtayı durdurdum.

- Arkadaşlar nereye gidiyorsunuz? diye sordum.

- ***İzmir'e! diye haykırdılar.***

- ***Süvarilerin İzmir'e girdiklerini biliyor musunuz?*** dedim ve arkadaşlarının İzmir'e geldiklerini haber verdim. İçlerinden biri:

- ***Aferin be!*** diye bağırdı. Hepsi birden şevkle yollarına devam ettiler, biz de Nif'e döndük.

Geceyi Nif'te geçirdik. Gazi Paşa ertesi günü "**İzmir'de kendilerine bir ikametgâh ihzar etmek üzere**" erkenden hareketimi emir buyurdular. Emirleri mucibince sabahleyin henüz şafak sökerken arkadaşım Mahmut Saydan, Ruşen Eşref ve Paşa hazretlerinin maiyetinde şifre memuru Memduh beylerle beraber hareket eyledik.

İzmir'e vardığımız zaman fırka kolbaşısı şehre mızıka çalarak giriyordu. İzmir halkı sokaklarda, neşeden çılgın bir halde, istihlâsı tes'it ediyorlardı. Damlardan, evlerin pencerelerinden kadınlar askerlerimizin üzerine

çiçek, halk kolonya, gülsuyu serpiyorlardı. O zaman nereden tedarik edildiğini halen anlayamadığım Gazi'nin kartları halkın başında, göğsünde ve evlerinde görünüyordu. Kalabalıktan tevakkuf etmeğe mecbur olduğumuz zamanlar, halk otomobilimize hücum ediyor, hepimizi ayrı ayrı öpüyordu.

Bu pâyânsız şevk ve şadi arasında hükûmet konağına geldik. İzzeddin Paşa, vali vekili olmuştu. Biz Karşıyaka'da Kral Konstantin'in, müteakiben de İstiryadiks'in oturduğu köşkü Gazi Paşa için hazırlamak üzere yola çıktık. Ecnebi sefainden çıkarılan bahriye efradına şurada burada tesadüf ediliyordu. Bilhassa Karşıyaka'ya gitmek üzere Bayraklı'dan geçerken, rast geldiğimiz ecnebi askerlerinin otomobilimizin önünde vaziyet alarak selâm vermeleri unutulur hatıralardan değildir. Muzaffer ordunun biz âciz fertlerine karşı yapılan bu muamele, insanın nazarlarını bir zaman evvele, İstanbul'un işgal zamanındaki vak'alara celbediyordu.

Köşke geldiğimiz zaman civardaki hanımlar yanımıza geldiler. Maksadımızı anlar anlamaz:

- ***Biz Paşamız için her şeyi kendi elimizle yapacağız, siz yorulmayınız. Ancak her şeyin hazır olduğunu gidiniz, kendilerine haber veriniz!*** dediler.

Biz de yapacak bir iş kalmadığını anlayarak, Gazi'ye keyfiyeti haber vermek üzere döndük.

Halkapınar'a gelmiştik ki, süvarilerin tertibat almış olduklarını gördük. Sebebini sorduğumuz zaman Gazi Paşa'nın İzmir'e geçmiş olduklarını öğrendik ve hayretler içinde kaldık. Zira biz Paşa'nın her şeyin hazır olduğunu kendilerine arzettikten sonra teşrif edeceklerini zannediyorduk.

Gazi Paşa'ya, İzmir Hükûmet Konağı'nda mülâki oldum. Karargâhın hazırlandığını arz ettim. Gülerek:

- ***Çok iyi, fakat top seslerini işitiyor musunuz?*** dedi.

Hakikaten Söke cihetinden kaçıp İzmir'e sığınmak isteyen iki alaylık bir düşman kuvveti Seydiköy'e geldiği zaman Kadifekale'sindeki Türk bayrağını görmüş ve yanlarında bulunan toplarla şehre ateş açmıştı, fakat gerek onları takip eden Çolak İbrahim Bey'in süvari fırkası, gerek şehirden gönderilen kuvvetlerle hepsi esir edilerek İzmir'e getirildiler.

İzmir'de ilk günleri rıhtımdaki karargâhımızda geçirdik. Fakat burada da çok kalamadık. Çünkü arkamızdaki evlerden yangın çıkmıştı. Ermeni-

ler, yangının önüne geçmek üzere ateşlere atılan askerlerimize yaktıkları evlerin pencerelerinden bomba atıyorlardı.

Yangın tevessü etti, karargâhımız da yandı, bunun üzerine Göztepe'ye naklettik.

21 gün sonra da Ankara'ya döndük.

Bir kısa hatıra

Salih Bozok merhum, ölümünden bir sene evvel Ulus Gazetesi'ne yazmış olduğu bir makalede şu kısa hatırayı anlatmıştır:

Dumlupınar'a taarruzundan on beş gün evvel, cepheyi teftiş etmek ve taarruz hazırlığı yapmak üzere Ankara'dan Akşehir'e hareket etmişti. O zaman tren, Biçer istasyonuna kadar işlediği için biz de orada inerek Sivrihisar üzerinden Akşehir'e gidiyorduk. Trenden inip otomobile bindiğimiz vakit, Atatürk derin bir nefes almıştı. Kendilerine:

"- *Rahatsız mısınız paşam?*" diye sordum.

- *Hayır,* dedi.

- *O halde mühim bir şey düşünüyorsunuz, galiba...* dedim. Şu cevabı verdi:

- ***Evet, bir şey düşünüyorum. Ve eğer düşündüğümü tatbik edecek zamana mâlik olursam - ki olacağımızı tahmin ediyorum - cihanın gözlerini kamaştıracak bir manzara husule gelecektir.***

Nitekim on beş gün sonra hakikaten cihanın gözlerini kamaştıran manzara husule geldi.

YUNAN BAŞKUMANDANI TRİKOPİS ANADOLU SAVAŞINI VE NASIL ESİR EDİLDİĞİNİ ANLATIYOR

"*Etrafımız Türkler tarafından çevrilmişti. Esir olacağımızı anlıyorduk. Bu esnada beygirim de vurulmuştu. Başka bir ata binerek çemberi yarmaya teşebbüs ettim, fayda vermedi, Türklerin içine düşmüştüm, esir oldum.*"

Kıymetli gazetecilerimizden Hıfzı Topuz, Yunanistan'a yaptığı bir seyahat sırasında Atina'da Ruzvelt Caddesindeki evinde mütevazı bir hayat yaşayan 84 yaşındaki emekli general Trikopis'i ziyaret etmiş ve kendisile

uzun boylu görüşmüştür. Muharrir, bu enteresan ziyareti şöyle anlatıyor:

Trikopis'i evinde ziyarete gittiğim zaman kendisini derin bir rüyadan uyandırmış gibi oldum. Beni büyük bir nezaketle odasına kabul ettikten sonra:

- ***İstanbul'dan mı geliyorsunuz?*** diye sordu.

- ***Evet, diye cevap verdim.***

Daldı. Bir müddet derin derin düşündükten sonra.

- ***54 sene evvel İstanbul'dan geçmiştim, diye devam etti. Güzel şehirdir İstanbul, ben de o zamanlar 30 yaşındaydım. Hey gidi günler hey...***

Odada generalin gençliğine ait bir yığın resim görüyordum. İşte şu grubun ortasında bulunan burma kıyıklı genç Teğmen Trikopis'tir. Bu resim galiba Paris'te çekilmiş. Sene 1903. Şu masanın üstünde duran resim de Generalin Birinci Cihan Savaşı'nda Yugoslavya'da çekilmiş bir resmi. Masanın tam arkasında büyük bir resim daha görüyorum. Bu da 1921'de Eskişehir'de çekilmiş.

Yunan Kralı Konstantin Anadolu harekâtında başarı kazanan kumandanlara şecaat nişanı tevzi ediyor. Trikopis o zaman kolordu kumandanı. Konstantin'in yanında Başkumandan Papulâs, şimdiki Kral Paul, Prens Georges, Prens Andre, İstiklâl Savaşı'nı müteakip Yunanlıların kurşuna dizdikleri Başbakan Gunaris ve Bakanlardan Teotakis bulunuyor. Hey gidi günler...

- ***Generalim, diyorum. Nasıl oldu şu Anadolu harekâtı? Tâ Ankara kapılarına kadar ilerledikten sonra nasıl oldu da davayı kaybettiniz?***

Trikopis tekrar derin derin düşünüyor. Sonra:

- ***Bizim Anadolu'da işimiz ne idi? diyor. Bizim menfaatimiz Balkanlar'da, Makedonya'da, Adalarda olabilir amma Anadolu'dan bize ne? Ne diye bizi oralara gönderdiler. Aradan bunca yıl geçti. Şimdi insan maziyi çok daha iyi görebiliyor. Çok daha sağlam hükümlere varabiliyor. Şimdi artık itiraf etmekten çekinmiyorum. Bizim Anadolu savaşında hiçbir menfaatimiz yoktu. Biz yabancı devletlere âlet olduk. Sizden de, bizden de bunca insan öldü. Bu kadar şehit verdik Sonunda ne oldu? İşte bugün kardeşiz. Hata idi Anadolu harekâtı. Hem de muazzam bir hata...***

Trikopis yine bir müddet susuyor.

Emekli generalin duyduğu pişmanlığı anlamaya çalışıyorum. Zavallı Yunan şehitleri, zavallı İstiklâl Harbi kahramanları! Boş yere yanan, yıkılan köylerimiz! Ve tarihin karanlık bulutları gerisinden eski "büyük düşmanımız"ın duyduğu pişmanlık.

Ne muazzam tezat. Trikopis, *Bugün seninle kardeş olabilmemiz için Anadolu topraklarının kanla sulanması lâzımmış...*

Emekli general tekrar anlatmaya devam ediyor:

"- *Ben Anadolu'a sizinle dört defa çarpıştım. Birincisine biz "Avgin muharebesi" diyoruz. Siz, İnönü savaşı. 1921 yılı Mart ayının son günleriydi. Ben o zaman üçüncü tümen kumandanıydım. İnönü'de bizim üç tümenimiz bulunuyordu 7'nci tümen merkezde, 3'üncü tümen solda ve 10'uncu tümen da sağda olmak üzere muharebe vaziyeti almıştık. Hepimiz kahramanca çarpıştık. Fakat Türkler bizden çok üstün oldukları için netice bizim lehimize tecelli edemedi. Geri çekildik ve burada ilk olarak İnönü'nün askerlik kabiliyetini anlamış olduk.*

İnönü ile ikinci karşılaşmam Eskişehir - Kütahya hattında oldu.

1921 Haziranı'nın sonlarına doğruydu. Ben Bursa'da bulunuyordum. Birliklerimiz Eskişehir ve Kütahya üzerinden taarruza geçmişlerdi. Türkler oyalama muharebesiyle yardım bekliyorlardı. Ben derhal cepheye hareket ederek bu yardıma mâni oldum. Bu muharebe bizim galibiyetimizle neticelendi.

Türk ordusu ile üçüncü defa Sakarya'da karşılaştık. 1921 Ağustosunun sonlarında cereyan eden bu savaşlarda biz geri çekildik. Ben İkinci Kolorduya dumanda ediyordum. Afyon cephesini tutarak Yunan ordusunun çöküşüne mâni oldum. Eğer ben bu cepheyi tutmasaydım Sakarya'dan sonra çok kötü bir mağlûbiyete gidebilirdik.

Bundan sonra uzun bir duraklama devresi oldu. Bu esnada Birinci Kolordu kumandanlığı da uhdeme tevdi edildi. Aralık 1921'de Cenup Gurup Kumandanlığına getirildim. Türklerin büyük bir hazırlık içinde bulunduklarını farkediyorduk. Anadolu'da üç kolordumuz vardı. Başkumandan General Papulâs'ın uğradığı başarısızlıktan sonra yerine General Haci Anesti tayin edilmişti. Muhtemel taarruzları önlemek için cepheyi yıkılmayacak bir şekilde tahkim etmiştik. Ve bu cephenin çökmesine ihtimal vermiyorduk. Nihayet 26 Ağustos 1922 sabahı Türklerin bek-

lenmedik taarruzu ile karşılaştık. Bu taarruz bizim için muazzam bir darbe oldu. Haci Anesti bütün kolordulara bizzat kumanda etmek istiyordu. En büyük korkumuz İzmir'le muvasalamızın kesilmesiydi. Bizim için en tehlikeli vaziyet bu idi. Ben İzmir'e telgraf çekerek takviye istemiş ve aksi halde mağlûp olacağımızı bildirmiştim. İstediğim bu takviyeyi gönderemediler.

Halbuki karşımızda Mustafa Kemal vardı. Neye uğradığımızı anlayamadık. Cephe çökmüş ve ordu mağlûp olmuştu..."

Trikopis'in "*Başkumandanlık Muharebesi*" ne ait hatıralarını anlatırken büyük bir heyecan içinde olduğu görülüyordu. İhtiyar kumandan otuz yılın gerisinde kalan hatıralarını toplamaya çalışarak sözlerine şöyle devam etti:

- Türk ordusunun bu beklenmedik kuvveti karşısında birliklerimiz perişan olmuştu. Yan birliklerle de irtibatı kaybetmiştik. Cephanemiz tükenmek üzereydi. Neşrettiğim bir günlük emirle sonuna kadar muharebeye devam edilmesini askere tebliğ etmiştim. Vaziyetimiz gittikçe müşkülleşiyordu. Asker yorgundu. Kimsede muharebeye devam arzusu kalmamıştı.

Birinci Dünya Savaşı'ndan beri durmadan çarpışan Yunan ordusunun maneviyatı hayli sarsılmıştı. Halk artık savaştan bıkmıştı. Askeri zorla, inanmadığı bir gaye uğrunda muharebeye sürüklemekteki güçlük harbin en çetin meselelerinden birini teşkil eder. Ordunun adım adım hezimete yaklaştığını hissediyorduk. Her tarafımız Türklerle çevrilmişti. Esir olacağımızı anlıyorduk. Bizde kılıcı düşmana teslim etmek küçüklük sayılır. Vaziyetin kötüye gittiğini gören yaverim bir ara yanıma gelerek:

- Generalim, kılıçlarımızı imha edelim" diye teklifte bulundu. Kılıcımı kendisine verdim. Aldı ve parçaladı.

Firar fayda etmedi, ordu perişan olmuştu.

Bu esnada atım da vurulmuştu. Başka bir ata binerek kaçmaya ve çemberi yarmaya teşebbüs ettim. Fayda etmedi. Türklerin içine düştüm. Esir oldum. Beni yakalayanlar hüviyetimi almakta güçlük çekmediler. Üzerimde bir revolver vardı. Derhal bunu anladılar. Bizde süvarilerin kılıcı atların eğerine bağlıdır. Benim bindiğim atta da böyle bir kılıç bulunuyordu. Askerler bunu da benim kılıcım zanniyle müsadere ettiler.

Bu esnada ordu perişan olmuştu. Sağ kalan birlikler dağınık bir halde İzmir'e kaçmaya çalışıyorlardı. Bu bizim için büyük bir mağlûbiyet ol-

muştu. Beni ilk evvelâ Garp Cephesi Kumandanı İsmet İnönü'ye götürdüler. Kendisi ile fazla bir şey konuşmadık. İnönü, beni yanına alarak Mustafa Kemal'in huzuruna çıkardı. Yunan Orduları Başkumandanlığına tâyin edildiğimi de bu sırada öğrendim.

Atatürk beni mert bir askere yaraşır bir şekilde kabul etti. Teessür ve heyecan içindeydim. İnönü beni kendisine takdim etti. Gazi'nin bu esnadaki sözlerini hiç unutmayacağım:

- Üzülmeyin General, dedi. Siz vazifenizi sonuna kadar yaptınız. Askerlikte mağlûp olmak da vardır. Napolyon da vaktiyle esir olmuştu. Size karşı büyük bir hürmet hissi besliyoruz. Burada kendinizi esir addetmemenizi rica ediyorum. Misafirimizsiniz. Yakında her şey düzelecektir. Buyurun, istirahat edin."

Atatürk'ün bu ince ve nazik muamelesi karşısında ben de bu büyük kumandana karşı içimde bir hayranlık duymaya başlamıştım.

Bundan sonra bizi Kayseri'nin Talas bölgesinde kurulan bir esir kampına sevkettiler. Yüksek rütbeli subaylardan başka yanımda dört general daha vardı. Artık bizim için savaş bitmişti. Neticeyi beklemeye başladık. Bundan sonraki vaziyeti biliyorsunuz. Ordumuzun bakiyeleri birkaç gün içinde Anadolu'yu terk ettiler. Fakat barış muahedesinin imzalanması kolay olmadı.

Kayseri kampında bir sene

Bir seneye yakın bir müddet Kayseri kampında yaşadık. Daimî bir tarassut ve nezaret altında bulunuyorduk. Bir gün kamp kumandanına:

- Beni bıraksanız bile bir yere kaçamam, dedim. Bundan sonra nereye gidebilirim? Haydi kamptan kaçtım, Yunanistan nerede, Kayseri nerede?"

Nihayet Türkiye ile Yunanistan arasında esirlerin karşılıklı mübadeleleri konusundaki anlaşma imzalandı. Biz de memleketimize döndük. İşte, Anadolu seferimizin hazin hikâyesi.

Fakat bu hikâye henüz bitmemişti.

Yunanistan halkı kendisini bu maceraya sürükleyen insanlardan hesap soracaktı. Memleket karışıklık içindeydi. Anadolu harbine sebep olanlar kurşuna dizildiler. Orduda tasfiye yapıldı. Fakat benim bu işlerde hiç bir suçum olmadığı için bütün bu işlerden yüzümün akı ile çıktım. Ordudaki vazifeme devam ediyordum. Fakat yaşım da ilerlemişti. Nihayet 1928'de emekliye ayrılmamı isteyerek ordudan istifa ettim. Ve işte o zamandan beri köşemde dünyayı seyrediyorum. Şimdiye kadar bir çok partilerin me-

busluk teklifleri ile karşılaştım. Fakat hiçbirini kabul etmediğim gibi bundan sonra da politika ile uğraşmak niyetinde değilim. Yegâne arzum yeni bir harp görmeden barış içinde hayata gözlerimi kapamaktır."

TRİKOPİS VE AHMET ÇAVUŞ

Elmalıdağ'da Yunan Başkumandanı General Trikopis'i ve maiyetini tek başına esir eden Ahmet Çavuş, son zamanlara kadar Afyonkarahisar hapishanesinde başgardiyan olarak çalışmakta idi. Yunan Başkumandanını nasıl esir ettiğinin hikâyesini şöyle anlatmıştır:

- Keşif için üç kişi dağa tırmanmağa başladık. Yanımda saatli, tetikli, fitilli olmak üzere 11 bomba vardı. Arkamızdan da kırk kişi yollayacaklardı. Alaca karanlıkta tepenin bir boyun noktasına vardığımız zaman, 5 - 10 zabitin oturduklarını gördüm. Derhal bombalardan birisini yakalayarak, davranmayın, teslim olun, diye haykırdım. Hepsi, ellerini kaldırdılar.

Arkadaşlarım da yanına gelmişlerdi. Ben önümüzde duran bir zabitin atını yularından yakalayarak çektim.

Sordular:

- Ne kadar kuvvetiniz var? dediler.

- Üç ordu, dedim. Tamamen muhasara altındasınız. Ya teslim olacaksınız, ya sizi gurup ateşine vereceğiz.

- Hangi kıtaya kumanda ediyorsun? dediler.

- Alay kumandanıyım, dedim.

Rütbemi sordular?

- Başçavuş... dediğim zaman hepsi hayret içerisinde kalmışlardı.

Hayretlerini gidermek için devam ettim:

- Bizde onbaşıdan fırka kumandanı bile var, dedim. Onlara, torbalarımızdan peksimet çıkararak verdik. Onlar da bize, bol bol sigara ikram ettiler. Ceplerimizi doldurduk. Biz onları böylece esir aldıktan epey sonra Kaymakam Hüseyin Hüsnü Bey'le tabur kumandanımız Fuat Bey geldiler.

Hüseyin Hüsnü Bey, esir zabitlerin içerisinden birisini, eliyle işaret ederek bana sordu:

- Bu zabitin kim olduğunu biliyor musun?

- Ne bileyim, dedim. Elin düşmanı... Babamın oğlu değil ya!...

Fuat Beyin gözleri faltaşı gibi açılmıştı:

- *Trikopis, Trikopis, diye haykırdı.* Yunan Başkumandanı...

Trikopis'i Uşak'a kadar getirdik. Orada bana bir istiklâl madalyası yazdılar. Trikopis'in esvaplarını da bana hediye ettiler. Geçen seneye kadar bu esvapları giyerdim. Şimdi bunlar azıcık eskidi. Sokağa pek gelmiyor. Evde saklıyorum.

Atatürk'ün koruması (postası) Kılıç Ali'nin Hatıraları'ndan:

Paşa, köşkte bulunduğu zamanlar sabahtan arabasını hazırlatır, Çiftlik dahil olmak üzere Ankara turu atmak için gezintiye çıkarmış. Bunu fırsat bilen köşk personeli de, Paşa ayrılınca rutin işlerden bir nebze olsun ayrılıp kendi hallerinde başka işlerle meşgul olurlarmış. Erkek personel de köşkün bahçesinde toplanıp güreş tutmaya başlarlarmış.

Yine böyle bir günde, Paşa yarı yolda arabasını geri çevirtip köşke dönmeye karar verir. Köşke doğru yürüyerek ilerlerken bahçede güreşen personel dikkatini çeker ve gizlice izlemeye başlar. Aralarında öyle biri vardır ki, bu adamla hiçbiri başa çıkamıyor. Bu adam hepsinin sırtını tek tek yere getiriyor diğerleri buna karşı hiçbir varlık gösteremiyor. Paşa, bu adamın gücüne hayran kalıyor ve köşkün içine girdiğinde yanına çağırtıyor.

Azar işiteceği korkusuyla ürkek bir tavırla paşanın huzuruna çıkıyor bu adam. Paşa adamla yüz yüze geldiğinde, ismini soruyor adama.. Adam da "Kürt Ali paşam" dediğinde birden ortalık buz kesiyor. Köşkteki herkes birden donakalıyor paşanın yüz ifadesindeki şaşkınlığa odaklanıyorlar. O sırada durumu düzeltme gereği duyan Kürt Ali, "***Kurt Ali demek istedim paşam***" diyerek buzları eritme girişiminde bulunuyor. Bu sözün ardından paşanın yüz ifadesi normale dönüyor ve "***Kurt Ali***" ile sualleşmeye başlıyor.

Dünyanın en büyük uluslararası topluluğuna Türkiye'nin katılması için yapılan öneri karşısında Gazi Mustafa Kemal şöyle dedi:

"Başvumayı düşünmüyoruz, fakat davet ederlerse katılırız".

Topluluk," ***Başvurma zorunluluğu***" nu uygulamaktan ilk kez vazgeçti ve

43 üyenin oybirliğiyle, Türkiye'nin topluluğa davet edilmesine karar verdi.

Bu davet üzerine Türkiye, Milletler Cemiyeti'ne katılmayı kabul etti. Yıl 1932 idi.

ATATÜRK: TÜRK KİMDİR?

"Bu yurt, dünyanın beklemediği, asla ümit edemediği bir müstesna varlığın yüksek tecellisine sahne oldu. Bu sahne, yedi bin yıllık bir Türk beşiğidir. Beşik, tabiatın rüzgarlarıyla sallandı; beşiğin içindeki Türk tabiatının yağmurlarıyla yıkandı.

O çocuk tabiatın şimşeklerinden, yıldırımlarından, kasırgalarından önce korkar gibi oldu, sonra onlara alıştı; onları tabiatın babası tanıdı, onların oğlu oldu; bir gün tabiat çocuğu tabiat oldu; şimşek, yıldırım, güneş oldu; Türk oldu.

TÜRK BUDUR:

YILDIRIMDIR,

KASIRGADIR,

DÜNYAYI AYDINLATAN GÜNEŞTİR..."

BU MİLLETE HERŞEYİ ÖĞRETTİM FAKAT

İngiliz Kralı 8. Edward İstanbul'a, Atatürk'ü ziyarete geldiği zaman, Atatürk kendisine bir akşam ziyafeti vermişti. Ziyafetten önce:

-Bana "İngiltere sarayında verilen ziyafetler ne şekilde olur, onu bilen birisini yahut bir aşçı bulunuz." dedi.

Ve nihayet bu sofra merasimini bilen bir zattan öğrenerek sofrayı o şekilde düzene koydular. Akşam İmparator sofraya oturunca kendisini Kral sarayında zannederek memnun oldu. Atatürk'e dönerek:

-Sizi tebrik ederim ve teşekkür ederim, kendimi İngiltere'de zannettim.

Diyerek memnuniyetini bildirdi. Sofraya hep Türk garsonları hizmet etmekteydi. Bunlardan bir tanesi heyecanlanarak, elindeki büyük kayık tabakla birdenbire yere yuvarlandı. Yemekler de halılara dağıldı. Misafirler utançlarından kıpkırmızı kesildi. Fakat Atatürk Kral'a eğilerek:

-Bu millete her şeyi öğrettim, fakat uşaklığı öğretemedim.

MUSTAFA KEMAL BİZİM ATATÜRK SİZİNDİR

Ağır bir hastalığın nöbetleri içinde, ölümü iki gözleri ile görmüş gibi olanlar vardır. Ben iki gözümle battığımızı gördüm ve kurtulduğumuzu gördüm.

Mustafa Kemal'i unutamam.

O, sonra daha da büyüdü. Kendi milletine tekrar o günleri göstermemek için, asıl kurtuluş savaşma zaferden sonra girdi.

İnkılâp nizamının Atatürk'ü, zaferin Mustafa Kemal'ini gölgede bıraktı. Kendini gene kendi geçti.

Gençler, bizim çektiklerimizi çekmemek ve bu halka çektirmemek için, siz de Atatürk'ü unutmayınız. Mustafa Kemal bizimdi. Atatürk sizindir.

(Falih Rıfkı ATAY)

ATATÜRK VE ADALET

Birçok kimsenin düşündüklerinin aksine Atatürk'e ve istediklerine muhalif fikir söylemek kabildi. Hatta samimi olmak şartıyla makbuldü. Onun her dediğine kavuk sallayan ekseriye kendi samimiyetlerinden şüphe edenlerdir. Şu hikaye buna ne güzel bir misaldir.

Atatürk bir Balıkesir seyahatinde, kendisine Milli Mücadele'de yakın hizmetler etmiş bir kimsenin müracaatı ile karşılaştı. Bir mevzuda haksız olarak mahkum olduğunu söyleyerek şikayet etti. Atatürk:

- "*Haklısın, meseleyi ben de biliyorum*" dedikten sonra refakatinde bulunan genç bir adliye müfettişini çağırdı. Mevzuu anlattı ve kararın düzeltilmesini istedi. Müfettiş hikayeyi dinledikten sonra:

- *Efendimiz, karar bütün adli sıralardan geçtikten sonra tekemmül etmiş (yetkinleşmiş). Hükmün infazından başka yapılacak kanuni çare yoktur.*

Atatürk:

- "*Ama ben söylüyorum; bu iş haksızdır. Çünkü ben işin usulünü biliyorum*" dedi.

Genç adliye müfettişi ısrar etti:

- Efendimizin bu beyanı kanun nazarında bir değişiklik yapamaz. Adliye Vekaleti'nin de bir şey yapmasına imkan yoktur.

Ortada soğuk bir hava esti. Şimdi bir fırtına kopacağına hüküm veriliyordu. Fakat, Atatürk şayanı hayret bir sükunla sordu :

- Peki, bir adli hata olursa kanun bunun tashihini öngörmez mi?

Müfettiş:

- Yeni delille mahkemenin tekrarı istenebilir.

O vakit, Atatürk, müracaat eden zata döndü:

- Beni şahit olarak göster. Onda yeni deliller olduğunu haber aldım diye iddia et. Ben mahkemeye gider ve şahitlik ederim.

Sonra adliye müfettişine döndü:

- "Size teşekkür ederim" dedi ve müracaatçıya da.

- Neden bana vaktiyle müracaat etmedin? Zamanında gelir şahitlik ederdim. Beyhude mahkemeleri de kanunu da işgal etmezdin. Her vatandaş, hatta reisicumhur dahi olsa adalete hürmetle mükelleftir.

ATATÜRK VE BABA KAVRAMI

Diyarbakır'da Paşa kumandandı. Ben de emir subayı idim. Babam, Paşa'nın içtiğini duymuştu. İzinden dönerken bana:

- "Bir damla bile içersen hakkımı helal etmem" dedi. Döndüm. Karargaha vardığım akşam Mustafa Kemal Paşa yakın subaylarıyla sofrada oturmuş içiyordu. Bana da bir kadeh koydular. Ben içer gibi yapıp vakit geçiriyordum. O vakit başyaveri olan Cevat Abbas, usulca Paşa'ya eğildi:

- *"Paşam, Nesip içmiyor, atlatıyor."* dedi.

O vakit Mustafa Kemal bana döndü kadehini kaldırdı:

- *"Nesip şerefine"* dedi.

Ben kıpkırmızı olmuştum. Paşa sordu:

- Ne o bir mazeretin mi var?

- "Paşam" diye cevap verdim. "Sizin için canımı feda ederim, yalnız buraya gelmeden babam bana içki içmemem için yemin ettirdi de tereddüdüm odur."

Mustafa Kemal o vakit:

- "*Bırak kadehi öyleyse*" dedi. "*Babanın emri, benim emrimden üstündür. Seni taktir ettim. Babasına hayrı olmayanın, kimseye hayrı olmaz.*"

SON GÜNLERİ

Hayatı boyunca Türk milletinin kurtuluşu ve mutluluğu için mücadele eden Atatürk'ün sağlığı bozulmaya 15 yıl öncesinden başlamıştı. Cumhurbaşkanı seçilmesinden hemen 10 gün sonra gelmişti ilk kriz 11 Kasım 1923 günü eşi Latife Hanım'la birlikte Çankaya'da öğle yemeğindelerdi. Sofra başında eli birden kalbine gitmiş ve sol kolunun dirseğinden göğsüne vuran bir sancıyla kıvranmıştı. Sofrada Doktor Refik Saydam Ata'ya derhal bir morfin iğnesi yaptı ve yatışmasını sağladı. 22 Mayıs gecesi sol kolunda ve göğsünde şiddetli bir ağrı ile uyandı. Terlemişti. Midesi bulanıyordu. İstanbul'dan da Prof Neşet Ömer çağrıldı.

O günlerde kafası sürekli Nutuk'la meşguldü. Bu büyük eser için saatler boyu çalışıyordu. O geceki kriz atlatıldıktan birkaç gün sonra bir akşamüstü yaverler Köşk'teki kuleli solondan gelen bir çığlıkla irkildiler. Bağıran Atatürk'tü. Göğsüne ve sol koluna saplanan bir ağrıydı. Bu ağrıyı buradan çekin diye bağırıyordu. Yine doktorlar çağrıldı. Neşet Bey'in teşhisi yine aynıydı; fazla yorgunluktan oluşan bir asabiyet hali.

Aradan 10 yıl geçti. Yeni bir cumhuriyetin doğuş sancıları yerleştirilmeye çalışılan büyük reformlar çok partili demokrasi hareketleri bir örnek evliliğin hazin finali. Yorulmuştu. Artık 55 yaşındaydı ve güçsüz bedeni tüm bu savruluşlarla iyiden iyiye yıpranmıştı. O şimdi dünya çapında bir lider ve yepyeni bir ülkenin tek hakimiydi ama küçük bir sorunu vardı yalnızdı. Yakın çevresinden aktarılan çoğu hatırada bu yalnızlık motifi öne çıkar. Kafesteki aslanı aslan sütüne iten nedenlerden biri de belki budur. Doktoru Mim Kemal Öke bir gün sofrada içkisine müdahale etmeye kalkınca aldığı yanıtı yakınlarına şöyle aktarmıştır:

Bir daha söyleme Kemal sen benim ne kadar yalnız olduğumu biliyor musun?

Sofra O'nun için bir zevk miydi?

Tatmin mi?

Kaçış mı?

Genel sekreteri Hasan Rıza Soyak'a neden içtiğini şöyle açıklamıştır: İçiyorum çünkü bu vücut artık bu kafayı taşımıyor. Kafam vücudumun çok önünde gidiyor. Beynimi huzura kavuşturmak biraz dinlendirmek için içiyorum.

İlk kriz bir Kasım günü gelmişti. İlk ateş de bir Kasım günü gelmişti. Tıpkı son şancının bir Kaşım sabahı geleceği gibi. 1938 başında hastalık iyiden iyiye geliyorum demeye başladı. Uzun süredir hissedilen halsizlik ve iştahsızlığa şimdi yeni iki illet eklenmişti. Burun kanaması ve kaşıntı. Olur olmaz yerde Atatürk'ün burnundan kan boşanıyor ve ancak tamponlar konarak engellenebiliyordu.

Bu arada sol bacağının kasık bölgesiyle diz kapağı arasında müthiş bir kaşıntı başlamıştı.

Geceleri sofrada öksürük nöbetleri geliyor, soluk almakta zorlanıyor, boğuluyormuş gibi oluyordu.

Atatürk sözde devamlı doktor kontrolü altındaydı. Ama şikayetlerine karşı hep anlık tedaviler uygulanıyordu. Doktorları nasıl iştahsızlığa karşı iştah açıcı mezeler tavsiye ediyorlarsa burun kanamalarına da tamponla çare bulmaya çalışıyorlardı.

Kaşıntılara gelince. Ona karşıda birbirinden güzel merhemler ve solüsyonlar önermişlerdi. Ama kaşıntıların nedeni bir türlü bulunamıyordu. Sonunda günlerden bir gün birden kolunda bir kaşıntı hisseti ve kaşınmaya başladı. Sonra kolunu sıvadı ve kaşıdığı yerde fiske fiske kabartılan oradakilere gösterdi:

Konuklar arasında bir de doktor vardı.

Ona dönerek "Bu nedir doktor?" diye sordu.

Son zamanlarda sık sık oram buram kabarıyor.

Doktor eğildi kendisine uzatılan kolu inceledi ve kendinden emin bir edayla teşhisi koydu.

Karınca efendimiz bunlar karınca ısırmasıdır.

Bunların Çin'den Avrupa'ya gelen ve et yiyerek beslenen karıncalar olduğu öğrenildi. Karıncalardan kurtulmak için Yalova'ya kaplıcalara gitti. Saray karıncalardan kurtulmuştu fakat Atatürk Yalova'da gerçek teşhisle karşılaşmak üzereydi.

Kaplıcanın kurucu müdürü Nihat Reşat Belger'i çağırttı ve derdini bir kez de ona anlattı. İşte hüküm anı gelmişti. Dr. Belger hemen karaciğerden kuşkulandı ve büyümeyi fark etti.

Karaciğer kaburga kemiğini 3 parmak aşmış ve sertleşmişti.

Atatürk'e hastalığının karıncayla falan değil içkiyle olduğunu söyledi. Yapılacak şey sıkı bir perhizdi.

Hayatını da iyice düzene koyması gerekiyordu. Karaciğerdeki büyüme siroz başlangıcının işaretiydi.

Ve bu teşhiste en az bir yıl gecikmişti.

Yalova'da 11 gün boyunca bir kampa alındı.

Kendisine hemen her dakika glikozlu serum takıldı.

Ve tedavi kısa sürede sonuç verdi.

Kaşıntılar azaldı,

Ata iştahlandı.

Hatta Yalova'ya geldiğinde 74 olan kilosu 75'e çıktı.

Ama bu bir geçici sıhhatti. Doktoru kürü 3 hafta daha yapalım dediyse de olmadı. Sağlığına kavuştuğunu sanıyordu. Belediye salonunda şerefine düzenlenen bir balo vardı.

Saat 10'u çeyrek geçe saatine baktı ve balo saatinin gelmiş olduğunu fark etti. Herkes smokinler tuvaletler içinde salonda yerini almıştı.

Atatürk gelmişti ve pardösüsünü bırakarak Vali'nin eşine kolunu teklif edip salona girdi.

Vals çalmaya başlayınca bayanlardan birinin önünde eğilerek sahneye çıktı.

Ve herkesi şaşırtacak bir dans gerçekleştirdi.

Yanındakiler hazır keyfi yerindeyken otele döndürebilsek diye düşünüyordu ki orkestra şefi Mehmet'e "Zeybek" diye bağırdı. Orkestra üyeleri şaşkınlıkla zeybek melodisini mırıldanmaya çalışırken yeniden gürledi:

"Hayır hayır o değil sarı zeybek."

Az sonra zeybek havasıyla Gazi'nin ölüme meydan okuyuş dansı başladı: anında Ödemiş ve Aydın efelerini de hayrana düşürecek bir kahraman zeybeğin figürlerini icraya başladı.

Rejime riayet ederse en az 9 ay yaşayabilir teşhisi konulan bu adam dizlerini yere vura vura zeybek oynuyordu...

Gece daha sonra salonda güreş tutan pehlivanlarla sürdü.

Saat sabahın 4'ünü vurunca, Atatürk yavaş yavaş yerinden doğruldu ve alkışlar arasında salonu terk etti.

Kapıda arabası bekliyordu ama binmedi.

Günün ilk ışıklarıyla aydınlanan kente daldı.

Az önce pistte ter döken adam şimdi Şubat ayının titrettiği yolda tek başına yürüyordu.

Yüz adım kadar önüne bakarak yürüdü.

Sonra yolun ana caddeye kavuştuğu yerde sarı zeybek sendeledi. Fakat bizim bir arabamız olacaktı.

Yayan mı gideceğiz yoksa?

Araba yetişti şoföre çabuk ol çocuk üşür gibi oluyorum.

Sabaha karşı Atatürk'ün odasından öksürük sesleri geldiğini duydular üşütmüştü.

Göğsü eziliyordu.

Ateşi 38'e vurmuştu.

Hemen doktoru Reşat Ömer Bey çağrıldı.

Teşhisi koydu zatürree.

Ankara'ya gelişinin ertesi günü İstanbul'a gitmek istedi. Devlet erkanı garda toplanmıştı. Son tren yolculuğuna çıkarken Ankara'ya ve Cumhuriyeti birlikte kurduğu dostlarına veda ediyordu.

1 Haziran 1938 herhalde Atatürk'ün yaşamındaki en mutlu günlerinden biriydi.

Aylardır beklediği Savarona o sabah gelmişti.

Misafirini de yanına alarak bu yeni oyuncağına koştu.

Karaciğerindeki büyüyen hastalık ikinci devresine girerken O ancak 55 gün kullanabileceği yeni bir saraya kavuşuyordu.

Yatta geçirdiği ilk gece aynanın karşısına geçip karnım şiştiğini fark etmişti. 8 Haziran günü Fissenger çağrıldı. İkinci muayene sonunda hastası iyiden iyiye kötüleşmişti. Fissenger'in de talimatıyla bütün ziyaretler durduruldu.

Fissenger gider gitmez yatta disiplin yeniden alt üst oldu.

Atatürk eski yoğun hayatına döndü.

Bu arada Hatay'a Türk askerinin ne zaman gireceği karara bağlandı. Fransız savunma bakanlığıyla temas ederek giriş kararı Pazartesi için onay alındı. Hatay onun son davasını da bitirmişti tabii kendisini de. Zaferi kutlamak üzere Acar motoruyla boğazda gezintiye çıktı.

Yürümesine bile izin verilmeyen bu adam artık hiç korkmaksızın suların üstünde rüzgara karşı sarsılarak kanat açıyor. Bu gezi sırasında ateşi 39'u aşmıştı. Atatürk artık Savarona'daki yatağında esirdi. Bir gün herkesi gözyaşlarına boğacak şu sözler dudaklarından dökülüverdi.

"Bu yatı bir çocuğun oyuncağım beklermiş gibi bekledim meğersem bana hastane olacakmış."

Sonunda Savarona'da daha fazla kalamayacağı anlaşıldı.

Saraya geldiğinde kendine ilk iş olarak vasiyeti seçti ve bunun aradan çıkmasını istedi.

5 Eylül günü vasiyet son şeklini aldı. Atatürk'ün 6 maddeden oluşan vasiyeti aynen şöyleydi:

"*Malik olduğum bütün nukut ve hisse senetleri ile Çankaya'daki menkul ve gayri menkul emvalimi Halk Partisi'ne atideki şartlarla terk ve vasiyet ediyorum:*

1-Nukut ve hisse senetleri şimdiki İş Bankası tarafından nemalandırılacaktır .

2-Her seneki nemadan bana nispetleri şerefi mahfuz kaldıkça yaşadıkları müddetçe Makbule'ye ayda 1000, Afet'e 800, Sabiha Gökçen'e 600, Ülkü'ye 200 ve Rukiye ile Nebile'ye 100'er lira verilecektir.

3-Sabiha Gökçen'e bir ev de alınabilecek para verilecektir.

4-Makbule'nin yaşadığı müddetçe Çankaya'da oturduğu müddetçe ev de emirlerinde kalacaktır.

5-İsmet İnönü'nün çocuklarına yüksek tahsillerini ikmal için muhtaç oldukları yardım yapılacaktır.

6-Her seneki nemadan mütebaki miktar yarı yarıya Türk Tarihi ve Dil kurumlarına tahsis edilecektir."

İşte son görevini tamamlamış oldu.

5 EYLÜL 1938 PAZARTESİ

Artık bir tek isteği vardı: 29 Ekim'de Ankara'da olmak. Şimdi kurduğu Cumhuriyet'in 15. yılı yaklaşıyordu. Bütün arzusu bu törenlerde Ankara'da olmak Başkentiyle son bir kez kucaklaşmaktı.

Doktorlarına göre Ankara'ya sağ gitmesi şüpheliydi.

Tren sarsıntısı çok tehlikeli olabilirdi. Sonunda değil Ankara'ya gitmek yerinden bile kalkamayacağını anlayınca vazgeçti. Artık kritik günlere girilmişti. Her an bir sürpriz bekleniyordu. Bu yüzden Ata'nın her hareketi izleniyordu. Ekim'e girilirken Atatürk hâlâ ilk komanın etkisindeydi. Derin uykular uyuyor sabahları bitkin uyanıyordu. Artık gece inlemelerini sayıklamalar hafıza kayıplarını kendine söylemiyorlardı.

Yine bir sabah derin bir uykunun ardından gözlerini açıp karşısında Celal Bayar'ı görünce şaşırdı: "***Sen Cuma günü gelecektin? Neden daha evvel geldin? Benim sıhhatimde üzülecek bir şey mi var?*** diye sormuştur. Kendisinden bir şeyler saklandığından endişe ediyordu. Bayar üzgün ve şaşkındı yıllardır tanıdığı Atatürk'ü ilk defa tıraşsız beyaz sakallar iyice uzamış halde görüyordu.

Atatürk komadan çıksa da ölüyor söylentileri ülkeye yayılmıştı. Bununla birlikte dünyanın gözü saraydaydı. Avrupa O'nun hareketsizliğini konuşa dursun O sarayda, mecliste yapılacak yeni dönem konuşmasını hazırlıyordu. Başbakanından kendisi adına yapacağı konuşmayı okumasını istedi.

Atatürk ölüm döşeğinde ağır ağır nutkunun son cümlelerini yazdırdı:

"***Büyük Kurultay'a şimdiye kadar olduğu gibi bütün işlerinde başarılar dilerim.***" Kendi kurduğu meclisine ilettiği son sözleri bu oldu.

İşte son 3 güne girilmişti.

Hastalık artık son aşamasındaydı.

Atatürk 29 Ekim'den 7 Kasım'a kadarki 10 günü yarı uyur yarı uyanık vaziyette geçirdi.

Genellikle kendinde değildi.

Uyku arasında bazı kelimeleri tekrar ediyor, ayıldıkça da süt, pirinç suyu ve meyve sularından oluşan mönüsüyle karnını doyurmaya çalışıyordu.

8 Kasım'a girilirken kendini bilmiyordu.

8 Kasım Salı akşamı ikinci ağır komaya girdi.

Bu komadan bir daha çıkamayacaktı.

9 Kasım Çarşamba sabahı Atatürk'te adale kasılmalarıyla istem dışı hareketler ve inlemeler görüldü.

9 Kasım'ı 10 Kasım'a bağlayan gece oldukça sıkıntılı geçti.

Atatürk'e kısa aralıklarla oksijen verildi.

Sabaha doğru boğazında hırıltılar azaldı.

Saat 8.00'de Dr. Mehmet Kamil Berk ve Dr. Nihat Reşat Belger Atatürk'e glikozlu serum verdiler (Bu serumun boş şişesi ve şırınga iğnesi halen İstanbul Tıp Fakülte'sinde bulunmaktadır). Saat 9.00 olduğunda göğsü hızla inip çıkmaya başladı.

Dünyadaki son 5 dakikasına gözleri kapalı giriyordu.

Dışarıda bütün bir ulus endişe içinde radyo başında bekliyordu.

Savarona son bir saygı duruşu için sarayın önüne demirlemişti.

İçerde saray tam bir sessizliğe gömülmüştü.

Hasan Rıza Soyak sağ elini ellerinin içine alıp öpmüştü.

Soyak'ın ardından Muhafız Komutan İsmail Hakkı Tekçe de aynı eli öptü ve yorganın içine koydu.

Bu arada Prof Dr. Mim Kemal Öke Atatürk'ün açık gözlerini kapattı.

Son nöbet defterine şöyle yazıldı: "***Saat 9'u 5 geçe Büyük Şefimiz derin koma içinde terki hayat etmişlerdir.***"

Atatürk'ün yaveri Salih Bozok şuursuzca sarayın merdivenlerinden aşağı koştu. Alt katta boş bulduğu bir odaya dalıp kapıyı kapattı...

Az sonra içerden tek el silah sesi duyuldu.

Sesi duyup odaya koşanlar O'nu kanlar içinde buldular kalbine sıktığı tek kurşunla devrilmişti.

HİNTLİ MİHRACE'NİN SIRRI

Bilindiği gibi Hint halkı, Kurtuluş Savaşı'nda, Atatürk'ü ve Türk halkını yalnız bırakmamış ve maddi-manevi olarak,Türk halkının yanında yer almışlardı. Kurtuluş Savaşı'ndan yıllar sonra, 1929 yılında, Bir Hintli Mihrace, Atatürk'ü Pera Palas'taki (ayrıntılı bilgi için medya yorumlarına bakabilirsiniz) 101 no'lu odasında ziyaret etmeye gelmişti...

Ne amaçla ziyaret ettiği bilinmemesiyle birlikte bir başka nokta da, Mihrace'nin kim olduğudur. Mihrace'nin, Atatürk'e sunduğu hediyenin kendisinde de bir sır gizliydi... ***Bu hediye altın sırmalı Hint işi bir ipek seccadeydi.***

Seccadenin üzerindeki desende, bir şamdanın asılı olduğu bir düz kemeri; her iki yanında birer güvercini bulunan, beş kubbeli bir diğer kemerin çevrildiği görülüyordu. Bordür motifi fillerden oluşuyordu.

Desenin en ilginç unsuru ise, her iki kemerin arasındaki, dal kıvrımı ve gül motifleriyle süslü boşlukta yer alan romen rakamlı bir saat kadranıydı:

Bu saat 09.08'i gösteriyordu.

Seccade halen Perapalas'da bulunmaktadır.

DÜŞMAN DONANMASIYLA İLGİLİ KEHANET

Almanya ile birlikte, Birinci Dünya Savaşı'na giren Osmanlı İmparatorluğu her şeyini kaybetmiş durumda idi. 30 Ekim 1918'de imzaladığı Mondros mütarekesi ile Türk topraklarını kaybettiği gibi yavaş yavaş tarih sahnesinden de silinmeye başlamıştı...

İstanbul'un işgal edildiği günlerde,İstanbul'a dönen Mustafa Kemal düşman zırhlılarını Dolmabahçe önünde gördüğü zaman üzüntüyle:

"***Geldikleri gibi gidecekler..***"

Daha sonrasını zaten biliyoruz.

Sonuç olarak geldikleri gibi gittiler.

İşin ilginç tarafı Nostradamus'un da bu konuyla ilgili bir kehanetinin bulunmasıdır. "***Centurien***" adlı kitaptaki kehanet şu şekildedir:

"***Kongre başkanını tutan devlet adamları,***

İşgal kuvvetlerince sürülecek Malta'ya

Girilmiş İstanbul'a alınmış Rodos Adası
Ama geldikleri gibi gidecekler"

4 Eylül 1919'da hatırlanacağı gibi Sivas Kongresi toplanmıştı.

Kongre Başkanlığı'na, işgal kuvvetlerine karşı açıkça tavır alan Mustafa Kemal seçilmişti. Kurtuluş Savaşı'nı ve Atatürk'ü destekleyen İstanbul'daki mecliste olan milletvekilleri de işgal kuvvetlerince Malta Adası'na sürgüne gönderilmişti. Bu hatırlatmanın ışığında dörtlük bir kere daha okunursa, durum daha iyi anlaşılacaktır.

GÖZLE GÖRÜLMEYEN YERİ BİLMESİ....

Sakarya Savaşı'ndan sonra bir subay cepheden alınan bilgileri Başkomutan Mareşal Gazi Mustafa Kemal'e okuyordu. Kağıttaki notta cephe komutanlarından biri, Seyit Gazi'nin kuzey-doğu tarafında bir düşman fırkasının göründüğünden bahsediyordu...

Bunun üzerinde Mustafa Kemal kaşlarını çatarak:

" ***Hayır! Orada düşman yoktur... İyi baksınlar...***"

Subay öğle yemeğinde geri geldi. Biraz da sıkılarak:

- "***Haber aldım komutanım. Bahsedilen yerde düşman yoktur.***"

KEHANETİNE İNANAN DÜŞMANLARI

Düşman Ordusu'nu tamamıyla yok etmek amacıyla başlatılan Büyük Taarruz amacına ulaşmıştı. Ordularını korkunç sondan kurtarmak isteyecek olan itilaf devletlerinden durumu gizleme amacı güden fakat bu başarıları haber alan itilaf devletleri kendisinden görüşmek üzere randevu istedikleri zaman. Atatürk elçilere:

"*Sizinle 9 Eylül 1922 Nif(Kemalpaşa) kasabasında görüşebilirim.*"

İşin ilginç tarafı, bu sırada Türk Orduları Nif'den çok uzakta bulunuyordu. Ve 9 Eylül'e kadar oraya çarpışarak varmak çok zor, hatta imkansız gibi görülmekteydi..

Çünkü bu bir savaştı.

Yani kesin tarih verilmesi normal şartlarda hiç bir şekilde mümkün değildi. Savaş sırasında neler olabileceğini kim önceden kestirebilirdi ki?

Aradan 10 gün geçti.

Bu olayı daha sonra ünlü Nutku'nda kaleme alarak şöyle demiştir:

"*Dediğim gün Nif'te idim. Fakat benden randevu isteyenler orada yoktu...*"

BAŞKENT ANKARA

Atatürk'ün Ankara'yı Başkent yapmasının ardındaki sebep hayli ilginçti:

- "*Ben Türk'ün imkansızı imkan haline getiren kudretini bütün dünyaya göstermek için Ankara'yı istedim. Bir gün gelecek şu çorak tarlalar yeşil ağaçların çevirdiği villalar arasından uzanan yeşil sahalar, asfaltlar ve binalarla bezenecek. Hem bunu hepimiz göreceğiz, yakında olacak...*"

Ankara 13 Ekim'de başkent oldu.

Bazı Batılı devletler Ankara'nın nüfusu ve kırsallığı yüzünden büyükelçi göndermeyeceklerini açıklamalarına rağmen karar değişmedi.

RUSYA'NIN GELECEĞİ

Kurtuluş Savaşı sırasında en büyük desteği Rusya'dan alan Mustafa Kemal, savaş sonrasında ise ilişkileri belli bir düzeyde sürdürüyordu. Çünkü Lenin'den sonra iktidarı ele geçiren Stalin Rusya'yı keyfi bir şekilde yönetiyordu...

1936 yılında Atatürk her zamanki gibi Çankaya'daki akşam yemeklerinde ülkenin sorunlarını konuşurken, masadakiler sık sık "*Paşam, Ruslar şöyle ileri adımlar atıyor, ekonomide, sanayide, askeri alanda şöyle başarılı oluyorlar*" diye anlatıyordu.

Atatürk'ün bunun üzerine yemeği bırakıp masanın üzerindeki içinde meyvelerin bulunduğu tabağı alıyor ve yere atacakmış gibi yapıyor. Masadakilere :

"*Eğer bunu yere bıraksam kaç parça olur?*" diye soruyor. "40 *parça olurdu Paşam*" diyorlar... "**Hayır...**" diyor Atatürk, soruyu yine tekrar ediyorlar, aynı cevabı alıyor. Bunun üzerine "*Bilemediniz...*" diyor. Ve devam ediyor:

"*Biraz sabredin... Yurtta Sulh, Cihan'da Sulha sarılın. Çünkü 60 yıl sonra Rusya 60 parça olacak. Bu nesil Bolşevik ihtilâli yaptı. Kan kus-*

sa, kızılcık yedim der. Oğulları da babalarının istikametinde gider. Ama ondan sonraki nesil Rusya'yı 60 parçadan böler..."

Bu sözler 1936 yıllarını şöyle bir hatırlayalım...

Henüz daha II.Dünya Savaşı çıkmamış ve Rusya büyük bir güç olmamışken,bu söz söylenmiştir. Anlattığı şeyler 64 yıl sonra gerçekleşmiştir. Atatürk devam etmiştir:

- "Bugün Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır. Fakat, yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya Macaristan İmparatorluğu gibi parçalanabilir, ufalanabilir. Bugün Rusya'nın elinde sımsıkı tuttuğu milletler avuçlarından kaçabilirler. Dünya yeni dengeye ulaşabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim, bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevi köprüleri sağlam tutarak...

Dil bir köprüdür.

İnanç bir köprüdür.

Tarih bir köprüdür.

Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimiz içinde bütünleşmeliyiz. Onların bize yaklaşmasını beklemeliyiz, bizim onlara yaklaşmamız gerekliliğidir. Rusya bir gün dağılacaktır. O zaman Türkiye onlar için örnek bir ülke olacaktır." diyen Atatürk :

"*-Türkiye 21'nci Yüzyılı şekillendiren Avrasya için bir kilit ülke konumundadır. Onlar bizi örnek alacaklardır.*" diye görüşünü bildiriyor. Atatürk'ün ileri görüşünü 1999 yılından 2000 yılına girerken gözlem yapan ve gazeteleri televizyonları yani kısacası dünyayı takip eden herkes şu an bile anlayabilir.

ATA'NIN RÜYASI

Zübeyde Hanım rahatsızlığı arttığından Uşşakizadeler'in evinde oğluna hasret vefat eder. Ancak bu haber Paşa'ya nasıl haber vereceklerini düşünüyorlardı. Annesinin ölümünden habersiz olan Mustafa Kemal, aynı saatlerde trenle çıktığı yurt gezisinde uyumaktaydı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde gördüğü kâbus gibi rüya yüzünden kan ter içinde uyanır...

Bir sigara yakar ve zile basarak kompartımanındaki hizmetine bakan Ali Çavuş"u çağırıp:

-"***Gördüğüm rüya canımı sıktı...***" der. Ali Çavuş :

-"***Hayırdır Paşam***" deyince Atatürk de rüyasını anlatır:

-"***Pek hayır olacağa benzemiyor. Kırlık bir yerdeymişiz. Her taraf yeşillik... Birden bire sel geliyor, annemi alıp götürüyor. Endişe ediyorum. Yaverlere söyle, İzmir'e telgraf çekip annemin sağlık durumunu sorsunlar...***"

Acı haber tez gelir derler...

Kısa bir süre sonra Yaver Salih'in yolladığı şifreli telgrafla gelir. Atatürk telgrafın şifreli olduğunu derhal anlayarak:

-"***Annem öldü mü?***" Ali Çavuş üzgün bir şekilde telgrafı uzatır:

-"***Başınız sağ olsun Paşam.***" Gözleri yaşla dolan Atatürk :

"***Bana malum oldu...***

Bana malum oldu...

Bunun kabusunu gördüm ben..

Anam..

Zavallı çilekeş anam..

Benim anam öldü başka analar sağ olsun..." diyerek koltuğuna çöker. Vatan hizmetinin zorunluluğu yüzünden annesinin cenaze törenine katılamaz.

Bunlar ve bundan daha fazlası kehanet Atatürk'ün düşüncelerinde belirmiştir. Daha sonra bunları çeşitli olaylardan sonra dile getirerek parapsikolojik yeteneğini görmemize neden oluyor.

Daha fazla bilgilenmek için Gazeteci Ali Bektan'ın 18 yıllık alın teriyle çıkardığı "*ATATÜRK'ÜN KEHANETLERİ*" adlı kitabını alabilirsiniz.

Gerçekten bizim için bir "*Kader*" diyebileceğimiz Atatürk sözleri, fikirleri ve düşüncerini TÜRK HALKINA her zaman önüne sunmuştur. Bize düşen böyle bir kişiliğe sahip olduğumuzla övünmek yerine, bize kalan mirasları olan ülkemiz ve düşüncelerini geliştirip yeni neslin çocuklarına emanet bir TÜRKİYE bırakmak için çalışmamız gerekecektir.

DİKTATÖR DEDİLER

Bir gazetecide Atatürk'e sorar "*Sizede diktatör diyorlar ne dersiniz*". Atatürk şöyle bir bakar, "*Eğer ben diktatör olsaydım hanımefendi bu soruyu sorduktan sonra siz asla canlı kalamazdınız.*" diyecektir. Peki diktatör mü Mustafa Kemal bakalım:

İzmir kurtuldu, çok tatlı bir yorgunluk, Ankara'ya hareket edecekler. Trene binerler kompartımana çekilirler. Ertesi gün kompartımanı çalar yaveri, açar yorgun, bitkin, kravatını yıkamaktadır Atatürk. Yaveri "*Ya Paşam bu ne hal, hiç uyumadınız herhalde niye böylesiniz*" der. "*Ya çocuk kompartımanıma yastıkla battaniye koymayı unutmuşunuz. Kolumu yastık yaptım ağrıdı, setremi yastık yaptım üşüdüm bende uyumadım kalktım*" der. Yaveri; "*Aman Paşam! Birimize haber vereydiniz hemen size bir yastıkla battaniye getirirdik*" der.

Ve bir ülke kurtarmaktan dönen komutan söylüyor bunları tarihi bir cevap der ki; "**Geç farkettim hepiniz en az benim kadar yorgundunuz. Hiçbirinize kıyamadım. Önemli olan benim uyumam değil milletimin rahat uyuması**". Var mı böyle bir şey!

Bu insana diktatör demeye kimin dili varabilir.

Ayaklarının altına Yunan bayrağı serildiğinde bayrak bir ulusun onurudur diye basmayıp kaldırtan bir insanın kendi milletinin inancını çiğneyebileceğini düşünmek ancak onuru ve şerefi olmayan kişilerin işi olabilir diye düşünmeden de edemiyorum.

DÜNYA LİDERİ

İstanbul Üniversitesi'nin açılış töreni...: Çok mütevazı bir salon, tahta iskemleler, ortaya Atatürk'ün oturması için kırmızı renkte süslü muhteşem bir koltuk konmuş. Profesörlerle birlikte geliyor, buyurun diyorlar. Bir koltuğa bakıyor dönüyor profesörlere, aynen şunları söylüyor; "*Sizlerden öğrenecek o kadar çok şeyim olduğuna göre bu koltuk sadece sizlere layıktır*" diyor. En kıdemli profesörü o koltuğa oturtuyor ve kendisi tahta iskemlede programı sonuna kadar izliyor. Evet, yani kendince hak etmediği hiçbir koltuğa oturmayan bir Mustafa Kemal'i görüyoruz orada. Dünya lideri olmak sanıyorum bu evet...

ATATÜRK İLİ Mİ?

Bu arada İstanbul ve Ankara illerinden birisine ATATÜRK adının verilmesi için bir kanun önergesi veriliyor meclise. Ya İstanbul'a ATATÜRK diyorduk ya Ankara'ya. Bu önergeyi vereni hemen çağırıyor ve aynen şunları söylüyor ; "***Bir ismin dillerde kalması için şehrin temellerine sığınmasına gerek yoktur. Bakın bu şehrin ismi İstanbul ama Fatih Sultan Mehmet'i hemen hatırlıyoruz. Eğer ben bir şey yapabildiysem bunu binaların tepelerine, şehrin temellerine ismimi yazarak değil milletimin kalbine yazarak anılmak isterim.***" diyecek ve hiçbir yere adının verilmesini kabul etmeyecektir.

Şimdi bakıyorum da hortumcunun soyguncunun hepsinin adı bir taraflarda şey gibi yazıyor merak ediyorum nasıl oluyor bu diye.

YAAA... GEL DE GİTME ŞİMDİ...

En iyisi son iki anı ama onu en iyi anlatan anılarla programıma son vermek istiyorum;

İşte ilki öğrenciler evet sizin için. Bir öğrenci anlatıyor, Mahmut SADİ. Şöyle anlatır Mahmut SADİ: Yıl 1923. İstanbul Üniversitesi'nde öğrenci olduğum sıralar. Okul duvarında bir ilan görüyorum. Avrupa'ya talebe yollanacaktır. Allah Allah diyorum, ülke yıkık dökük yıl 1923 Avrupa'ya talebe! Lüks gibi gelen bir şey, ama bir şansımı denemek istedim. 150 kişi içerisinde 11 kişi seçilmişiz. Benim ismimin yanına ATATÜRK "***Berlin Üniversitesi'ne gitsin***" diye yazmış.

Zaman geldi. Sirkeci garındayım, ama kafam öyle karışık ki gitsem mi kalsam mı, orda beni unutur mu bunlar, para yollarlar mı, gurbet ellerde ne yaparım? Bir an gitmemeye karar verdim, döndüm. O sırada birisi ismimi çağırdı "***Mahmut SADİ, Mahmut SADİ, bir telgrafın var***" telgrafı açtım aynen şunlar yazıyordu "***sizleri birer kıvılcım olarak gönderiyorum alevler olarak geri dönmelisiniz***". Var mı böyle bir şey? 11 öğrencinin nerede, ne zaman, ne düşünebileceğini hesap edebilen bir lider dünya lideri olmasın da ne olsun.

Yıl 1923, biz evimizde bir çocuğumuzun huyunu değiştiremiyoruz. Tüm ülkenin huyu değişiyor. Bunla uğraşan bir insan yolladığı 11 öğrenci nerede, ne zaman, ne düşünebileceğini hissedebiliyor. Mahmut Sadi

devam ediyor, "***Gel de şimdi gitme, git de orda çalışma, dön de bu ülke için canını verme***" diyor.

MUHSİN ETUĞRUL ile ATATÜRK

Evet, bugün en büyük şikâyeti ne Türkiye'nin? Beyin göçü. En iyi beyinlerimizi kapıp götürüyorlar ama o çocuklarımız arkalarına baka baka gidiyorlar. Peki diyeceksiniz ki engellemek o kadar mı zormuş? Ha o gün 11 öğrenciymiş, telgrafmış. Bugün milyon öğrenci olsun, e-posta, bilgisayar var. Yeter ki şu iki cümleyi ifade edebilecek, onların sorumluluğunu alan bir liderleri olsun.

İşte son anım, Nehire Nehir hanımefendiden; şöyle anlatır "*O zamanlar kadınların sanatçı kimliğini yeni yeni kazandığı dönemler. Benim tiyatroda çömezlik dönemim. Muhsin Ertuğrul, Darül Bedai'ye başyönetmen olarak atanmış. Çok titiz bir insan... Provadan oyuna her şey saat titizliği ile işliyor, perde bir saniye bile geç açılmıyordu. Provaya geç kalan oyuncu derhal oyundan uzaklaştırılıyordu. Eee tahmin edersiniz ki, bu durumda Muhsin Ertuğrul'unda düşmanı çoktu. Bir gece Dolmabahçe'den Atatürk'ün Şehir Tiyatrolarına geleceği haber verildi. Ben de karşılamak için hazırdım. Fakat Paşa gecikti. Muhsin Ertuğrul kendisini beklemeden perdeyi saniyesi saniyesine açıp oyunu başlattı. Atatürk 4 dakika geç kalmıştı. Etraftaki dalkavuklar Atatürk geldiğinde Muhsin Ertuğrul'un onu beklemeden perdeyi açtığını ellerini ovuştura ovuştura anlattılar Atatürk,* "**Yaaa öyle mi Muhsin Ertuğrul'la görüşürüz**" dedi.

Herkes Muhsin Ertuğrul'un işinin bittiğine inanıyor, ben müdür olacağım, sen müdür olacaksın kavgaları bile başlamıştı.

Atatük, piyesin bitiminde Muhsin Ertuğrul'u ayakta karşıladı. Deminkileri de yanına çağırarak aynen şunları söyledi. "***Sizi tebrik ederim işinizle ilgili ciddiyetiniz ülkenin gelişimini ciddiye aldığınızı gösterir. Biz geç kaldık, siz vazifenizi yaptınız. Eğer bir tek benim için perdeyi açmayıp oyunu başlatmasaydınız bu dalkavukluktan ileri gitmez ve beni çok üzerdi. Ben herkesin her sahada işini bu kadar ciddiye almasını istiyorum, ülke ancak böyle ilerler efendiler!***" demez mi.

Etraftakilerin suratları görülmeye değerdi o sırada.

Ama işte liderlik diyorum. Şimdi bir an günümüze geliyorum, hadi bakalım baba iseniz başlatın programı gelmeden. Mümkün mü? Ondan son-

ra artık beğenin haritadan bir yer, evet ki bu insan bir ülkenin en büyük lideri değil, asrın lideri olan bir insan bunu yapıyor.

BİR AĞAÇ İÇİN

Yıl 1930 Atatürk, Yalova Köşkü'ne doğru çıkmakta. Bir de bakar bir bahçıvan koca bir çınar ağacını kesmek üzeredir. "*Yahu*" der "*Sen hayatında hiç böyle bir ağaç yetiştirdin mi ki? Kesmeye muktedir görüyorsun kendini ve niye?*" der. Bahçıvan der ki;

"*Paşam çınar ağacının kökleri köşkün temelini kaldırdı, yaprakları da köşkün pencerelerine müdahale ediyor. Ya köşkü kaybedeceğiz, ya ağacı keseceğiz. Onun için de kusura bakmayın ama biz ağacı kesiyoruz* ".

Bir an düşünür; "*Hayır gerekirse köşkü ağaçtan uzaklaştırırız*" der. Derler ki, bugün Mustafa Kemal bir hoş. Ne demek köşkü tutup da ağaçtan uzaklaştırmak? Ama inanır mısınız mühendis değil, mimar değil, ziraatçı değil ama ne yapar biliyor musunuz?

İstanbul'daki köprü altındaki tramvay raylarını Yalova'ya taşıtır.

Köşkü hiç yıkmadan olduğu gibi tutarak kendisi de kazma kürek temelini kazar ve köşkün altına tramvay raylarını döşeyerek köşkü ağaçtan 4 metre 80 santim kenara çekerek hâlâ Cumhuriyetimiz gibi ayakta durmakta olan çınar ağacının kurtuluşunu temin eder.

"VATAN TOĞRAĞI KUTSALDIR..."

Tahsin Coşkan, o zamanın genç bir ziraat mühendisi. "*Gel Tahsin seni bir yere götüreceğim fikrini almak istiyorum*" diyor. Giderler, gösterdiği yere bakar Tahsin Bey. Bataklık, sivrisinek salgını, hayvan leşlerinin olduğu berbat bir arazidir. "*Ya Paşam, hayrola*" der. Atatürk, "*Buraya bütün masrafı cebimden olmak üzere bir orman çiftliği yapmak istiyorum.*" der. "*Ya Paşam buranın ıslahı ya sizin paranızı tüketir, ya da zamanınızı, neden bu kadar mümbit topraklar varken gelip de burayı tercih ettiniz?*" der.

Atatürk'ün cevabı Atatürk'çedir.

Der ki; "*Ben en zor olanı yapayım da, siz arkamdan kolayları nasıl olsa yaparsınız.*" Ne bilsin ki, en kolayları bile çabuk yıkabildiğimizi ama bu arada Tahsin Coşkan, "*Paşam burada hiçbir şey yetişmez, pek uğraşma-*

yın" der. Ama dinleyen kim. Der ki; "***Tahsin buraya ziraatçıları getir ve incele, bana resmi bir yazı getir burasıyla ilgili***".

Biraz sonra Tahsin Coşkan çok mutlu, kendi dediği çıktı, üzerinde "***Burada hiçbir şey yetişmez***" yazılı, altında da ziraatçıların imzasının olduğu bir belgeyi Mustafa Kemal'in önüne koyar. Atatürk biraz mütebbessim okur bu yazıyı. Kaleme alır, bu kağıdın yanına aynen şunları yazar: "***BURASI VATAN TOPRAĞIDIR, KADERİNE TERK EDEMEYİZ***". Etmez de.

Aynı Sakarya savunması gibi akasya savunmasını ele alır, çam ve köknarı oraya 30 Ağustos olarak tamamlar ve hiç unutmayacağımız bir gün, lütfen hiç unutmayın, tarihte atladık bugünü,

25 Mayıs 1933. Ne yapar biliyor musunuz?

Hani 5 Haziranlarda kutladığımız bir gün var,

Çevre günü değil mi? Çevre günü ne zaman kutlanmaya başladı? 1980 den sonra. Peki 25 Mayıs 1933, Atatürk ne yaptı?

İlk Çevre Günü kutlamasını yaptı.

Hem de bugün okullara soruyorum diyorsunuz ki ne yaptınız diye "***ya ağaç diktik diyorsunuz ya çöp topladık***" öyle falan değil. Bütün Ankara halkını bedava trenlerle buraya getirtiyor, ağaçlar boy vermişler, altında dinlenmektedirler, havuz yapılmıştır, çocuklar yüzmektedirler. Hatta bütün masrafı cebinden ödemiştir ama kârı da almamıştır, buraya bir fabrika yaptırmıştır, süt ürünleri üretilmektedir, herkes yemektedir. Herkes çok mutlu ama en mutlusu Mustafa Kemal Atatürk...

Nebizade diye bir arkadaşı var, Nebizade'nin kafa çok karışık. " ***Yahu paşam senden başka bir tek kişi burada bir ağaç yetişeceğine inanmadı. Peki, sen nasıl anladın burada orman olacağını?***" der. Gel Nebizade gel, şimdi anlatayım sana. Hani Tahsin Coşkan'ın burada bir şey yetişmez dediği günün akşamı tebdili kıyafetle Çankaya'dan kaçtım, buradaki köylülere geldim. Köylüler beni tanımadılar. Köylülere, "***ağalar***" dedim "***burada ağaç yetişip yetişmeyeceğini bana en kolay yoldan nasıl ispat edersiniz***" dedim. "Al" dediler, bana bir testi su verdiler, bir de kazma kürek. "***Kaz orayı iki gün sonra gel biz sana ne olacağını söyleriz***" dediler. Ah o iki gün Çankaya'da nasıl geçti bir Allah bilir bir de ben. İki gün sonra gittim testiyi çıkardım, testinin içinde su bitmişti, köylülere uzattım. Dediler ki bana, "***Ağa testide su kalmamış, toprak su emiyor, bakma bunun üstünün kurak olduğuna, biraz uğraş burada ne ekersen biçersin***".

Ve "*Hani Tahsin Coşkan'ın o raporu bana getirdiği gün, ben çoktan projeye başlamış epey de ilerlemiştim*" diyecektir.

ATATÜRK ÇİÇEĞİ

Bizler iyi değerlendirmemişiz onun çevre hareketini ama bakın dünya ne güzel değerlendirmiş hareketini. Ben size bu bilgileri vermek için 1919 başladım ve bugüne kadar çıkan bütün gazete ve dergileri tarıyorum. *Taramam sırasında 28 Temmuz 1933 günün Cumhuriyet Gazetesi'nde bir haber okudum.* İnanılmaz bir haberdi. Hani bir çiçek alıyoruz, kırmızı renkte, hediye götürüyoruz ve adına da "ATATÜRK ÇİÇEĞİ" diyoruz.

O ATATÜRK çiçeğinin adını biz koyduk zannediyorduk ama bakın gazeteyi aynen okuyorum. Gazete haberi şu, "*Chicago özel, geçenlerde Vanderbit Üniversitesi profesörlerinden Doktor Kirk, London laboratuarlarında muhtelif ameliyeler neticesinde kırmızı renkte yeni bir çiçek elde edilmiştir. Profesör bu yeni çiçeğe isim ararken yanında duran ama Tarsus Koleji'nde Atatürk'le tanışmış, ondaki tabiat bilgi ve ilgisine hayran olan bir diğer profesör bu çiçeğe* "ATATÜRK" *isminin verilmesini önermiştir. Ve bu öneri dünya nebatat dairesine iletilmiş ve Atatürk'ün yaptığı çalışmaların anlatıldığı toplantıda oy birliğiyle kabul edilmiştir*".

Yani dünyadaki her ülkede bu çiçek Gazi Atatürk adıyla üretiliyor ve satılıyor. Peki, başka bir lider var mı diye araştırdım bir çiçeğe adını veren, başka hiçbir lider yok.

Çünkü tabiatıyla bu kadar bütünleşebilen bir lideri dünya tarihi yazmamıştır.

Diyor ki Mustafa Kemal, "*Çevre hareketi dışında eğer lider olacaksanız eğer lider olmaya kalkıştıysanız ki içinizde öğrenci arkadaşlar var mutlaka sınıf başkanları vardır eğer sınıf başkanı olacaksan bu bi liderliktir, sınırın nedir? Sınırınız, sınıfın içerisindeki tek bir tebeşir tanesi, tek bir sıra, tek arkadaşının problemiyle ilgilenemeyeceksen o liderliği kabul etmeyeceksin.*" demektedir Mustafa Kemal.

SANATI BİLEN ADAM

Atatürk, Galip Arcan'ın yazdığı "*Sırat Köprüsü*" adlı piyese davetlidir. Davetiyede böyle yazar piyesin başında mutludur biraz sonra sinirlenmeye başlar bir müddet sonra bitince "*Bana Galip Arcan'ı çağarın!*" der.

Galip Arcan gelince "***Bu piyesi siz mi yazdınız?***" der. "***Evet Paşam ben yazdım***". "***Hayır, bu bir Bolu'nun Flor Doranj adlı Boldvilin'in aynen çevirisi neden bunu belirtmediniz hakkınızda soruşturma açtırıyorum***" diyecektir.

Ben de dedim ki kendi kendime, "***A be Atam Boldvilin'e varıncaya kadar ne zaman okursun? Ne zaman kafanda tutarsın?***" Ve o sırada ne yaptım biliyor musunuz? Yirmi yıllık araştırmacıydım, Atatürk'le iddiaya girmek gibi, dedim "***Senin başında durmadığın ilerletmeye çalışmadığın bir alan bulmak benim boynumun borcu olsun***".

O sırada da "***Sanat ve Atatürk***" adlı araştırmamı yapıyorum baktım resimde Türk tarihinde ilk resim sergisini o açıyor, heykelde dinin etkisini kaldırıyor ama karşıma yedinci sanat dalı geldi. Ne? Sinema dedim... "***Herhalde burada iddiayı kazandım***".

Hey hat, başyönetmen Cezmi Ar, başrolde Mustafa Kemal, film çekiyorlar. Ve Cezmi Ar, Mustafa Kemal'e tabi Cumhurbaşkanı ya diyemiyor ki; şöyle dur, böyle dur diye diğer oyunculara şiddetle bağırıyor. Atatürk "***Gel Cezmi gel, burada başkomutan sensin. Ben bu işi bilmem. Önemli olan işin iyi çıkması... Bana da aynı şiddet ve hiddetle bağıracaksın***" der. Cezmi Ar hayatının son günlerinde "***Ben bir daha asla öyle bir oyuncuyla çalışmadım.***" diyecektir.

AYŞE HATUN'U TANIYOR MUSUNUZ?

Atatürk savaşta Ayşe Hatun'u tanımıştır. Ayşe Hatun'u hepimiz tanıyoruz. Bilmeyen var mı içinizde? Onun yapabildiğini acaba hangi ülkenin kadını yapabilir? Ya da zamanımızda hangi kadın yapabilir? Benim bir kızım, bir oğlum var inanın bu kadar araştırmacıyım düşünüyorum. Biliyorsunuz sekiz aylık kızı kucağında omuzun da mermi ve cepheye cephane götürüyor.

Sekiz aylık kız dinler mi düşmanı, ağlamaya başlıyor. Ve bu sırada ölmesi falan problem değil Hatun'un, ama düşman eğer onları fark ederse çok kısıtlı olan cephane cepheye gidemeyecek, bütün düşüncesi o Ayşe Hatun'un. Ve bu arada çocuğunu göğsüne yaslar, düşman biraz geç gider,

indirdiği zaman kendi elleriyle çocuğunu şehit ettiğini görecektir Ayşe Hatun ya da diğer adıyla Tayyibe Hatun.

Peki ne yapar?

Çocuğunu koyar, üzerini bayrakla örter ve aynen şunları söylemiştir. Kafile başkanı komutanımız aktarıyor bunu.

"Sen yüzlerce binlerce yıl sonra doğacak Türk çocukları için şehit oldun" (yani şurada oturan bizler için şehit olan) "Bu benim içinde senin içinde bir şereftir. Yeter ki vatan sağ olsun" diyor, omuzuna alıyor cephanesini ve yola koyuluyor. Hanımefendiler içinizde anne olanlar var. Lütfen bir an için düşünün, çocuğunuzu göz önüne getirin. El bebek gül bebek büyütüyoruz, gözünün içine bakıyoruz, tercih yapın sizden sonraki kuşak mı? çocuğunuz mu? İşte bu Ayşe ya da diğer adıyla Tayyibe Hatun'u tanıdı Mustafa Kemal.

HAİTİ'YE GİDELİM Mİ?

Hadi gelin Haiti'ye gidelim. Yıl 1996, Haiti Cumhurbaşkanı ölür. Bir vasiyet bırakmıştır. Haiti'ye baktım haritada bir kutup kadar uzak ülke. Haiti Cumhurbaşkanı 1996'da öldüğünde vasiyeti açılır.

Vasiyetinde mezar taşına yazılması için bir metin bırakmıştır.

Haiti Cumhurbaşkanının bugün mezar taşında yazan hitabeyi sizlere okumak istiyorum. Diyor ki; *"Bütün ömrüm boyunca Türkiye'nin lideri Mustafa Kemal Atatürk'ü anlamış ve uygulamış olmaktan dolayı mutlu öldüm."*

SÜNNET DÜĞÜNDE

Atatürk bir yaz gecesi Acar motoru ile Boğaz'da gezintiye çıkmıştı. Kalınca önlerine geldiler. Yalılardan birinin bahçesi renkli elektik, krepon kağıtları ve çiçeklerle donatılmıştı. Anlaşıldığına göre orada büyük bir topluluk eğleniyordu.

Acar motorunun gürültüsünü duydular. Kadın erkek, çoluk çocuk alkışla sevgi gösterisinde bulundular. Atatürk çok duygulandı, yalıya yanaşılmasını emretti.

Bir sünnet düğünü vardı. Bir vatandaşın mutlu bir gününe katılmaktan doğan sevinç, Atatürk'ün yüzünden açıkça okunuyordu. Sünnet olan çocukların ve anne ile babanın göğüsleri sevinç ve övünçle doldu. Herkesin yüreğini bir neşe kapladı. Ortalığı bir bayram havası sardı.

Atatürk ayrılacağı sırada çocukların babasını çağırdı. Bir çek uzattı:

-Burada uğrayacağımızı bilmediğimiz için hazırlıksız geldik, dedi, yarın bankaya uğrar, sonra benim adıma çocuklara birer armağan alırsınız.

Baba çeki saygıyla aldı :

-Atam, dedi, alınacak hiçbir armağan sizin imzanızı taşıyan bu çek değerinde olamaz. İzin verin, biz bunu çocuklarımızın sonsuz bir övüncü olarak saklayalım.

Bu ince düşünüş ve tek gözlülükten son derece duygulanan Atatürk:

-Peki! Siz bu çeki saklayın; ama yarın bankaya uğrayın ve çocukları benim adıma sevindirin! diyerek ikinci bir çek verdi

• *Atatürk'ten Anılar Nafiz Edgüer*

KARA TAHTA BAŞINDA

Arkamda büyük bir kara tahta vardı. Atatürk: "*Kalk bakalım genç profesör tahtaya*" dedi. Tahta başına vardığımda bana üç kelime yazdırdı. "*Su, tuz, deniz*". Şimdi bu üç kelimeden Türkçe'de, Fransızca'da, Almanca'da kaç cümle yapılabiliyordu? Böyle bir soru ile hiç karşılaşmamıştım. Şaşkınlığım geçince aklıma gelen cümleleri sıralamaya başladım.

1) *Denizin suyu tuzludur.*

2) *Suyu denizin tuzludur.*

3) *Tuzludur denizin suyu.*

4) *Suyu tuzludur denizin.*

5) *Denizin tuzludur suyu.*

Şimdi bu üç kelimeden Fransızca'da ve Almanca'da ancak ikişer cümle çıkarılabiliyordu. Atatürk sordu. Bu durum Türkçe'nin lehine mi, aleyhine mi? Hafif bir irkintiden sonra dedim ki "*Efendim, bir bakıma bu bir*

söyleyiş zenginliğidir. "*Çünkü kurduğumuz beş cümle arasında küçük farklar vardır; bu bir çeşit nuans zenginliğidir.*" Atatürk "*evet ama*" dedi "*Bunun büyük bir sakıncası var.*" Sonra ilave etti. "*Milletlerarası antlaşmalar niçin Fransızca yazılır?*" Doğrusu bu soruya da hazır değildim. Fransa'nın büyük bir devlet oluşu buna neden olabilirdi. Atatürk "*hayır*" dedi. "*Fransızca öyle bir dildir ki, kelimelerin cümle içerisindeki yeri sağlamdır. Bu sebeple Fransızca bir metin yıllar sonra okunsa daima aynı anlama çıkar.*" İlginç bir görüştü bu.

- *Atatürk'ten Anılar. Ord.Prf.Dr. Sadi IRMAK*

HACER NİNE

Türk kadını vatana hizmette, asla erkeğinden geri kalmamış, hatta ondan ileri olmuştur. Göz bebeği evlatlarını vatan uğrunda şehit vermeyi şereflerin en yücesi kabul edip, acılarını içine gömmesini bilmiştir. O, kimi zaman kocasını ve evlatlarını cepheye gönderip evinin nafakasını tek başına çıkaran, kimi zaman cephane taşıyan, kimi zaman yaralıların yaralarını saran, kimi zaman da cephede bizzat savaşan kahramanlık, sevgi ve şefkatin temsilcisi Türk anasıdır. Aşağıdaki anekdotun kahramanı **"Hacer Nine"** de kocasını, evlatlarını ve torunlarını şehit vermiş, şehitlerin sevgisini, Atatürk sevgisiyle özdeşleştiren yüce Türk kadınının temsilcisidir.

Hacer Nine yine bunalmıştı. İçi içine sığmıyordu. Beş gözlü evinin içi yine birkaç, gündür zindan kesilmişti. Düşündükçe yüreği yerinden kopuyordu. Yetmiş yaşındaki bu kimsesizlik ona büsbütün koymuştu.

Kocasını Yemen'de.
Bir oğlu Balkanlarda,
İkisi de çöllerde kalmıştı.
Bir gelini ile üç torunu vardı.
Gelini hastalıktan öldü,
Torunlarının biri de Büyük Muharebede şehit düştü.
Birisi İkinci İnönü'den dönmedi.

En son torununu da Sakarya'ya gönderdi. Bir gün haber aldı ki en son delikanlısı da Duatepe Muharebesinde öteki ağalarının yanına göçüp gitmişti.

Çok ağladı. Fakat, Sakarya Savaşı kazanıldı haberi gelince ağlaması durdu, gülmeye başladı.

Ondan sonra vakit vakit böyle bunalırdı. Ve her bunalışında çarıklarını çeker, değneğini alır, Ankara'nın yolunu tutardı. Bu sefer de öyle yaptı. Saatlerce yürüdükten sonra ikindide Ankara'ya geldi, doğruca gitti, Büyük Millet Meclisi'nin kapısı önünde durup çömeldi.

Aradan biraz vakit geçti, sordular:

- Nine, ne istiyorsun?

- Hiç, hiçbir şey.

- Ya neden burada duruyorsun?

- Onun gözlerini görmek için çıkmasını bekliyorum.

- O dediğin kim?

- Gazi Paşa.

Sonunda hikayesini anlattı ve dedi ki:

- İşte böyle, ara sıra çok bunaldıkça buraya gelirim. O, Millet Meclisi'nden çıkarken gözlerine bakarım. Mavi gözbebeklerinde bütün şehitlerimin gözlerini görür gibi olurum. Son içime bir ferahlık dolar, kalkar köyüme giderim.

İşte siperlerde evlat, torun gömmüş Türk Ninesi buna derler

• N.A. BANOĞLU, *Nükte ve Fıkralarla Atatürk, s.29-30*

ATATÜRK'ÜN EŞİTLİK ANLAYIŞI

Çağdaş insan, görevlerini en verimli biçimde yürüten, mal ve hizmet üretmeyi insanlık onurunun gereği olarak gören, insanları mevkilerine göre değil hizmetlerine göre değerlendirebilen insandır. Atatürk yaşamı boyunca insanları bu esasa göre değerlendirmiş, görevini sorumluluk bilinciyle yürüten insanları hem takdir etmiş, hem de onlara saygı duymuştur.

Atatürk, devlet hizmetinde çalışanların görevleri süresince sevecen, adil olmalarını, keyfi ve zorbalık türü davranışlardan kaçınmalarını istemiştir. İstemekle kalmamış her türlü keyfi uygulamanın karşısında olmuş,

özellikle de yöneticileri, hak ve adaletten ayrılmamaları, kendilerine özel muamele gösterilmesini beklememeleri yönünde uyarmıştır. Aşağıdaki anekdot Atatürk'ün ayrıcalıklı muameleye karşı oluşunu yansıtan örneklerden birisidir.

Atatürk, bir gün Dolmabahçe'den gizlice çıkar Topkapı Sarayı Müzesi'ne gelir. Müzeyi gezmek ister. Kendisini kapıcıya tanıtır, fakat kapıcı: ***"Henüz saat 9 olmadı, memurlar da gelmedi, Atatürk değil, kim olursan ol, bekleyeceksin"*** der.

Hiç şüphe yok ki, kapıcı Atatürk'ü tanımamış ve bu sözlere birden fazla muhatap bulunduğu için gelenin Atatürk olabileceğine inanmamıştır. ***Fakat bu anekdotta önemli olan nokta Atatürk'ün kapıcının sert cevabı karşısında ısrar etmeyerek, bir kenara çekilip, saatin 9 olmasını ve memurların gelmesini beklemesidir.***

• *S.A. TERZİOĞLU, Yazılmayan Yönleriyle Atatürk, s.4*

SIĞIRTMAÇ MUSTAFA

Atatürk, sporlar arasında en çok güreşi severdi. Bu nedenledir ki onun güreşle ilgili anıları oldukça fazla ve ilginçtir.

İtalyanları yenen Milli Güreş Takımımız, Florya'daki Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde büyük Atatürk tarafından davet ve kabul olunup, yemeğe alıkonulmuştu. Atatürk İtalyanlar karşısında, parlak bir sonuç almış olan güreşçilerimizi teker teker kutlamış, bu arada özel bir sevgi duyduğu, sevimli ağır siklet şampiyonumuz Çoban Mehmet'e takılmaktan da kendini alamamıştı:

"***-Sen, herkesi kolayca yeniyorsun Mehmet***" demiş, sonra ilave etmişti:

"***-Seninle güreş tutsak, beni de yenebilir misin?***"

Koca Çoban, çocuksu bir mahcubiyet içinde, başını öne eğerek:

"***-Sizi bütün cihan yenemedi Paşam, ben nasıl yenebilirim?***" demişti.

Büyük Atatürk Çoban Mehmet'in bu cevabı karşısında pek duygulanmış ve aslan yapılı ağır siklet şampiyonumuzu alnından öpmüştü.

Atatürk'ün Florya Köşkü'nde istirahat ettiği günlerde, Çoban Mehmet, büyük Mustafa (Çakmak) ile birlikte Florya plajına gider, orada etraflarını çeviren büyük meraklı topluluğun ortasında, kumlar üzerinde

güreş tutardı. Atatürk, belediye plajı kumsalında cereyan eden bu güreşi, köşkten görür görmez, hemen haber salıp pehlivanları yanına çağırdı.

Köşkte Çoban Mehmet'e takılan, onun zeki cevapları karşısında keyiflenen büyük Atatürk, kendileriyle uzun sohbetlerde bulunur, pehlivanlara yemek çıkarttırırdı. Pehlivanlar köşkten ayrılırlarken de yaveri vasıtasıyla ceplerine birer zarf koydurtmayı ihmal etmezdi. Zarfın içinden, o zamanlar pek büyük bir maddi değer taşıyan, (en az) 50 lira çıkardı.

Çoban Mehmet'in Atatürk hakkında şu sözleri ilginçtir:

"- ***Rahmetli Atatürk, güreşten çok iyi anlardı. Buna, bizlere huzurunda yaptırdığı güreşlerde çok şahit olmuşumdur. Biz güreşirken, yaptığımız hataları veya iyi hareketleri anında sezer, bize ihtarda bulunur veya takdirlerini bildiren sözler söylerdi. Onun iltifatlarına nail olmak, bizler için sevinç ve gururların en büyüğü olurdu hiç şüphesiz.***"

Büyük Atatürk'ün, güreş zevk ve merakının çocukluk yıllarından kalma olduğunu, çocukluk arkadaşlarından olan eski Ankara Belediye Başkanı Asaf İlbay'ın şu sözlerinden de anlamak mümkündür:

"-***Çocukluk yıllarında da sık ve temiz giyinmeyi severdi. Kuvvetli ve cesaretli insanlara hayranlık duyardı. Güreşe bayılır, mahalle çocuklarını sık sık güreştirir, seyrine doyamazdı.***"

GAZİDE DİRİLİŞ

İnsanların başına gelen felaketlerin çoğunluğu akıllarıyla değil de duygularıyla hareket edip, duygularına esir olmalarındandır. Çünkü, duygularıyla hareket edenler, çoğu kez başkaları tarafından kullanılırlar. Kullanıldıklarını da başına felaket geldiği an anlarlar. Ancak, düşünen, soran, neden, niçin diye araştıran insanlar akıllarını kullanmış olduklarından felaketi önceden görürler ve ona göre hareket ederler. Aşağıdaki anekdot bu anlayışı yansıtan güzel örneklerden birisidir.

İzmir'de hazırlanan o alçakça suikastten sonra, bir gün bize Atatürk şu olayı anlatmıştı:

- Ziya Hurşit'in beni öldürmek için görevlendirdiği iki zavallı vardı. Sorguları yapıldıktan sonra bunlardan birini yanıma çağırdım. Odada kimse yoktu. Kendisine sordum:

- Sen Mustafa Kemal'i öldürecekmişsin, öyle mi?

- Evet! dedi.

Ben gene sordum:

- Mustafa Kemal, ne yapmış ki onu öldürecektin?

- Fena bir adammış da... Memlekete çok fenalık yapmış!... Sonra, bize onu öldürmek için para da vereceklerdi!...

- Sen Mustafa Kemal'i tanıyor musun?

- Hayır!

- O halde, tanımadığın bir adamı, nasıl öldürecektin?...

- Geçerken işaret edecekler, "Mustafa Kemal, işte budur!" diyeceklerdi. Biz de öldürecektik.

O zaman cebimden tabancamı çıkararak, kendisine uzattım:

Mustafa Kemal benim!... Haydi, al eline tabancayı... Öldür!... dedim.

Adam, benden bu cevabı alınca, yıldırımla vurulmuş gibi oldu. Bir müddet şaşkın yüzüme baktıktan sonra, dizüstü kapanarak hüngür hüngür ağlamaya başladı.

• N.A. BANOĞLU, *Nükte ve Fıkralarla Atatürk*, s.114-115

PEYNİR GETİREN TEYZE

Gazi, çiftliğinde dolaşıp hava alırken oldukça yaşlı bir kadına rasladık. Atatürk attan inerek bu ihtiyar kadının yanına sokuldu.

- Merhaba nine

Kadın Atatürk'ün yüzüne bakarak hafif bir sesle;

- Merhaba dedi.

- Nereden gelip nereye gidiyorsun?

Kadın şöyle bir duralayıp,

- Neden sordun ki, dedi. Buraların sahabısı mısın? Yoksa bekçisi mi?

Paşa gülümsedi.

- Ne sahibiyim, ne de bekçisiyim nine. Bu topraklar Türk milletinin malıdır. Buranın bekçisi de Türk milletinin kendisidir. Şimdi nereden gelip nereye gittiğini söyleyecek misin?

Kadın başını salladı.

- Tabii söyleyeceğim, ben Sincan'ın köylerindenim bey, otun güç bittiği, atın geç yetişdiği kavruk köylerinden birindeyim. Bizim mıhtar bana bilet aldı trene bindirdi, kodum Angara'ya geldim.

- Muhtar niçin Ankara'ya gönderdi seni?

- Gazi Paşamızı görmem için. Başını pek ağrıttım da.... Benim iki oğlum gavur harbinde şehit düştü. Memleketi gavurdan kurtaran kişiyi bir kez görmeden ölmeyeyim diye hep dua ettim durdum. Rüyalarıma girdi Gazi Paşa. Bende gün demeyip mıhtara anlatınca, o da bana bilet alıverip saldı Angaraya, giceleyin geldimdi. Yolu neyi de bilemediğimden işte ağşamdan belli böyle kendimi ordan oraya vurup duruyom bey.

- Senin Gazi Paşa'dan başka bir isteğin var mı?

Kadının birden yüzü sertleşti.

- Tövbe de bey tövbe de! Daha ne isteyebilirim ki... O bizim vatanımızı kurtardı. Bizi düşmanın elinden kurtardı. Şehitlerimizin mezarlarını onlara çiğnetmedi, daha ne isteyebilirim ondan? Onun sayesinde şimdi istediğimiz gibi yaşıyoruz. Şunun bunun gavur dölünün köpeği olmaktan onun sayesinde kurtulmadık mı? Buralara bir defa yüzünü görmek, ona "sağol Paşam!" demek için düştüm yollara. Onu görmeden ölürsem gözlerim açık gidecek. Sen efendi bir adama benziyon, bana bir yardım ediver de Gazi Paşa'yı bulacağım yeri deyiver.

Atatürk'ün gözleri dolu dolu olmuştu, çok duygulandığı her halinden belliydi. Bana dönerek,

- Görüyorsun ya Gökçen, işte bu bizim insanımızdır... Benim köylüm, benim vefalı Türk anamdır bu. Attan indim. Yaşlı kadının elini tuttum anacığım dedim, sen gökte aradığını yerde buldun, rüyalarını süsleyen, seni buralara kadar koşturan Gazi Paşa yani Atatürk işte karşında duruyor.

Köylü kadın bu sözleri duyunca şaşkına döndü.

Elindeki değneği yere fırlatıp, Atatürk'ün ellerine sarıldı.

Görülecek bir manzaraydı bu.

İkisi de ağlıyordu.

İki Türk insanı,

Biri kurtarıcı,

Biri kurtarılan,

Ana oğul gibi sarmaş dolaş ağlıyorlardı.

Yaşlı kadın belki on defa öptü atanın ellerini. Atatürk de onun elleri-ni öptü. Sonra heybesinden küçük bir paket çıkarttı. Daha doğrusu beze sarılmış bir köy peyniri. Bunu Atatürk'e uzattı;

- Tek ineğimin sütünden kendi ellerimle yaptım Gazi Paşa, bunu sana hediye getirdim. Seversen gene yapıp getiririm. Paşa hemen orada bezi açıp peyniri yedi. Çok beğendiğini söyledi.

Sonra birlikte köşke kadar gittik. Oradakilere şu emri verdi;

"Bu anamızı alın burada iki gün konuk edin. Sonra köyüne götürün. Giderken de kendisine üç inek verin benim armağanım olsun."

• *Mustafa Bilge IŞIKTÜRK, Mustafa Kemal Nasıl "Atatürk" Oldu*

BİR DE ONBAŞIM GÖRSÜN

Atatürk, Türk askerinin göreve bağlılığı ve zekasını hep takdir etmiştir. Mehmetçiklerin bu nitelikleriyle gurur duyduğunu her ortamda anlatarak bu güzel yeteneklerin devamına ve güçlenmesine katkı sağlamış, onlara olan güvenlerini hiç kaybetmemiştir.

Aşağıdaki küçük anı Atatürk'ün, Türk askerinin sorumluluk bilinci ve zekasına verdiği değeri yansıtması bakımından güzel bir örnek.

Bir gün askeri bölgeye giderken otomobili bozuldu.

Yürüyelim, otomobil yapılınca arkadan gelsin, dedi.

Atamızla arkadaşları yürüdüler. İlerden Mehmetçik bağırdı:

- Dur. Kimsin?

Durdular, Mehmetçik geldi:

- *Buralara Atamız gelecek. Geçmek yasaktır.*

Ata güldü:

- *İyi bak, Atatürk bana benzer mi?*

Mehmetçik baktı, gözleri parladı.

- *Benzemeye benzer ama, askerlik bu, bir de onbaşım görsün,* dedi.

• *H. BESLEYİCİ, Atamız ATATÜRK, s.116*

ANKARA'DA BİR YAZ GÜNÜ

Ankara'da yakıcı bir yaz günü idi. Atatürk beraberinde arkadaşları ve yaverleri olduğu halde Kızılcahamam'a giderken Kazan köyü yakınlarında durmuş ve otomobilinden inmişti. Köyün kadını, genci, yaşlısı, ihtiyarı köylerin içinden geçen, şosede duran bu yabancı konukları görünce hep koşuştular. Kimi su seyirtti, kimi ayran, bunlardan biri, güğümünden aktardığı soğuk ayranı Atatürk'e uzattı:

- Bir soğuk ayran içermisiniz? dedi.

Bu çorak iklimin kavurdugu yüzünde bronzlaşmış Türk kadının en bariz ifadelerini taşıyan, bir Türk anası idi. Böğrüne sıkıştırdığı kundağı biraz daha bastırdıktan sonra, sağ elindeki ayran bardağını uzattı, bekledi. Ata'sı, ayranı kana kana içmiş ve biran durakladıktan sonra ona:

- Senin kocan kim? Diye sormuştu.

Köylü kadını,yüzü tunçlaşmış, elleri nasırlı bir Türk anası Ankara'nın kendine has şivesi ile kocasının Sakarya Harbinde boğazından yaralanmış bir cengaver olduğunu söyledi. Atatürk bir soru daha sordu:

- Ne zaman doğdun?

- 1919'da Atatürk Samsun'a çıktıgı zaman doğdum.

Atatürk, bir an düşündü. Yıl 1934 idi. Kadının bu ifadesine göre 15 yaşında olması lazım gelirdi. Halbuki karşısındaki kadın 25 yaşlarında görünüyordu tekrar sordu :

- Nasıl olur?

Evet, nasıl olurdu bu! Satı Kadın hiç tereddütsüz, o her zamanki nüktedan haliyle ve memleketin işgal altinda geçirdigi acı yılları ima ederek:

- Evet Paşam, ondan evvel yaşamıyordum ki!

Bu espri Atatürk'ü bir hayli düşündürdü. Ayrılırken yaverine kadının ismini ve adresini not ettirdi. Daha sonra biz Satı Kadını, Büyük Millet Meclisi'ne giren ilk kadın milletvekili olarak göreceğiz.

Yazılmayan yönleriyle Atatürk, S. Arif TERZİOĞLU sayfa 22-23

ATATÜRKTEN ANILAR

Atatürk, yakın ilgi gösterdiği ve zaman zaman da sofrasında konuk ettiği Celal Sahir Erozan'dan bir şiir okumasını isteyince, Celal Sahir başlar okumaya:

"Boş, boş, boş...

Sokaklar boş

Meydanlar boş

Dükkanlar boş

Her taraf boş

Ufuk boş

Toprak boş"

Atatürk sözünü keser ve şunları söyler:

- Ne o Sahir, bu şiiri sen nüfus sayımı gününde mi yazdın yoksa?

Hacer Nine

Hacer Nine yine bunalmıştı. İçi içine sığmıyordu. Beş gözlü evinin içi yine bir kaç gündür zindan kesilmişti. Düşündükçe yüreği yerinden kopuyordu.

Yetmiş yaşındaki bu Hacer Nine'ye kimsesizlik büsbütün koymuştu. Kocasını Yemen'de kaybetmişti. Bir oğlu Balkan'larda, ikisi de çöllerde kalmıştı. Bir gelini, üç torunu vardı. Gelini hastalıktan öldü, torunlarından biri de büyük muharebede şehit düştü. Birisi 2. İnönü'den dönmedi.

En son torununu da Sakarya'ya gönderdi. Bir gün haber aldı ki, en son delikanlısı da Duatepe muharebesinde öteki ağabeylerinin yanına göçüp

gitmiş. Çok ağladı. Fakat "*Sakarya kazanıldı*" haberi gelince ağlaması durdu, gülmeye başladı.

Ondan sonra vakit vakit böyle bunalırdı. Saatlerce yürüyerek ikindi zamanı Ankara'ya geldi, doğruca gitti, Büyük Millet Meclisi'nin kapısının önüne çömeldi. Sordular:

- ***Nine ne istiyorsun?***

- ***Hiçbir şey. O'nun gözlerini görmek için bekliyorum, Gazi Paşa'nın. O'nun gözlerindeki ışığı görünce içime ferahlık dolar, kalkar köyüme giderim***" dedi.

AFYONKARAHİSAR *Gazetesi, Sayı:81*

MUSTAFA KEMALİ ANLAYABİLDİK Mİ?

Mustafa Kemal Atatürk, çok yönlü ve üstün kişiliği olan bir liderdi. Birinci Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Ateşkes Anlaşması'yla ortaya çıkan tehlikeli durumu ilk olarak görüp milletin dikkatini çeken O'dur.

Mustafa Kemal, Amasya Genelgesi'nde, vatanın bütünlüğünün ve milletin istiklâlinin tehlikede olduğunu söyledi. Erzurum Kongresi'nde, millî sınırlar içinde vatanın parçalanmaz bir bütün olduğunu bütün dünyaya ilân etti. Kurtuluş Savaşı'nı bunun için başlattı. Bu konuda hiçbir taviz vermedi.

Vatan savunmasını her şeyin üzerinde tuttu. Sakarya Savaşı sırasında **"Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz"** diyerek bu konudaki kararlılığını gösterdi. Vatanı için her şeyini feda etmeye hazır olduğunu şu sözü ile açıkça ifade etmiştir: **"Yurt toprağı! Sana her şey feda olsun. Kutlu olan sensin. Hepimiz senin için fedaiyiz. Fakat sen Türk Milleti'ni ebedî hayatta yaşatmak için feyizli kalacaksın"**

Mustafa Kemal, vatanı ve milleti için canını feda etmekten kaçınmazdı.

Daha Çanakkale savaşları sırasında Anafartalar grubu komutanı iken en ön safta savaştı. Bu savaş sırasında Atatürk'e bir şarapnel parçası isabet etmiş, fakat sağ cebinde bulunan saati kendisini ölümden kurtarmıştı. Sakarya Savaşı sırasında ise atından düşmüş ve kaburga kemikleri kırılmıştı. Buna rağmen cepheden ayrılmamış, savaşı sedye üzerinden yönetmişti.

Mensubu olduğu Türk Milleti'ni sonsuz bir aşkla seven Mustafa Kemal Atatürk, milleti için her türlü zorluğa katlanmış ve kendini ona adamıştır. Onun **"Ben, gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere, Türk milletine canımı vereceğim"** sözü, milletini ne kadar çok sevdiğini göstermektedir.

Gerçekten O'nu anlayabildik mi?

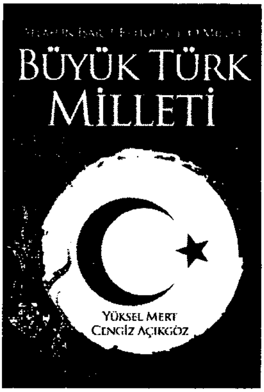
Devrimlerine sadık kalabildik mi?

İstikbalin evlatlarına O'nu gereği gibi anlatabildik mi?...

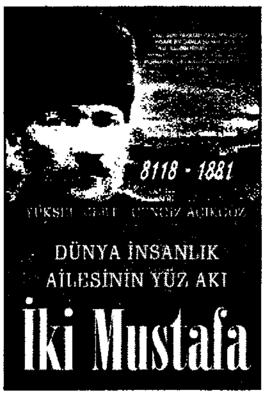

NUTUK

BÜYÜK TÜRK
MİLLETİ
YÜKSEL MERT
CENGİZ AÇIKGÖZ

DELİCE
DELİ YÜCEL FIKRALARI
YÜKSEL MERT

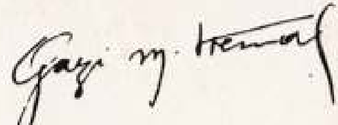

EKMEL ALİ OKUR
YÜKSEL MERT'le
Kur'an'dan
Nutuk'a

8118 - 1881
DÜNYA İNSANLIK
AİLESİNİN YÜZ AKI
İki Mustafa

YÜKSEL MERT

"MEVZU BAHİS VATANSA GERİSİ TEFERRUATTIR"

Değerli Okur!
Yüce halkımızın bir kesiminin bilgisizliğinden yararlanarak,
Emperyalistlerin başımıza bela ettiği,
Kimi zayıf karakterli, Satılık,
"En güzel ajan kullanıldığını bilmeyen ajandır" esprisince;
Aldatılmış, Bazı siyasetçilerle,
LAİK/AKILCI-AYDINLIK TÜRKİYE CUMHURİYETİNİ yıkıp,
Emperyalist güçlerin emellerini gerçekleştirmek için görev alan bazı zavallılar,
Bu güzel ülkenin yurtseverleri olamazlar...
İşte bu kitap, Emperyalistler yanında TAVUK olan,
Ama kendi ülkesinin yurtseverleri önünde HOROZ olan,
aymazların yollarının yol olmadığına bir yanıttır...
Bu kitap, kendi dininin kutsal kitabını anlamadan,
Yüzyıllarca uğrunda ölen bir halka,
Kendi cebinden para vererek,
Halkının diline çevirtip okumalarını sağlayan,
Bir büyük Dahinin, Bir büyük Devrimcinin,
Hayatından derleyip bir araya getirdiğim,
Bir demet bukettir.
Bu kitap, ATATÜRK'ü yorumsuz anlamanın bir diğer adıdır...

FİYATI 4.90 TL
9 786055 672003

DAĞITIM
KİTAP YAYINCILIK TİC. A.Ş.
0212 445 00 45
www.kitaplife.com